

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaje in tiska Glasopisno podjetje Slovenski poročevallec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon 23-522 do 23-524. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon 23-522 do 23-524. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-632. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40 KB-5 Z 367. — Mesečna naročnina 230 din.

PO TUNIZUSKO-MAROŠKIH RAZGOVORIH

Habib Burgiba za srednjo pot

Pravica alžirskega naroda za suverenost in neodvisnost — Sporočilo alžirske osvobodilne fronte — Izjava francoskega zunanjega ministra na tiskovni konferenci

Tunis, 23. nov. (AFP). Predsednik Tunizije Burgiba je sinoči izjavil, da so predstavniki Tunizije in Maroka pri svojih razgovorih o Alžiru smatrali, da je potrebno določiti tako stališče, ki ne bo niti stališče Francije, niti stališče alžirske narodnoosvobodilne fronte. Za francosko stališče, po katerem je Alžirija francosko ozemlje, je Burgiba dejal, da stoni na neelastičnosti in trmici, ki je daleč od stvarnosti. Burgiba je kot trmasto označil tudi stališče Alžircev, ki trdijo, da med asimilacijo, v kateri se končuje francosko stališče, in neodvisnostjo, ki jo zahtevajo oni, ni prostora za nič drugega kot za vojno in stalni odpor.

»Mi smo se trudili — je dejal Burgiba — da določimo srednje stališče, temelječe na jasni osnovi, da ugotovimo najustno osvoboditve Alžira izpod kolonialnega varstva ter da pride do samouprave. To je tisto, na kar mi mislimo, ko potrjujemo pravico alžirskega naroda do suverenosti in neodvisnosti. Toda mi pravimo: ni pogajanj pred neodvisnostjo. Mi zahtevamo od obeh strani, ki sta v spopadu, da se sestanejo, ali sami ali pa v naši prisotnosti ter začeta pogajanja, ki bi temeljila na suverenosti alžirskega naroda in

Sovjetska zveza ne bo sodelovala

New York, 23. nov. (AP). Sovjetska delegacija v Združenih narodih je danes objavila sporočilo, v katerem potrjuje, da Sovjetska zveza ne bo sodelovala v komisiji ZN za razorožitev v sestavi, ki je zdaj določena. Češ da je debata v Generalni skupščini pokazala, da zahodne države, zlasti pa ZDA niso nikakršnega sporazuma o razorožitvi.

Delegacije in obiski

Skopje — Predsednik Izvršnega sveta Makedonije Ljupče Arsov je danes sprejel egipčanskega ambasadorja v Beogradu g. Huseina Rudajla, ki je prispel na enodnevni obisk v Makedonijo.

London — Na povabilo mestne uprave Birminghama je jugoslovanski veleposlanik v Veliki Britaniji Ivo Vejvoda uradno obiskal mesto Birmingham, kjer si je ogledal večje delovne tovarne, zatem pa mu je pupan mesta priredil svečano kosilo.

Budimpešta — Obrambni minister Madžarske Geza Reves je danes začel državno konferenco zveze madžarskih partizanov. Na tej konferenci so sprejeli nov statut sveta in razpravljali o dosedanjem delu organizacije.

Zveza madžarskih partizanov je bila samostojna organizacija, ki je leta 1949 praktično prenehala z delom. Obnovljena je bila leta 1955. Kakor poudarjajo v izjavi predstavništva organizacije, ima sedanja konferenca med drugim nalogo, da odredi politiko zveze in njen odnos do drugih družbenih organizacij v tej državi. Na konferenci so tudi delegacije podobnih organizacij iz Jugoslavije, SZ, Bolgarije, Francije, Španije, Češkoslovaške, Poljske, Vzhodne Nemčije in Albanije. Kot delegat Jugoslavije sodeluje na konferenci član sekretariata centralnega odbora Zveze borcev Drago Milenković in član centralnega odbora Zveze borcev Obrben Šušević.

TELEGRAMI

LENINGRAD — V Leningradu je umrl znani sovjetski jezikoslovec in član sovjetske akademije znanosti Vladimir Sismarev. Napisal je veliko število znanstvenih del iz filologije. Letos je bil odlikovan z redom Lenina.

RIO DE ORO — Špansko ministristvo je zanikalo, da bi bilo zadnje dni prišlo do spopadov med španskimi četami in maroškimi nacionalisti v španski posesti Rio de Oro na zahodni obali Afrike.

LONDON — Britanska vlada je sporočila, da so ukončene omejitve za plovbo na področju Božičnih otokov, ki so ga bili 3. novembra razglasili za nevarno, ker so tam delali poskusne eksplozije z atomskim orožjem.

PRAGA — Češkoslovaška in Maroko sta podpisali trgovski sporazum, po katerem bo Češkoslovaška izvažala v Maroko izdelke strojne industrije, uvažala pa iz Maroka železo in svinčeno rudo, fosfate, volno in živila.

GENOVA — Italijanska tovorna ladja »San Fortunato« za 7600 ton se je sinoči potopila zahodno od Capo Verde. Natorjenica je bila s kromovo rudo. Posadko je rešila italijanska ladja »Providenzia«.

AMAN — Deset libanonskih novinarjev bo na povabilo jordanske vlade obiskalo Jordanijo. Sprejel jih bo tudi jordanski kralj.

SOFIJA — Bolgarija in Burma sta podpisali trgovski sporazum, po katerem bo Burma uvažala iz Bolgarije stroje, tekstilno blago, kemikalije, zdravilna zelišča, suho sadje, tovarniške naprave in drugo.

KAIRO — V anglo-egiptovskih razgovorih v Rimu so se po izjavi zastopnika egiptovskega ministristva za finance »načelno sporazumele« glede egiptovskih šterlinških terjatev v Britaniji.

BUDIMPEŠTA — V Budimpešti so se začeli razgovori o blagovni zamenjavi med Jugoslavijo in Madžarsko. Jugoslovansko delegacijo vodi pomočnik predsednika odbora za zunanjo trgovino Vujice Gajnovič.

BONN — Predsednik danske vlade Hansen, ki je na obisku v Zahodni Nemčiji, je imel sinoči s kanclerjem Adenauerjem razgovore o bližnjem sestanku sveta atlantskega pakta v Parizu. Danski predsednik bo imel razgovore tudi z ministrom za gospodarstvo Erhardom in funkcionarji ministristva za zunanje zadeve in finance o skupnem tržišču in svobodni trgovinski coni.

ki bi se morala končati z neodvisnostjo.

Alžirska osvobodilna fronta pa je sinoči objavila v Rabatu sporočilo, v katerem izraža prepričanje, da bi pobuda maroškega kralja in tunijskega predsednika glede rešitve alžirskega vprašanja lahko privede do miru med Francijo in Alžircom. Alžirska narodno-osvobodilna fronta je prepričana — je dalje rečeno v sporočilu — da bi uradna pogajanja, vodena lojalno in na osnovi neodvisnosti lahko naredila konec prelivanju krvi in škodi, ki jo povzroča kolonialna vojna.

Po mnenju davižnjih britanskih listov pa rešitev alžirskega problema predstavlja tudi ključ za rešitev krize, ki je nastala v Atlantskem paktu po anglo-ameriškem sklepu o dobavah

Stavka francoskih mornarjev

Pariz, 23. nov. (AFP) — Več kot 35.000 mornarjev francoske trgovske mornarice je danes stopilo v stavko in tako ohromilo promet v francoskih pristaniščih. Stavkajoči mornarji zahtevajo zvišanje plač zaradi dragine. Stavkati je začelo tudi 20.000 kovinarjev v Le Havru, poštne uslužbenci v Lyonu, osebe vseh francoskih letalskih tovarn in 15.000 delavcev metalurškega kombinata »Berliot« v Parizu.

SKUPNA DEKLARACIJA SZDL IN ARABSKIH SOCIALISTOV

Prijateljstvo med narodi Jugoslavije in Arabci

Beograd, 23. nov. (Tanjug) Danes je z letalom odpotovala iz Beograda delegacija socialistične stranke arabskega preporoda.

V skupnem sporočilu o razgovorih med delegacijo SZDL in socialistično stranko arabskega preporoda je rečeno, da je delegacija med 14-dnevnim bivanjem v Jugoslaviji obiskala več podjetij, kmetijskih organizacij, socialnih in zdravstvenih ustanov, organov oblasti in političnih organizacij v LR Srbiji, BiH, Hrvatski in Sloveniji. Srečala se je z zastopniki organizacij SZDL, Zveze sindikatov, Ljudske mladine in Glavne zadrzne zveze Jugoslavije. Z zastopniki SZDL Jugoslavije je imela razgovore o mednarodnem položaju ter notranjih in zunanje-političnih problemih. V razgovorih so sodelovali v imenu socialistične stranke arabskega preporoda

Michel Aflak, Džamal Atase, Abdel Karim Zuhur in Zubran Maždalani, v imenu SZDL pa Svetozar Vukmanović, Petar Stambolić, Avdo Humo, Aleš Bebler in Puniša Perović. Obe delegaciji menita, da imajo socialistične in napredne sile na svetu veliko odgovornost za ohranitev in utrditev miru in da je v ta namen bolj kot kdajkoli potrebno čim tesnejše sodelovanje. Mir je mogoče utrditi samo, če bodo države, ne glede na politično in družbeno ureditev, spoštovala načela enakopravnosti, nevmešavanja in notranje zadeve drugih ter mirno reševale spore, spoštovala suverenost in neodvisnost narodov. Delegaciji sta prepričani, da oboroževalna tekma in politika vojaških blokov samo zaostrujeta mednarodno napetost.

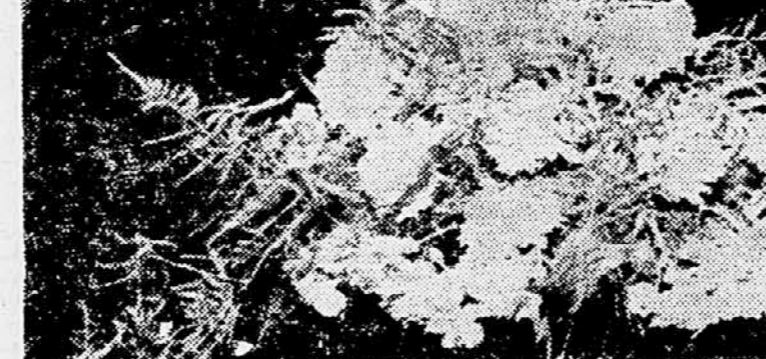
Zato je treba nadaljevati prizadevanja za sklenitev začelnih in delnih sporazumov o razorožitvi. Poudarjajoč, da je ena izmed važnih nalog socialističnih in naprednih sil utrjevanje ugleda

»OZN, poudarjata delegaciji, da je treba arabskim državam omogočiti, da dosežejo popolno politično in gospodarsko neodvisnost. Hkrati obojata politiko pritiska nasproti nekaterim arabskim državam, zlasti proti Siriji, ki se čuti posebno v zadnjem času.

Zastopniki SZDL in socialistične partije arabskega preporoda sta soglasni, da je treba tudi v prihodnje razvijati medsebojne stike, organizirati občasna srečanja med zastopniki obeh gibanj, izmenjavati delegacije itd., ker bo to poglobilo prijateljstvo med njima, oa tudi med narodi Jugoslavije in arabskimi narodi.

Posojilo Filipinom

WASHINGTON, 23. nov. (AP) Mednarodna banka za obnovo in razvoj je odobrla prvo posojilo Filipinom v znesku 21 milijonov dolarjev. To posojilo bodo uporabili za graditev hidroelektričnega sistema Bingo. Mednarodna banka tudi proučuje možnost, da bi dodelila Filipinom še eno manjše posojilo za dokončanje hidroelektrične centrale »Maria Cristina«.

Včera dopoldne so prispeli v Ljubljano češki gostje — ansambel Narodnega divadla iz Prage. Opoldne so se udeležili sprejema, ki jim ga je priredil okrajni ljudski odbor. Sinoči so gostje nastopili v opernem gledališču z ljudsko dramo »Maryša«. Naša slika je z opoidanskega sprejema: prof. Mira Danilova pozdravlja v imenu naših igralcev prvakinjo Narodnega divadla Leopoldo Dominkova.

Jugoslovanska partijsko-državna delegacija, ki so je v Moskvi udeležila proslave 40. obletnice Oktobrske revolucije, se je pred sinočnjim vrnila v Beograd. Na sliki: S sprejema delegacije na beograjski železniški postaji.

ZAHODNONEMSKO-AMERIŠKI RAZGOVORI

Pesimistično razpoloženje

V Bonnu niso navdušeni za francoski načrt o »evropski fronti« proti prevelikemu vplivu ZDA in Velike Britanije

BONN, 23. novembra (Tanjug) — V razgovorih, ki jih bo imel danes in jutri v Washingtonu, bo zahodnonemški zunanji minister von Brentano razpravjal med drugim tudi o nadaljnjem delovanju Atlantskega pakta ter o najnovijem predlogu francoske vlade o tesnejšem sodelovanju držav, članic skupnega tržišča in montanske unije ter na vojaškem področju.

V Bonnu zdaj proučujejo francoske načrte in krogi, ki so bližje bonnski vladi, domnevajo, da skuša Francija s tem načrtom ustvariti nekakšno fronto evropskih držav proti velikemu vplivu ZDA in Velike Britanije. To naj bi okrepilo stališče evropskih držav, da ne bi samo kimala na angloameriške sklepe. Toda vlada kanclerja Adenauerja — poudarjajo v teh krogih — nima namena še poglobljati in hkrati tudi nove zakone o delitvi narodnega dohodka, lahko zaključimo, da stojijo naše organizacije ZK pred obdobjem, v katerem lahko dosežemo precejšnje rezultate na področju življenjskega standarda našega delovnega človeka in sicer zaradi uspehov naše dosedanje izgradnje. Od našega dela v zvezi s perspektivnim planom in novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka je odvisno, koliko bomo uspeli dejansko realizirati smernice, ki jih nakazujejo družbeni plan in novi zakoni o delitvi narodnega dohodka.

Na seji okrajnega komiteja smo razpravljali o vseh kompleksnih nalogah, ki so pred nami. Prišli smo do zaključka, da je nujno potrebno organizirati za člane naših občinskih ljudskih odborov seminarje in tečaje, v katerih bi jih seznanili z najosnovnejšimi nalogami v sedanjem času. V prvem referatu bi jih seznanili z našimi sedanjimi in prihodnjimi gospodarskimi perspektivami, z novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka itd. V drugem referatu bi jih seznanili s tem, kakšna naj bo naša politika na vasi. To vprašanje je potrebno razčistiti z odborniki do kraja, da bi lahko potem od njih tudi zahtevali tako politiko v občinskem ljudskem odboru. V tretjem referatu bi seznanili odbornike z vlogo komune v današnjem gospodarskem sistemu in njeno vlogo v bodočem sistemu, v katerega gremo v zvezi z novo delitvijo narodnega dohodka. Prav tako bomo morali organizirati takoj za tem tudi razprave v aktivnih komunistov o vseh teh vprašanjih in sicer tako v občinah, kakor tudi v tovarnah, najprej v osnovnih organizacijah ZK, nato pa še z vsemi delovnimi kolektivi.

Ko smo razpravljali o organizacijami in delovnimi kolektivih v tovarnah, smo zadel na vprašanje, katerega bomo mo-

potencial atlantske »Skupnosti« ter še bolj »synchronizirati« zunanjo politiko teh držav. To naj bi obsegalo tudi redna posvetovanja med prizadetimi državami.

V Zahodni Nemčiji na splošno komentirajo položaj pred bližnjim zasedanjem poglavarjev držav NATO v Parizu. Prevladuje mnenje, da tri tedne pred zasedanjem še marsikatero vprašanje ni rešeno in da je zato treba pričakovati še vrsto sestankov, na katerih bodo državniški skušali izgladiti nesoglasja. Münchenski »Süddeutsche Zeitung« takole izraža to razširjeno mnenje:

»Sedanja dejavnost pred zasedanjem kaže pesimistično razpoloženje. Ni naključje, da je v Bonnu slišati glasove, da bo konferenca poglavarjev držav morda doživela neuspeh. Težave se prej množijo, kot manjšajo. Pri tem je spor med ZDA in Veliko Britanijo ter Francijo zaradi pošiljanja orožja v Tunizijo prej simptom kot bistvo problema.«

Delo za življenjsko raven

Mislim, da je sedaj prišel čas, ko se pred organizacijo Zveze komunistov in seveda tudi pred vse ostale organizacije dejansko postavlja izredno pomembne naloge. Če imamo pred očmi osnovne smernice petletnega plana in hkrati tudi nove zakone o delitvi narodnega dohodka, lahko zaključimo, da stojijo naše organizacije ZK pred obdobjem, v katerem lahko dosežemo precejšnje rezultate na področju življenjskega standarda našega delovnega človeka in sicer zaradi uspehov naše dosedanje izgradnje. Od našega dela v zvezi s perspektivnim planom in novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka je odvisno, koliko bomo uspeli dejansko realizirati smernice, ki jih nakazujejo družbeni plan in novi zakoni o delitvi narodnega dohodka.

Na seji okrajnega komiteja smo razpravljali o vseh kompleksnih nalogah, ki so pred nami. Prišli smo do zaključka, da je nujno potrebno organizirati za člane naših občinskih ljudskih odborov seminarje in tečaje, v katerih bi jih seznanili z najosnovnejšimi nalogami v sedanjem času. V prvem referatu bi jih seznanili z našimi sedanjimi in prihodnjimi gospodarskimi perspektivami, z novimi zakoni o delitvi narodnega dohodka itd. V drugem referatu bi jih seznanili s tem, kakšna naj bo naša politika na vasi. To vprašanje je potrebno razčistiti z odborniki do kraja, da bi lahko potem od njih tudi zahtevali tako politiko v občinskem ljudskem odboru. V tretjem referatu bi seznanili odbornike z vlogo komune v današnjem gospodarskem sistemu in njeno vlogo v bodočem sistemu, v katerega gremo v zvezi z novo delitvijo narodnega dohodka. Prav tako bomo morali organizirati takoj za tem tudi razprave v aktivnih komunistov o vseh teh vprašanjih in sicer tako v občinah, kakor tudi v tovarnah, najprej v osnovnih organizacijah ZK, nato pa še z vsemi delovnimi kolektivimi.

Ko smo razpravljali o organizacijami in delovnimi kolektivih v tovarnah, smo zadel na vprašanje, katerega bomo mo-

rali z delavci v tovarnah temeljito obdelati. Gre namreč za nagrajevanje po delovnem učinku na delovnem mestu. Na delovnem mestu ima naš delavec dve funkciji: ena je proizvodna in funkcija druga pa funkcija upravljanja. Funkcija upravljanja zaradi sedanje delitve narodnega dohodka ni prišla tako do izraza. Zagotoviti bomo morali, da bodo delavci delitve dohodka pravilno razumeli. Glede tega, kako bo vse to delovalo v zvezi s tarifnimi pravilniki, ugotovljamo, da lahko pride do velikega političnega problema, če se ne bodo naši komunisti in celokupni delovni kolektivi temeljito seznanili z novim sistemom. Lahko se zgoditi, da bodo posamezni delavci na svojih delovnih mestih pridni in bodo dosegali rezultate, vendar pa ne bo dosežen ugoden gospodarski rezultat v celokupnem podjetju. Ker bo močnejši nagrajevanje po povprečno doseženem dohodku, posamezni delavec ne bi mogel dobiti istega dohodka, ki bi mu bil pripadal, če bi bil hkrati tudi vreden soupravljalca celotnega gospodarjenja v podjetju. Kar zadeva naše delovne kolektive in novi sistem, bomo morali prav to dajati bistveno pomoč, krepko podirati delavce in jih izobraževati. Zato smo formirali v naših občinah aktiv predavateljev okrajnega komiteja. Ta aktiv pomaga v okviru možnosti seznanjati ljudi z osnovnimi načeli, jih pravilno tolačiti in na tej osnovi mobilizirati delavske sveste, upravne odbore in celotne kolektive. Pripravljamo tudi šolo za delavsko upravljanje, ki jo bomo imeli skupno z goriškimi okrajem. Na okrajnem in občinskih komitejih mislimo uveljaviti tak način dela, da bomo izhajali iz konkretne situacije in konkret-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

Napoved za nedeljo: Oblačno vreme, predvsem ponoči nekaj neznačajnih padavin, v višjih legah snež. Temperature ponoči med -2 in +2, v Primorju okoli 6, najvišje dnevne temperature do stopinj Celzija.

Obrotna sredstva, amortizacija in proračunski izvori

Vprašanje obratnih sredstev je treba postaviti kot obvezno politiko gospodarske organizacije. Kot mora skrbeti za vse druge sklade, naj bi gospodarska organizacija skrbelo tudi za svoja stalna obratna sredstva. Ko postavljamo sistem delitve dohodka in bomo v tem okviru določali razmerja, kolikšne so obveznosti gospodarskih organizacij do skupnosti, koliko pa naj ostane za njihove sklade, moramo misliti na potrebna sredstva za obnavljanje in razširjenje proizvodnje, kakor tudi na gmotno osnovo za osnovna in obratna sredstva. Gospodarska organizacija sama bo morala torej odločiti, ali bo uporabljala sklade za samostojno razpolaganje kot obratna sklada, ali kot osnovna sklada. Popolnoma drugačno je glede nekaterih sezonskih potreb podjetij. Občasne potrebe gospodarskih organizacij bi se najprej reševale banka, ki bi za konkretne operacije dajala kratkoročne kredite. Toda za stalen odnos, za stalen sistem bi odgovornost bila na gospodarskih organizacijah, ki naj bi se zavzemale za napredek svoje proizvodnje in za ustvarjanje stalnih obratnih sredstev. Naravno je, da vse gospodarske organizacije ne morejo takoj ustvariti potrebnih sredstev. Zato bodo še ostale oblike raznih posojil, toda v našem gospodarskem sistemu je to treba rešiti. Ne bo mogoče preprečiti nesporazumov med banko in podjetji, če problem obratnih sredstev ne bo stvar svobodnega razpolaganja v pristojnosti in odgovornosti same gospodarske organizacije.

AMORTIZACIJA

Glede amortizacije se zlasti sliši, da so anuitete v nekaterih gospodarskih organizacijah tako visoke, amortizacija pa tako nizka, da iz nje ni mogoče odplačevati anuitet. Prav tako je slišati, da podjetja, ki so vzela posojila po starih predpisih, v novih pogojih delitve dohodka ne bodo mogla te posojil odplačevati. Predvsem je treba poudariti, da je treba pri prehodu na novi sistem delitve dohodka najti možnosti, da bi gospodarske organizacije, ki so se zadolžile po starih pogojih, mogle rešiti vprašanje anuitet. Toda treba je tudi reči, da se vprašanje vračanja kreditov iz amortizacije tolmači pogosto napačno. Ne gre pri tem za take odnose, da bi vsa posojila vračali iz amortizacije. Amortizacija ostaja še vnaprej v načelu kot svobodno sredstvo gospodarske organizacije za obnavljanje podjetja. Toda, ko smo odprli možnost, da se krediti vračajo iz amortizacije, smo mislili z razširjenjem možnosti gospodarskih organizacij, katerih stopnja rentabilnosti ni dovolj visoka in ki ne bi mogle iz skladov vračati posojil, da se lahko zadolžujejo, kar pomeni, da modernizirajo svoje podjetje. To je normalni postopek, ki ga uveljavljajo stalno v svetovnem gospodarstvu. V osnovi je to razširjenje pravic gospodarskih organizacij, ne pa njihovo zmanjševanje.

Mnogo starih gospodarskih podjetij je sedaj v težkem položaju glede amortizacije zaradi nizke ocenitve osnovnih sredstev. Sprejeta je bila odločba o revalorizaciji, s katero se vrednost teh sredstev poveča za okoli 17%. S tem se ni vrednost osnovnih sredstev izravnava s sedanjimi cenami opreme, domače ali uvožene, in ostajajo stara osnovna sredstva še 20 do 30% cenejša. Toda položaj se je že popravil, saj pomeni omenjena povisvanje za 17% deset in več milijard dinarjev povisvanja v amortizacijskih skladih v starejših gospodarskih organizacijah. Ta proces bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih, ko bo ponovno izvršena revalorizacija, tako da bi se starejša gospodarska organizacija lahko obnovile. Razumljivo pa je, da je pospešeno obnavljanje starih podjetij tudi povezano s krediti in z lastnimi skladi tovarn.

PRORAČUNI KOMUN

Pri določanju osnovnih izvorov za proračune komun je bilo sprejeto stališče, da se ti formirajo iz osebnih dohodkov državljanov, kar pomeni iz prispevkov na temelju osebnih dohodkov vseh državljanov, ki take osebnih dohodke ustvarjajo, torej delavcev, uslužbencev in individualnih proizvajalcev; to pa po enotnem merilu za vso Jugoslavijo. Pri tem ostaja nesporno, da dohodnina, ki jo predstavlja davek iz kmetijstva, ni popolnoma istovetna s prispevkom,

ki ga dajejo delavci iz svojega osebnega dohodka. Verjetno je, da bo pri določanju proračunskega sistema, proračunskega zakona in drugih zakonov o davkih treba malo pogledati problem zemljarine in davka iz kmetijstva, da bi vzpostavili neko zvezo in logičen odnos med prispevki iz osebnih dohodkov in prispevki iz dohodnina. S tem bi se problem objektivizacije dohodkov precej rešil. Ker so predvidena etna načela za vso državo glede proračunskih dohodkov iz prispevkov na osebnih dohodke, je bilo doseženo diferenciranje odnosov med komunami z različno stopnjo gospodarske razvitenosti. Neodvisno od konkretne politike glede odnosov med komunami, okrajem, republiko in federacijo, ki sodelujejo pri teh dohodkih, ostaja diferenciranost med komunami še vedno prav zaradi tega, ker se komunam pušča del sredstev po enotnih načelih, ki veljajo, kakor rečeno, za vso državo. Tako bi bil običnim zagotovljen neobhoden minimum, katerega ne bi mogli nihče zmanjševati, kar velja tudi za gospodarske organizacije, ki bi imele jasno določeno svojo neobhodno materialno osnovo. S tem se odpravlja dosedanj sistem dodeljevanja sredstev, po katerem se je najprej izračunavalo, kakšne so potrebe enega ali drugega udeleženca delitve, in so se potem sredstva delila na tej osnovi. Ta sistem se sedaj ukinja in to je bistveno. Z družbenega vidika je treba zagotoviti neobhodno osnovo za nadaljnji razvoj komunam, ki so osnovne celice naše družbe. Gospodarska organizacija je ekonomska enota, celotno družbeno-politično življenje pa temelji pri nas na komunih. Zato je bila določena minimalna stopnja, s katero pri delitvi sodeluje komunija in katere ne more zmanjševati nihče, niti okraj, niti republika, niti federacija. Kolikšna bo ta udeležba komunne itd., je vprašanje konkretne politike. Trenutno izgleda, da bo treba progresivno stopnjo prispevka iz osebnih dohodkov za proračune komun zmanjšati iz enostavnega razloga, ker nekatere zaostale gospodarske panoge ne morejo vzdržati tako visoke stopnje; zlasti ne gradbeništvo, kmetijstvo, oprekarne, industrija gradbenega materiala in še nekatere druge. Zaradi tega bo treba iti na nižjo stopnjo. To pa strani obvezuje, da se iz drugih sredstev dopolnijo proračunske potrebe republik, okrajem in, če bo potrebno, seveda tudi komun.

Tudi takse in davki so važni izvor za proračune komun, med drugim tudi davek na promet posameznih proizvodov. Tu se odpira možnost, da posamezne komunne z ozirom na promet, ki se na njihovem področju opravlja, kar pomeni samo v drugi obliki ustvarjanje osebnih dohodkov državljanov, najdemo izvore svoji materialni osnovi. Z drugimi besedami imajo tiste komunne, ki so bolj razvite, ker so osebni dohodki državljanov večji, tudi širše možnosti za povečevanje svojih sredstev.

Najvažnejše je načelo, da se osebni dohodki ljudi, ki delajo v proizvodnji in gospodarstvu, v večjem sorazmerju povežejo z njihovimi delovnimi storilnostmi. Na tem področju bo nastala nova velika diferenciacija, ki je za nas zelo koristna. Mnogi ljudje se v tej zvezi bojijo, da bi sedaj, ko prehajamo na svobodno sistem, poleg tega, da bodo eni dobro gospodarili in določali dovolj sredstev za sklade svojih podjetij, tista podjetja, ki so produktivnejša in se hitreje razvijajo, mogla določati tudi večja sredstva za osebne dohodke, in obratno: da bodo podjetja, ki bodo morala stagnirati, in da bo del delavcev v takih primitivnih, zaostalih, slabo organiziranih podjetjih, lahko obnovile. Razumljivo pa je, da je pospešeno obnavljanje starih podjetij tudi povezano s krediti in z lastnimi skladi tovarn.

Pri določanju osnovnih izvorov za proračune komun je bilo sprejeto stališče, da se ti formirajo iz osebnih dohodkov državljanov, kar pomeni iz prispevkov na temelju osebnih dohodkov vseh državljanov, ki take osebnih dohodke ustvarjajo, torej delavcev, uslužbencev in individualnih proizvajalcev; to pa po enotnem merilu za vso Jugoslavijo. Pri tem ostaja nesporno, da dohodnina, ki jo predstavlja davek iz kmetijstva, ni popolnoma istovetna s prispevkom,

(Po govoru Mijalka Todorovića v klubu gospodarstvenikov v Kranju.)

Perspektivni plan gospodarskega razvoja

Odbor za gospodarstvo zveznega zbora je začel razpravljati o podrobnosti perspektivnega plana, odbor za gospodarstvo zbora proizvajalcev pa se je bavil največ z osebno potrošnjo

BEograd, 23. nov. Gospodarski odbor zveznega zbora, ki je večeraj popoldne zaključil načelno razpravo o predlogu perspektivnega plana, je dopoldne začel razpravljati o njegovih podrobnostih.

Na dopoldanski seji je odbor brez sprememb sprejel prvih osem poglavij predloga perspektivnega plana. Odbor je sprejel prvi del oziroma prvo poglavje perspektivnega plana, ki govori o ekonomsko-političnih smotrih perspektivnega plana, kakor tudi prvo poglavje drugega dela predloga, ki obravnava družbeno-brutoproizvodnjo, narodni dohodek, investicije, akumulacijo, osebno potrošnjo in družbeni standard, državne organe in narodno obrambo, družbene rezerve, nerazdeljena sredstva, gospodarske odnose z inozemstvom in regionalni razvoj.

Člani odbora so v razpravi v glavnem postavljali samo razna vprašanja z namenom, da se nekatere stvari perspektivnega plana bolj razoblašča. Obširnejši razprav ni bilo, ker je večina članov odbora aktivno sodelovala v pripravi za izdelavo predloga perspektivnega plana, kot na primer člani republikanskih izvršnih svetov itd., in so torej dobro obveščeni o možnostih perspektivnega razvoja našega gospodarstva.

Poglavje o gospodarsko-političnih smotrih ugotavlja, da je močan razvoj proizvodnih sil v socialističnih proizvodnih odnosov v pretekli povojni dobi zagotovil neobhodne pogoje za

nadaljnji družbeni in gospodarski vsestranski razvoj, obenem pa poudarja tudi nekatere važnejše probleme, ki jih je treba predvsem reševati v nadaljnjem gospodarskem razvoju.

Odbor je popoldne nadaljeval razpravo o posameznosti predloga perspektivnega plana in sprejel poglavje, ki govori o zaposlenosti in storilnosti, temeljnih smernicah razvoja proizvodnje, industriji, gradbeništvu, kmetijstvu, gozdarstvu in prometu.

Člani odbora so največ razpravljali o prometu. Poslanci so opozorili na to, da moramo v perspektivnem planu reševati predvsem tista vprašanja prometa, ki so najtesneje povezana z različnimi gospodarskimi problemi.

S tem v zvezi je bilo poudarjeno, da od kmetijstva ne bomo imeli tistih koristi, kakor bi jih lahko, če naših najbolj razvitih kmetijskih kmetov ne bomo povezali z ustreznimi cestami s potrošniškimi središči. Predstavnik zveznega izvršnega sveta Milentije Popović je s tem v zvezi poudaril, da so naloge, ki jih na področju prometa predvideva perspektivni plan, usmerjene prav na to, da se uredi vprašanja, pri katerih je naše gospodarstvo najbolj zainteresirano.

delu v letu 1961 v primerjavi z lanskim letom ne bo negativno vplivalo na planirano povečanje osebne potrošnje.

Direktor zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Seržej Kraigher je poudaril, da bo določeno tempo povečanja osebne potrošnje, ki bo v prihodnjih letih nekoliko manjši kakor letos, omogočen s povečanjem skupne materialne proizvodnje, nadalje na podlagi vse večje blagovne izmenjave z inozemstvom in likvidacijo tekočega primanjkljaja v plačilni bilanci, kakor tudi na podlagi določenega povečanja delovne storilnosti, ki bo hitreje narasčala kakor doslej. Kar se tiče osebne potrošnje, se bo usmerjala z različnimi ekonomskimi instrumenti in ukrepi, ki jih bo zvezni izvršni svet predlagal zvezni ljudski skupščini.

BEograd, 23. nov. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru je

sprejel danes preostale pridržane določbe v dosedanjih razpravi o predlogu zakona o pokojninskem zavarovanju. S tem je odbor končal razpravo o tem zakonskem predlogu.

Odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev je začel danes razpravljati o amandmanu zveznega izvršnega sveta k nekaterim določbam predloga zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ga je včeraj obrazložil član zveznega izvršnega sveta Moma Marković. Odbor je tudi razpravljati o določbah tega zakonskega predloga, ki si jih je pridržal v dosedanjih razpravi.

O amandmanih zveznega izvršnega sveta in pridržanih členih zakonskega predloga o pokojninskem zavarovanju sta razpravljala danes tudi zakonodajna odbora obeh zborov zvezne skupščine. Sprejela sta vse amandmane in pridržane določbe z manjšimi spremembami.

Včeraj in danes

Festival znanstveno-tehnično-filmov

Skopje, 23. nov. Mednarodni festival znanstveno-tehničnega filma bo meseca januarja v Skopju pod pokroviteljstvom člana Zveznega izvršnega sveta Franca Leskoška. Udeležbo je doslej prijaviilo 20 držav, med njimi Velika Britanija, ZSSR, ZDA, Kitajska in Japonska. Festival organizira jugoslovansko društvo za populariziranje in pospeševanje znanosti »Nikola Tesla«.

Povečanje industrijske proizvodnje v Sloveniji

Industrijska proizvodnja v Sloveniji se je povečala v desetih mesecih letos za 14% v primerjavi z isto dobo lani. Vse industrijske panoge so preselile lansko raven proizvodnje, največ pa je napredovala industrija gume, ki je povečala proizvodnjo za 29%, kemična za 28%, elektroindustrija in živilska industrija pa za 27%. To povečanje proiz-

vodnje je bilo mogoče zaradi povečanja proizvodnje električne energije za 25%, boljše oskrbovanja s surovinami, kakor tudi stimulativnejšega nagrajevanja v gospodarstvu.

V prvih desetih mesecih letos se je v primerjavi z isto dobo lani povečala proizvodnja reprodukcijskega materiala za 9%, sredstev za delo za 12%, blaga za široko potrošnjo pa za 21 odstotkov.

Obisk dveh italijanskih pedagogov

Na povabilo sveta za šolstvo LRS sta obiskala naše ustanove za prevzgojo vzgojno-problematične mladine italijanska strokovnjakinja direktor Pietro Longhi in dr. Luiggi Grasso. Obiskala sta prehodni dom na Kodeljevem, vzgojalska v Višnjem goru, Planini, Smedniku in vzgojno-poboljševalni dom v Radečah. Prav tako sta posetila tudi pionirsko knjižnico. Delo naših prevzgojnih ustanov je vidno impresioniralo, zlasti zaradi enotnosti stališč in truda naših sodelavcev pri svojem delu. Oba gosta sta prva italijanska pedagoška in socialna delavca, ki sta navezala stike z nami. Naše izkušnje jim bodo, kakor zabujeta, močno koristile pri njunem delu na tem področju, ki ga opravljata v dokaj težkih okoliščinah.

Hidrocentralna Jajce I bo začela obratovati na Dan republike

Jajce, 23. nov. Na dan republike bodo izročili v obrat novo hidrocentralo Jajce I, ki ima dva agregata po 24 megavatov. Turbine bo gnala voda reke Plive, ki se akumulira v Plivskem jezeru in jo dovajajo v hidrocentralo po tunelu, dolgem približno 6 km. Padec vode na turbine je okoli 100 m. V bližini hidrocentralne Jajce I so že prej zgradili hidrocentralo Jajce II s tremi agregati po 10 megavatov. Izdelan je tudi načrt za sistem hidrocentral, ki bi uporabljal vodo rek Plive in Vrbsa.

Sestanek na mednarodnem bloku v Rožni dolini

Nova Gorica, 23. nov. Na mednarodnem bloku v Rožni dolini so se večeraj sestali predstavniki tajništva za notranje zadeve v Novi Gorici in italijanske goriske kvestre. Razpravljali so o sodelovanju pri ukrepih proti kriminalu na tem področju. Sporazumeli so se tudi o zapori dvovalstniških blokov v zimski sezoni, in sicer v Solkanu, Skrljevem in Opatjem selu. —Jp

Razgovori z Madžarsko o zaščiti rastlin

Beograd, 23. nov. V Budimpešti se bodo 25. tega meseca začeli jugoslovansko-madžarski razgovori za sklenitev konvencije o zaščiti gozdnih in kmetijskih rastlin. Jugoslovansko delegacijo bo vodil inž. Srbojub Todorović, direktor zvezne uprave za zaščito rastlin.

Naraščanje osebne potrošnje

Odbor za gospodarstvo pri zboru proizvajalcev je sprejel danes prva tri poglavja predloga družbenega plana gospodarskega razvoja države za dobo 1957—1961.

Več ljudskih poslancev je zahtevalo od predstavnikov zveznega izvršnega sveta podrobna pojasnila, s kakšnimi ukrepi naj se omogoči določeno povečanje osebne potrošnje za 7 do 8 odstotkov na leto. Zlasti jih je zanimalo, kako naj bi se uredile postavke predlagane ga plana, po katerih naj bi osebna potrošnja narasčala v mestu hitreje kakor na vasei.

S POSVETOVANJA O ODNOSIH ZDRAVSTVENEGA KADRA DO BOLNIKA

Bolnik je osebnost in ne samo medicinski primer

DOBorna, 23. nov. V Dobrni se je danes končalo dvodnevno posvetovanje, ki ga je sklical svet za zdravstvo LRS. Razen predstavnikov upravnih odborov in upraviteljev zdravstvenih ustanov so se posvetovanja udeležili tudi sekretar sveta za zdravstvo Ljotze Piškur, njegov pomočnik dr. Tone Ravnikar, predsednik sveta za zdravstvo OLO v Celju dr. Ivo Kopač in drugi.

Posvetovanje je bilo posvečeno razgovoru o odnosih zdravstvenega osebja do bolnika v današnjih pogojih našega družbenega razvoja. V prvem delu posvetovanja so govorili o odnosih do bolnika s stališča zdravnikov, o čemer sta poročala dr. Ivo Rajšp iz Celja in docent dr. Marjan Borštnar iz Ljubljane. Odnos med zdravnikom in bolnikom se je prav tako kakor drugi pogoji zdravstvene službe v zadnjih letih precej spremenil. Bolnik išče v sedanjem zdravniku njegovo osebnost in prikaže od njega, da mu bo pomagal s svojim osebnim prizadevanjem in znanjem. Zavoljo tega želi bolnik priti v čim ožji stik z zdravnikom, da bi se mu zaupal in se z njim posvetoval o svoji bolezni. Te bolnikove želje pa v bolnišnicah povsed ne upoštevajo dovolj. Mnogi zdravniki obravnavajo bolnika in njegovo bolezen le kot medicinsko zanimiv primer, pri čemer pozabljajo na bolnikovo osebnost. Bolnik je sam sebi najbolj zanimiv in najbolj pomemben in je zato treba upoštevati, kako svojo bolezen sam doživlja. Marsikateri bolnik, ki vidi, da se zdravnik zanima le za njegov obolen organ, ne pa tudi za njegovo osebnost, se zatka od zdravnika do zdravnika in ob koncu te dolgotrajne poti marsikdaj sploh ne ve, pri čem je. Zato je potrebno, da vsak zdravnik upošteva bolnika kot človeka, ga pouči o njegovi bolezni in njenih perspektivah. To pa bo imelo uspeh le tedaj, če bo zdravnik spoznal tudi duševno plat bolnikove osebnosti. Sonamreč bolezn, ki jih v zdravstvu imenujemo psihosomatske (želodčni čir, naduha, razna ženska obolenja, migrena itd.), ki so posledica raznih zapletov v človekovi duševnosti. Dolžnost zdravnika je ugotoviti, odkod izvirajo ti zapleti, ki so povzročili okvaro ali motnjo na tem ali onem delu človeškega organizma. Glede na to mora zdravnik usmeriti svojo pozornost psihični strukturi človeka.

je treba predvsem čutiti veliko ljubezen.

Drugi dan so udeleženci posvetovanja govorili o prehrani bolnika in o organizaciji ter opremi kuhinje in pralnice. O tem sta poročala Franek Cink iz Novega Celja in koreferent dr. Ivo Matko, o organizaciji in opremi kuhinje pa je poročal Tone Manfreda, upravitelj bolnišnice za duševne in živčne bolezni v Polju. V razpravi o prehrani bolnika so ugotovili, da hrana v bolnišnicah sicer vsebuje ustrezne količine kalorij, da pa je dostikar zaradi tehničnih pomanjkljivosti hladna, postana in podoben. Pot hrane od kuhinje do bolnika bi morala biti najkrajša, kjer pa je to zaradi lokacije osrednje kuhinje nemogoče, naj bi hrano dostavljali v posebnih posodah. Ne smemo namreč pozabiti, da s trenutno prehrano rešujemo tudi objektivno odpornost bolnikov. Zato hrana bolnika ne sme biti samo čimtelj, ki naj ga vzdržuje pri življenju, temveč odločilni terapevtski činilci. Zato bi bila morda potrebna delitev dela, se pravi poseben kader same za dostavo in serviranje hrane, seveda ob upoštevanju obstoječega števila kadra in njegovih sposobnosti. Poseben problem pa je dietična prehrana. Bolnišnicam primanjkuje kvalificiranih kuharic, ki bi bile v polni meri sposobne pripravljati tako hrano po zdravniškimi navodili. Vsekakor pa bi bilo potrebno, da naši zdravstveni kadri končno še uredijo vprašanje dietične hrane, ker so prav tu različna mnenja. Mimno lahko trdimo, da je bilo posvetovanje na veliki višini in da pomeni nov korak naprej v naši zdravstveni službi. Dalo je mnogo nasvetov in koristnih predlogov, zasnova na življenjski problematiki. S pridom jih bodo lahko izkoristili upravni odbor in strokovne zdravstvene organizacije pri njihovih nadaljnjih nalogah za vzgojo zdravstvenega kadra v odnosih do bolnika. Gradivo s posvetovanja bo še posebej obdelala komisija za bolnišnično službo pri svetu za zdravstvo LRS in ga poslala vsem zainteresiranim družbenim in drugim organom.

Njunja poročila sta sledila poročilo in koreferat o odnosih bolnika s stališča medicinske sestre, ki sta ju podali predstavnica društva medicinskih sester Minka Božič iz Ljubljane in Mira Klemenc iz Valdaljare. V poročilih sta poudarili predvsem materialne pogoje v bolnišnicah, ki posledno ali neposredno tudi vplivajo na bolnikovo razpoloženje. To je ureditev bolnišnice, oprema v njej, pripomočki za nego in zdravljenje bolnika itd.

Tudi razprava, ki je sledila poročilom, je izražala željo, da bi bil odnos zdravnika in tudi drugega zdravstvenega osebja prežet z veliko srčno kulturo. Diskutanti, ki jih je bilo mnogo, so naglasili, da morajo upravni odbori, strokovni kolegi in zdravniška društva vzgajati zdravstveni kader tako, da bo bolnik vselej in ob vsakem koraku čutil, da so prežeti s socialističnim humanizmom. V bolnišnici mora bolnik najti drug dom, v katerem ga obdaja toplo družinsko okolje. Poudarjeno je bilo tudi, da potreba po pravilni izbiri kadra za srednje zdravstvene šole, ki ga je treba pred sprejemom v šole preizkusiti v tej ali oni zdravstveni ustanovi. Dosedanje usobovstve so namreč pokazale, da je mnogo tovarišev oziroma tovarišev, ki so se odločili za poklic v zdravstvu, že v prvem letu šolanja klonilo. Za poklic medicinske sestre ali bolničarja pa

Delo za življenjsko raven

(Nadaljevanje s 1. strani)

na vprašanja načelno osvetlila. Običajno smo do sedaj povedali v tovarni nekaj načelnih stvari. Delavski sveti so se sredi načelnih vprašanj težko znašli in niso vedeli, kako naj jih realizirajo. V omenjeno šolo bodo vključeni tudi predsedniki sindikalnih podružnic, sekretarji osnovnih organizacij, predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov. Smatramo, da bomo na ta način potrebne stvari temeljito obravnavali, pokazali kje je pot naprej in kje so pomanjkljivosti, ki zavirajo hiter razvoj nagrajevanja in družbenega upravljanja v naših podjetjih.

Pri naših občinskih ljudskih odborih smo imeli nedavno nekaj širokih posvetovanj s komunisti, ki delajo na področju blagovnega prometa. To je za naše področje zanimivo zaradi razvoja turizma in malo-obmejnega prometa. Povabilo smo na razpravo vse tiste ljudi, ki se uveljavljajo v komunalnem gospodarjenju, blagovnem prometu, uslužnostnih obrtnih dejavnostih itd. Prišli smo do zanimivih izsledkov. Naši politični forumi v občinah postajajo gluhji za vprašanja, ki se tičejo življenjskih pogojev našega delovnega človeka. Pri nas je n. pr. ozka trgovska mreža. Zaradi velikega maloobmejnega prometa imamo pri nas tako situacijo, da so ob sobotah in nedeljah kolona ljudi pred mesarjami, pekarnami itd. Naši politični forumi tega problema ne vidijo, čeprav ga imajo pred očmi. Gospodarski kader in politični voditelji po naših občinah so namreč usmerjeni na večje obrate in večje investicije, ne pa na tisto, kar želi naš delovni človek, to je na reševanje tistih vprašanj, za ureditev katerih imajo naše občine na razpolago sredstva. Postavlja se vprašanje, ali bodo sredstva, ki jih bodo imele komunne v bodoče oziroma jih že imajo, usmerjene najprej in predvsem za reševanje življenjskih problemov našega delovnega človeka.

Na našem področju imamo močan dnevni stik z Zahodom. Danes nam nenaklonjeni elementi v Trstu nič ne morejo. Oni danes niso sposobni, da bi poskušali preko časopisa in radia za lažni ali drugače napačni naš družbeni sistem, kotse delati preji. Če bi danes napisal reakcionarni novinar lažne stvari o Jugoslaviji, bi se tam smejal ves Trst, kajti kmalu prihajajo od tam ljudje in vidijo družbeni sistem. Ti ljudje pripomnijo, da se strinjajo in podpirajo socialistični sistem. Pravijo, če boste nekaj dosegli in pokazali tudi glede standarda, potem bo socialistični sistem doživel afirmacijo v celoti.

Ce pogledamo petletni plan in njegove možnosti ter bomo morda kanalizirati ta sredstva v omenjeni smeri, potem bomo dosegli notranje politične afirmacije našega političnega in družbenega sistema kot celote.

(Iz razprave tovariša Alberta Jakopiča-Kajtmira na VI. plenarni seji CK ZKS.)

Nova lestvica pokojninskih osnov

Kakor smo večeraj poročali, je zvezni izvršni svet na skupni seji odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru, odbora za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri zboru proizvajalcev in zakonodajni odboru zvezne ljudske skupščine predložil amandman k predlogu zakona o pokojninskem zavarovanju. Po tem amandmanu je lestvica pokojninskih osnov slednja (v temer povabilo včeraj objavljeno lestvico):

Zavarovalni razred	Povprečni mesečni zaveški plače	Odstotek, s katerim se obračunava povprečna mesečna zneska plače
Ia	43.000	63,5% od 43.000 in 60% od presežka plače nad 43.000
II	37.001—43.000	68,5%
III	32.151—37.000	69,5%
IV	28.851—32.150	70,5%
V	26.301—28.850	70,5%
VI	23.301—26.300	71,5%
VII	20.101—23.300	72,5%
VIII	18.651—20.100	72,5%
IX	16.951—18.650	72,5%
X	15.651—16.950	73,5%
XI	14.001—15.650	74,5%
XII	13.051—14.000	74,5%
XIII	11.801—13.050	74,5%
XIV	10.751—11.800	75,5%
XV	9.901—10.750	75,5%
XVI	9.201—9.900	76,5%
XVII	8.451—9.200	76,5%
XVIII	7.901—8.450	77,5%
XIX	7.450—7.900	77,5%
XX	do 7.450	5,800 (78%)

Prodamo:

18 kosov kompletnih DIMNIH VENTILOV premera 60 cm iz sive litine, popolnoma novi, za krožno peč v POLTOVORNI AVTO znamke »Peugeot« z nosilnostjo 0.300 tone v uporabnem stanju z rezervnim strojem. Vse po izredno nizki ceni.

Opakarna Češnjek pri Cerkljah na Gorenjskem 6616-R

Ob robu

Staro stanje

Najbolj tragična dediščina arabsko-izraelske vojne, ki se je končala s sporazumi o prenehanju leta 1948, je kakih 900 palestinskih beguncev, preseljenih po vaseh in 58 taboriščih v štirih državah: v Egiptu, Jordaniji, Siriji in Libanonu. Deset let je že minilo, odkar so izgnani iz domov, toda še vedno ostajajo na izraelski meji, da se bo zgodil čudež. Podobni nepokopčenemu dinamitu ob izraelski meji.

Večina palestinskih beguncev zmeraj pereča, toda njihova postaja spet aktualna, ko se njej razpravljajo v parlamentarnem odboru Generalne skupščine. Med razpravo je ameriški delegat Sukarti opozoril Zahod, naj prepreči nadaljnje priseljevanje Židov v Izrael in onemogoči zbiranje sredstev za cionistični sklad. Zahod naj bi tudi omogočil palestinskim beguncem vrnitev na Palestino oziroma dajanje Izraelu. To zahtevajo za Sukarti podkrepil z rahlo prikritim izsiljevanjem, da bo v primeru primeru izgubil Zahod arabsko prijateljstvo. Arabški politiki ne morejo razumeti, da je Izrael odločen ostati tam, kjer je. Ne razumejo, da Zahod ne bo zadržal vojne proti Židom, kajti tako tako bi se palestinski begunci lahko vrnil. Niti si glasujejo o tem, da bi slavni beguncev preselili v Irak, kjer je zemlje dovolj in obsevanje malo. In tako ostajajo begunci nakopjeni dinamitu na meji, ki lahko vsak trenutek sproži nove spopade. Res je, da si je Izrael položil prst na lanko agresije, toda res je tudi, da obstaja, če Arabci priznava ali ne. Češkoslovensko gledano, je problem palestinskih beguncev silno precejstven. Tisti, ki so bili pred desetimi leti še otroci, danes že mladenčiči, ki bi radi prišli za kakšno delo, ne morejo prejti 30 milijonov dolarjev milošinske od Zdrženih narodov na leto. V brezdelju se kverajo značaji, v brezupnem pričakovanju čudeža mislijo v Palestino gori ogenj svetnega sovražstva. Bolje bi bilo, ko bi tudi vesleje sprijete ob Arabih manj pomislile in gledale v begunčine ljudi, ki bi se radi zagrabili za pluh ali lopato in se greli ob lastnem ognjišču. Bip

Boljša tekma

V ameriškem tisku so se v zadnjem času pojavila resna sumišljanja in kritike v zvezi s pomočjo nerazvitim dežellam. Tako je n. pr. »New York Herald Tribune« v uvodniku napisal, da »Sovjetska zveza sicer pritrjuje svojim državljanom, zaveza pa se dejstva, da bo borbo za srca in duše ljudi na koncu dobila le tista stran, ki bo imela največ uspeha pri pomoči nerazvitim področjem sveta, da se dvignejo iz letetne bede v potencialno bogate industrijske dobe. Tako in podobne misli, opozarila na napake pri ameriškem dajanju pomoči tujini, pravi, postavljanja pogojev, ki jih mnogokrat prizadeje dežele, čeprav potrebujejo pomoči, ne morejo sprejeti, navede, da bi dvostranskega sodelovanja v zunanji politiki težilo tudi vprašanje pomoči nerazvitim dežellam, vse to so znamenja, ki kažejo, da so vsaj določeni krogi v ZDA resno zaskrbljeni nad razvojem v zadnjih letih. Sovjetska zveza si je v ugodnih pogojih pri kreditih, kakor tudi pri trgovinskih pogodbah z manj razvitimi dežellami pridobila velike simpatije in ugled. Poglejmo si samo primer Egipta, ki je lani zmanjkal na vsa vrata, da bi dobil pomoč za zgraditev Asuanskega jezusa. Sedaj je dobil sovjetsko posojilo za okrog 200 milijonov dolarjev. Ali pa Indija: njen finančni minister Krišna Mačari je prepotoval v Evropo in ZDA, da bi dobil posojilo za indijski petletni načrt. Vse zaman. Sovjetska zveza pa je dala Indiji posojilo pol milijarde dolarjev. To so vse posojila z veliko obrestno mero in dolgotrajnim odplačilom. Uspehi, ki jih je Sovjetska zveza dosegla s takimi posojili in ugodnimi trgovinskimi pogodbami, niso ostali nezapaženi v ZDA in vse kaže, da se bo tudi Amerika resnice prustila v to tekmo, ki bo mnogo koristnejša od tekmovaljanja v dajanju vojaške pomoči, čeprav bi bilo še bolj zaželeno, če bi velike sile pri dajanju pomoči nerazvitim dežellam vodili drugačni načrti in ne le borba za osvaja človeških src. A. S.

Spremembe na Kitajskem

POSEBNI DOPIS ZA »SLOVENSKI POROČEVALEC«

PEKING, 23. nov. Tudi Kitajski ljudski kongres sprejema v svojem gospodarskem sistemu. Po daljših pripravah in razpravljanjih sta vlada in stalni odbor kongresa izdelala uredbe o zboljšanju vodstva v industriji, o novih ukrepih v trgovini in spremembah sistema financ.

Bistvo teh ukrepov je v tem, da se bo del pravic v vodstvu industrije, financ in trgovine prenesel od osrednjih na krajevne organe oblasti in sama industrijska podjetja. Večina podjetij, ki so spadala pod centralna ministrstva lahke industrije, prehrane, lesne industrije, prometa in deloma tekstilne industrije, so izvzeta iz pristojnosti osrednjih ministrstev in prišlijo pod upravo pokrajinskih, mestnih in okrajnih organov oblasti. Lokalni organi so dobili pravico administrativnega nadzorstva in upravljanja takih podjetij ter pravico do udeležbe pri delitvi dobička teh podjetij in sicer v razmerju 20 odstotkov za krajevne in 80 odstotkov za centralne organe in sklade. Krajevni organi so razen tega dobili večje pravice tudi v razpolaganju z materialnimi skladi in uredjanju personalnih in organizacijskih problemov v podjetjih. Tudi podjetja so z novimi predpisi dobila več možnosti za organiziranje proizvodnje in razvijanje pobude. Medtem ko je bila prej z določbami centralnega plana zajeta celotna dejavnost podjetja, se je po zdanih predpisih odločanje iz centra omejevalo na štiri poglavitne »imtelje« proizvodnje: na določanje skupne količine osnovnih proizvodov, skupne vsote za plače in mezde, skupnega števila delavcev in uslužbencev in višino dobička za vsako podjetje. V okviru teh norm so podjetjem dane možnosti, da znotraj poslovanja spreminjajo in prilagajajo centralne plane svojim razmeram. Spremembe v sistemu financ in organizaciji trgovine so prav tako usmerjene k osamosvojitvi krajevnih organov in zmanjšanju njihove odvisnosti od

centra. Dosedanja praksa, da so morali za začetek in poslovanje slehernega, tudi najmanjšega trgovinskega podjetja v državi dobiti privoljenje osrednjega ministrstva trgovine in da so vsa ta podjetja pod neposrednim nadzorstvom omenjenega ministrstva, je z novimi predpisi spremenjena v tem smislu, da imajo krajevni organi možnost samostojno odpirati trgovinska podjetja na svojem ozemlju ter pravico do udeležbe pri delitvi dohodkov od trgovine. Pri določanju odkupnih in prodajnih cen, kar je ostalo še vedno pridržano centru, so krajevne enote vzlic temu dobile nekatere možnosti za prilaganje teh norm svojim razmeram, ker smejo po novih predpisih odkupne in prodajne cene, določene iz centra, spreminjati navzgor ali navzdol. Finančni viri krajevnih enot obstajajo predvsem v tem, da sodelujejo pri delitvi dohodkov podjetij (po skali 20 odstotkov za krajevne in 80 odstotkov za osrednje organe oblasti). Ta nova sredstva so dobili krajevni organi za kritje osnovnih ekonomskih, kulturnih, socialnih in drugih potreb. Čeprav je z novimi predpisi natančno predpisano, kakšne finančne dohodke smejo imeti krajevne enote in za kaj jih smejo porabiti, je v okviru teh možnosti vendarle dana krajevnim organom precej večja možnost kot doslej za samostojnejše in iniciativnejše razpolaganje s sredstvi, ki so jim na voljo. Večja svoboda pri izkoriščanju krajevnih virov in manjša odvisnost od osrednjih norm, bi bila nekako poglavitna značilnost sprememb v finančnem sistemu in v upravljanju industrije in trgovine.

Pojasnjujoč bistvo in pomen sprejetih predpisov, poudarja je pekinški časopis in uradni organi, da so le-ti rezultat gospodarske in splošnega razvoja Kitajske ter odraz stopnje, do katere se je ta razvoj povzpeli. Zgradili smo veliko število novih podjetij, razširili stara in ustvarili nova industrijska središča, tako da je za osrednja ministrstva postalo zelo težavno neposredno voditi vsa ta podjetja, je pisalo partijsko glasilo »Zen Min Zi Bao«. Po drugi strani so krajevni organi čedalje bolj čutili potrebo po razširitvi svojih pravic in oblasti, da bi mogli bolje oršati

V Severni Afriki je prišlo do novega zapleta. Američani in Angličani so prodali Tuniziji orožje, s katerim bodo oborožili dva bataljona. Francoska vlada je bila zaradi te anglo-ameriške akcije hudo užaljena, češ da pripada monopol o prekrbovanju Tunizije z orožjem izključno le Franciji. — Na sliki: predsednik Tunizije Burgiba si ogleduje novo brzo-strelko angleške izdelave.

Umetni meteorji

Washington, 23. nov. (Reuter) Center za znanstveno raziskovanje v Deadfordu je sporočil, da so 16. oktobra izstrelili v kozmični prostor prve umetne aluminijaste meteorje. To so nekake aluminijaste žogice, ki so jih izstrelili na poligonu v New Mexico s hitrostjo 53.000 kilometrov na uro. Sodiijo, da so umetni meteorji dospeli v medplanetarni prostor, nekateri izmed njih pa so po izjavi ravnatelja centra za raziskovanje v Deadfordu lahko padli tudi na sonce. Le-ta je dejal tudi, da bi poskus z umetnimi meteorji lahko olajšal raziskave gornjih plasti atmosfere. Poskus so izvedli po načrtu profesorja Zwilckya s kalifornijskega tehnološkega inštituta, ki je skušal podoben poskus izvesti z nemško raketo V-a že leta 1947. Raketa, ki je izstrelila meteorje in je vsebovala

razne naprave za merjenje, se je nepoškodovano vrnila na zemljo. Predsednik sveta britanskega medplanetarnega društva dr. Sheperd je izjavil, da je izstrelitev umetnih meteorjev v primerjavi s sovjetskimi umetnimi sateliti »nepomembna«. Sheperd je vodilni britanski znanstvenik na področju astronauitike. Francoski znanstvenik Alexandre Ananov mení, da je ta dogodek čisto znanstvene vrednosti. Profesor Lovell, ravnatelj radioteleskopskega observatorija v Cheshiru je izjavil, da se je raketa prvega sovjetskega umetnega satelita začela spuščati in utegnje pasti na zemljo v kratkem. Umetna satelita normalno krožita okrog zemlje. Raketa prvega satelita je močelo no povečala hitrost in sedaj obkroži zemljo v 89 minutah in 36 sekundah. Raketa do zemlje verjetno ne bo prispela v trdnem stanju, pač pa jo bomo lahko videli kot blestečo kroglo, ko se bo spustila v spodnje plasti atmosfere.

Malodašni Macmillan

Liverpool, 23. nov. (Reuter). Predsednik britanske vlade Macmillan je na zborovanju konservativne stranke v Liverpoolu izrazil mnenja, da ima brez ameriške pomoči scelo združena Evropa malo upanja, da bi ostala. Pomosnim in neodvisnim evropskim narodom res ni lahko spričo dejstva, da so odvisne od ZDA, je dejal Macmillan in pripomnil, da je celo ameriška vlada sprevidela, da »niti njihova velika država ne more obstati sama«.

Oman ne bo odnehal

New York, 23. nov. (AFP). Zastopnik omanskega imama Mohamed al Harti je davi po dvomesečnem obisku v ZDA odpoval v Zenevo. Ob odhodu iz New Yorka je izjavil, da je bil namen njegovega obiska obvestiti ZDA in delegacije v ZN o omanskem vprašanju in opozoriti nanj svetovno javno mnenje. Velika Britanija, članica OZN, še vedno pritiska na Oman, zato bo omanski imam na potovanju po evropskih državah skušal o tem obvestiti javno mnenje teh držav.

Države Beneluxa za ekonomsko unijo

Bruselj, 23. nov. (Reuter). Skupščina držav Beneluxa je sprejela priporočilo, s katerim svetuje vladam Belgije, Nizozemske in Luksemburga, da brez odlašanja delajo za sporazum o ekonomski uniji. Zamisel o gospodarski uniji med državami Beneluxa je bila sprožena septembra na sestanku ministrov za zunanje zadeve Beneluxa. Po tem načrtu bi blago in kapital v teh državah krožila svobodno, pa tudi za ljudi ne bi bilo omejitev.

Nemški denar za Italijo

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 23. nov. (Po telefon) Nemška gosta sta sinoči odpotovala — predsednik Heuss na Sicilijo, zunanji minister von Brentano pa v Washington. Pred odhodom je imel von Brentano v Stampa Estere tiskovno konferenco, na kateri je sporočil, da bo »vseiče probleme«, ki zadevajo Italijanske umetnike, nahajajoče se trenutno v Nemčiji, definitivno uredil podsekretar v prizadetem ministruvu, ki bo prišel decembra s polni pooblastili v Rim.

Potem ko je poudaril pomen prijateljske pogodbe med Nemčijo in Italijo, podpisane pred večeršnjim, je zahodnonemški minister odgovoril na vprašanje o italijansko-nemških odnosih, o Atlantskem paktu in o mednarodnem položaju sloh. Najvažnejše na področju italijansko-nemških odnosov je brez dvoma nemška pripravljenost sodelovati pri investicijah, ki naj bi spremenile gospodarsko in socialno strukturo zaostalih področij juga.

Na vprašanje poljskega novinarja, kaj misli o nevtralnici, ki jo je svoj čas predlagala poljska vlada, je von Brentano dejal, da je Zahodna Nemčija dejala, da je za vsako potezo, ki bo resnično, prispevala k zmanjšanju napetosti v svetu vsehvišji razorožitev ob ustreznem nadzorstvu. Nato je dodal: »Med Poljsko in Zdrženjo Nemčijo ni vprašanj, ki bi jih ne mogli mirno rešiti.« V zvezi z dogajanjem v Atlantskem paktu je zahodno-

Nova usmeritev SPÖ

(Od našega stalnega dopisnika)

DUNAJ, 23. nov. Danes se je po referatu dr. Benedikta Kautskega, ki je bil osrednja točka zborovanja, praktično končal kongres SPÖ v Salzburgu. Za zaključek bo sprejeta še običajna resolucija, katere besedilo bo ob zaključku tega sporočila še ni znano. Značilno za kongres je bilo, da na njem dejansko ni bilo nobene razprave, čeprav bo v zgodovini SPÖ najbrž znamenjav prehod od austro-marksizma v laburizem — prehod, ki ga je stranka v resnici izvršila že pred kongresom.

Besedilo »Prednačrta za novi program stranke«, kot se uradno imenuje, dokler program ne bo končno sprejet, je bilo danes objavljeno v »Arbeiter Zeitung«, delegati pa so ga dobili razdeljenega včeraj v posebni brošuri.

Prednačrt predstavlja po izjavi Kautskega samo mnenje avtorjev, ne pa odgovorne vodstva stranke in je mišljen samo kot podlaga za razpravo. Zato o njem kongres, kakor smo že poročali, ni sklepal, temveč bo predloženo osnovnim

organizacijam. Sele ko bodo te povedali svoje mnenje, bo sestavilo vodstvo stranke dokončno besedilo, o katerem bo sklepal izredni kongres stranke spomladi prihodnjega leta. Bistvo nove usmeritve stranke, ki naj postane po namerah piscev prednačrta — in ne le-teh, temveč brez dvoma tudi Pittermannovega kroga, saj je med avtorji njegov glavni sodelavec v vladi Kraisky — stranka ne le del ljudi, delavcev in nameščencev, temveč tudi malih trgovcev, obrtnikov in kmetov in srednjega sloja sloh.

Na včerajšnji improvizirani tiskovni konferenci v Salzburgu, je odgovoril Kautsky na vprašanje, naj stranka v naspotju z linškim programom, ki se je izjavil za razredno borbo in diktaturo proletariata, odklanja vsako obliko diktature, da stranka ne operira več z zastarelimi marksističnimi pojmi. »Moderna družba se je razvila popolnoma drugače kot pa je bilo napovedano v komunističnem manifestu (ki ga Kautsky imenuje marksističnega),« je rekel.

S tem niso razklili nobene tajnosti, kajti v povojni praksi je avstrijska socialistična stranka diktaturo proletariata že zdavnaj odklonila, tako da je novi prednačrt samo formulacija že obstoječega stanja. V kolikor se je objektivna resnica marksističnih načel spremenila, je vprašanje zase. Res pa je, da se je spremenila mentaliteta Avstrijcev, ki se pristevajo k SPÖ. »Kongres v Salzburgu je bil podoben zborovanju zadovoljnih mož in žena, ki so veseli, da so članji močne organizacije, je nedoločila brez podlage zapisal nek tujkajšnji meščanski »neodvisni« list...

Kljub temu pa, tako je bilo rečeno SPÖ, ne opušta dosedanje poti, socializem je slejkoprej njena osrednja nosilna ideja, in sicer »sprememba družbe in gospodarstva v združbo svobodnih in polnopravnih posameznikov, ukini-

zasedanj skupščine že od vsega začetka ni udeleževalo 77 Frontizijevih poslancev, kasneje pa so izstopili tudi Sabatinijevi zmerni radikali. Je izstop 11 srednjinskih poslancev povzročil, da je v ustavodajni skupščini ostalo le 102 poslancev, torej dva manj kakor je potrebno za ustavne spremembe. Zaradi tega je bila 6. novembra ustavodajna skupščina razpuščena.

Poslanci, ki so 27. oktobra zapustili ustavodajno skupščino so Aramburu poslali pismo, v katerem so navedli, da se z novimi spremembami ustave ne strinjajo, ker niso v skladu z načeli ustavnih sprememb, o katerih so se vladne stranke sporazumele pred razpisom volitev v ustavodajno skupščino. Poudarili so tudi, da nočejo nositi krivde za sprejem ustave, kateri sami natorotujejo in ki bi odpravila federalizem in individualnibodo. Navedli so tudi, da so nekateri člani vladnega načrta ustavnih sprememb dobesedna kopija Pasterovih reform

Navidezno je vsa stvar nekoliko absurdna in nelogična, kajti okrog Aramburujevе vlade so zbrane v glavnem konservativne sile dežele, torej tiste, ki so se vedno zavzemale bolj za moderen liberalno državo, kot pa za nekako napoli socialistično napoli kapitalistično državno ureditev. Vendar pa je posebno sedaj pri argentinskih političnih strankah težko govoriti o kakih ideoloških ali permanentnem programu. Dejstvo pa, da Aramburu po razpustu skupščine izjavlja, da ne misli odpraviti februarskih parlamentarnih volitev, dopušča predpostavko, da je bil njegov načrt ustavnih sprememb le taktična poteza oziroma nekak predvolilni manevar, ki naj bi zmedel tiste sile, ki so pri zadnjih volitvah oddale bele glasovnice ter jih odvrnil od svojega nalmožnejšega nasprotnika Frontizija. V tej luči je tudi Frontizijeva zmaga nekoliko dvomljiva, čeprav je dosegel to, kar je hotel, razpust ustavodajne skupščine.

RAZPUST ARGENTINSKE USTAVODAJNE SKUPŠČINE

Prekrižani načrti

Velike stavke, ki so zajele skoro vsa področja argentinskega gospodarstva, so v zadnjem času odvrnila pozornost od političnega razvoja po juljskih volitvah ustavodajne skupščine 6. novembra pa je vest o razpustu te skupščine opozorila na drugo kritično stran razmer v Argentini. Ustavodajna skupščina, ki se je sestala v Santa Fe, je bila že od vsega začetka ohromljena, kajti Frontizijevi radikali, ki so že pred volitvami in tudi med volilno kampanjo nastopali proti Aramburujevemu programu so bojkotirali delo skupščine in se sploh niso udeleževali sej. Znano je namreč, da je Frontizij stal na stališču, da je treba najprej izvesti parlamentarne volitve in šele nato razpravljati o spremembi ustave. Volitev ustavodajne skupščine so se Frontizijevi levi radikali klub temu udeležili vendar so že vnaprej povedali, da bodo v primerzmaže skupščino takoj razpustili. Pri juljskih volitvah sicer ni

osebne svobode ter osebnih in socialnih pravic, okrepitev občinskih samouprav, uredila naj bi razvetežje med zakonodajno in izvršno oblastjo ter še nekatera druga vprašanja s področja javne uprave in lastništva nad energetskimi viri. Volilni rezultat in tem sledeča razdelitev mest v ustavodajni skupščini, kakor tudi dejstvo, da je bivših peronistov oddalo bele glasovnice, je verjetno vplvalo na to, da je vlada delno spremenila prvotni načrt ustavnih reform. Očitvidno si je vlada hotela pridobiti glasove socialistov (12 poslancev) in komunistov (4), kajti brez teh vladne stranke v ustavodajni skupščini niso imele večine 104 glasov. Je predpisana za sprejem ustavnih sprememb. To je bil pa le eden od vzrokov, medtem ko je bil drugi strah pred eventualno zmago Frontizija na februarskih parlamentarnih volitvah. Če bi namreč pri volitvah, ki so bila razpisane za 28. februarja 1958 bivši peronisti, ki so pri julij-

skih volitvah oddali bele glasovnice, glasovali za Frontizija, bi to pomenilo konec Aramburujevе oblasti. Treba je namreč vedeti, da je Frontizij zagovarjal stališče naj ostane vsaj začasno še v veljavi Peronova ustava iz leta 1953, ki je bila kljub vsem vlogam pomanjkljivostim za ljudstvo, le boljša in ustrežnejša od zastarele ustave iz leta 1853. To so bili verjetno razlogi, ki so navedli Aramburu na to, da je med ustavne reforme, ki naj bi jih sprejela ustavodajna skupščina, vključil agrarno reformo, nacionalizacijo javnih služb, socializacijo lastništva, centralizacijo davčnega sistema in državni monopol nad proizvodnjo in distribucijo energije. S tem si je Aramburu očeloval glasove komunistov in socialistov, toda predno je prišel vladni načrt ustavnih reform pred ustavodajno skupščino, je 27. oktobra enajst poslancev nekaterih manjših sredinskih skupin izstopila prav zaradi tega, ker se ni strinjala s takimi ustavnimi spremembami. Ker se

Jaka Stular

VERDUNSKA POLJA SMRTI

II. november 1957. leta. 39. obletnica premirja 1918. leta. Konec prve svetovne vojne, ki je moja generacija sicer ni doživela, ki pa zato ni bila nič manj povezana z njo. Pripovedovanje očetov in mater, gledališke igre, ure zgodovine v šoli, pretresljivi romani, novele, pesmi, filmi in med njimi nepozabni, neprekosljivi antimitaristični »Na zapadu nič novega«.

S temi spomini smo preživljali prvo mladost, dokler nas ni vihar vrgel in nato lastno vojno, ki je s svojo, osebno doživljeno silovitostjo obledela in zbrisala besede pripovedovalcev, literature, upodobila joče umetnosti in jih nadomestila s podobami in prizori, ki niso samo blede silhuete, ki breztelesne vise v ozračju, temveč jim je naša udeležba dala trdno obliko, kosti, meso in kri.

Verujemo in upajmo, da bo današnji generaciji usoda bolj naklonjena, da se z njimi ne bo ponovila naša zgodba.

Premirje 1918. leta. Konec vojne 1918. leta. Mnoga premirja pred tem v Evropi in ostalem svetu, mnoga premirja tudi po tem.

Vseposod po svetu posejani spomeniki, posvečeni borbam, posvečeni vojskovodjem, posvečeni temu ali onemu junaku, branilcu tega ali onega ideala. Vseposod po svetu pokopališča, križi, polmeseči, turbanji, pokopališča ubitih krstjanov, izraelitov, mohamedancev.

Med vsemi spomeniki teh vojnih grozot, teh najvišjih žrtve, najlepši in najinimjivejši spomenik: Grob neznanega vojaka. Ponekod skromen, drugje bleščeč in imeniten, tu dragocena umetnina, tam delo nespretnega klesarja samouka, a povsod skupna, edinstvena misel — zahvala preživelega človeštva, neznanca, ki je daroval najnesebičnejši dar za boljše prihodnost.

Parizu je pod Slavolokom zmage plapolal večni ogenj, v Douaumontu sta se prizigali, zdaj rade, zdaj belo, zdaj modro, očesi v zorniku ogromne okostnice sredi verdunskih polj, na obali Normandije so v vetru vihrale zastave Francije, Anglije, Amerike in Kanade pred Muzedem D-day-a, povsod po svetu so bogati venci ali skromni cvet krasiili mesta spomina.

Oiskali smo Verdun in njegovo okolico — herojsko mesto tisoč desetsto šestnajstega. Ogromna planjava, nekoliko valovita, naravnost in umetni griči v katerih so bile skrite utrdbe, in povsod pokopališča in križi, sami križi, kamor ti seže oko. 275.000 izgubljenih življenj. A v naslednjih dveh letih se 100 tisoč več. 400.000 grobov.

Dozdeva se ti, da je ta zemlja od tedaj nehala živeti, da ni ostalo nič več življenja v njej, ker je videla toliko smrti. Nizko skrotovičeno grmičevje, nekakšno anemično drečje, ki ti nehote ubija vtis, da še sedaj, po 41. letih, občuduje padle. Še vedno vidiš po tej planjavi globoke jame, ki so jih izkopale težke granate. Še vedno se niso zarasle te zemljine rane. Še so ta tla zastrupljena od zavratnih plinov, ki so zadušili toliko nepriljubljenih in nezavarovanih. Še vedno najdeš tu in tam ostanke nekdanjih ovir iz boječe žice, še vedno zijajo odprti rovi.

Dozdeva se ti, da bi še vedno lahko našel na tej brezkončni planjavi izpraznjene izstrelke težkih topov, one zle Berte, ki je grozila Parizu. Zdi se ti, da bi ob malem brskanju našel na preluknjano čelado, zvezeno lopato, zvit bajonet, zarjavelo žlico ali čutaro, vse tisto železo, ki po tolikih letih še vedno kljubuje, medtem ko so kosti tistih, katerih lastnina so bili vsi ti predmeti, že davno strohnele v skupnih grobovih, ali pod preprostim križem, ki ne nosi nič drugega kakor ime in dve letnici, letnico rojstva in smrti, ki najpogosteje ni eta zelo oddaljeni druga od druge.

A po vsej tej planjavi brez številnih spomenikov, od katerih govori vsak o nadčloveškem požrtvovanju. Telo izkrvavelega leva na preprosti gladki plošči pri Chapelle Sainte Fite — skrajni točki nemškega prodora: grobi steber nad širokim podstavkom postavljen fumaškim brnilcem slavne Kote 304, ki so kljubovali nemškemu napadam od 20. marca 1916. do 29. junija 1917. Kri deset tisočev je prepojila vso zemljo tega spomenika; na levo bregu Meuse, na točki, ki se še danes imenuje »Mrtveci« kipi nepremaganega borca 69 črtizije in lakonične besede

pod njim »Niso prešli (Ils n'ont pas passé), le to in nič več. Pred nacionalnim pokopališčem 15.000 Francozov v Douaumontu, nad katerim dominira težka in tako impresivna okostnica, vojak, kakor da leži na parah, v vsej svoji vojaški opremi, »vojak za pravico«. A pod njim na podstavku vklesane besede: »Razumel je, da se narod zastopa z dejanji, a ne z besedami«. In zdi se ti, da ta vojak, čeprav mrtev, še vedno brani to polje pred katero ga je postavila usoda. Njegova čast in slava ne bosta nikoli zbledeli. Njemu bo zgodovina vselej priznala mesto, na katerem se je boril in padel.

Kako drugače pa je s Péta-inovim imenom, imenom, ki ga je morda ta vojak izgubil leta 1916. leta s spoštovanjem in ponosom, imenom, ki je sedaj vklesano v okostnici nad njim: Péta-in, častni predsednik akcionega odbora. Od 1919 do 1932 so gradili to okostnico. Le osem let po njeni izgraditvi je Péta-in pozabil na Verdun, pozabil na »vojaka za pravico«, pozabil na dnevno povelje, ki ga je sam izdal 9. aprila 1916., slavni poziv verdunskim enotam, ki se je končal z besedami, v katerih ni bilo niti senca dvoma: »...Courage. On les aura«. Ti, katerim so veljale te besede, niso razočarali njegovih pričakovanj. On pa se jim 1940. leta ni oddajal za to.

Le 300 metrov od tega vojaka, od tega pokopališča, od te okostnice, pa leži »Rov bajonetov«.

Zgodovina poroča: Binkošti 1916. leta. Nemci so na tem sektorju okrepili svojo ofenzivo, dominirali so, vse zveze posameznih francoskih oddelkov s poveljstvom so bile pretrgane.

Rovi so pomenili v tej zemlji iluzorno obrambo. Zemlja, ki se je že itak sama od sebe premikala, je po neprestanem bombardiranju postala še nestabilnejša. Vojaki se zato niso brez potrebe mučili s kopanjem rovov. Skrivali so se po globokih luknjah, ki so jih izkopale velike granate.

Ostanek 137. regimenta se je boril na svojem sektorju, odbijal napade veliko močnejšega sovražnika. Drugi dan so ugotovili, da so se preostale francoske enote umaknile. Neobveščena francoska artilerija je sedaj pridružila nemški. Postali so tarča obeh. Znašli so se med dvema ognjema. Borba je trajala že tretji dan. Odbili so vse napade. Bili so zmogovlati, ali zapušteni od svojih. Pomoči se niso več mogli nadejati. Nič ne več za nje. Ostali so brez hrane, tekočine, prišlo jim je primanjkovati streliva. Vse signaliziranje je ostalo brez odgovora. Od treh sekcij je bilo živih le še 25 mož, ki so vedeli, kaj jih čaka, brez streliva, z omejenim umikom. Storiili so še svojo zadnjo dolžnost. Razdrli so strojnice in puške ter razmetali dele na vse strani. Potem pa so čakali — čakali, da jih bodo Nemci zajeli.

Kje je tu zgodba o »Rovu bajonetov«? »Rov bajonetov« je kratek ali strašen trenutek iz grozote teh treh dni, od 11. do 13. junija. Oddelček 60 mož, 137. regimenta je stal v rovu. Pritelata je ogromna granata, razlotala zemljo, jo dvignila, vrgla na nesrečneše, ki so jo branili. Pokopani pod tem blatom in kamenjem, prikovanji v tej zemlji, so umrli.

Po premirju so našli ta košček zemlje, te konice šestdesetih bajonetov, ki so prebadale rumeno zemljinjo skorjo. Kopali so. Pod bajonetom so našli trupla. Oglodane kosti rok so ponekod še oklepale mrzlo železo orožja. Ti stoječi, mrtvi stražarji so postali simbol ljubezni do domovina.

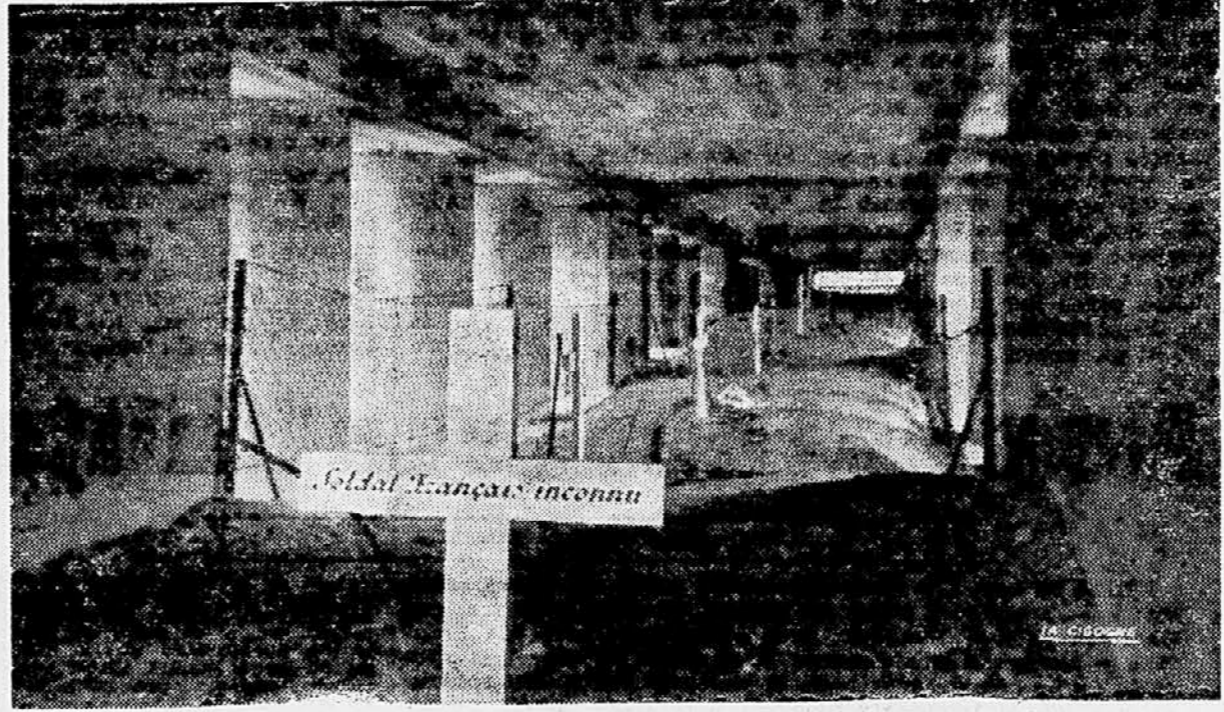
Na to mesto še vedno romajo množice. Debela betonska plošča se nisko iznad zemlje opira na široke stebre, ki stoje na obrisih nekdanjega rova. Med stebri je prepletana bodeča žica. Križi 17 neidentificiranih vojakov se dvigajo iz zemlje. Konice bajonetov, ki so jih vrnili na njihova mesta, in tu in tam skromen, otožen cvet. To je »Rov bajonetov«.

Mračna verdunska polja, ki jih je prepojila kri tisočerih. Ves francoski narod, s severa in juga, vzhoda in zahoda, je tam izgubil nekoga od svojih. A ne samo Francozi. Tu leže tisoči in tisoči Angležev, Amerikancev, Kanadcev, tu leže pripadniki narodov francoskega kolonialnega carstva, Marokanci, Alžirci, Tunizanci, Senegalci, prebivalci Madagaskarja.

Na drugi strani Francije, na obali Atlantika, se je 1944. leta ponovilo isto. Tudi tu so pokopališča, tudi tu so ruševine bombardiranj, sledovi borb, zmag. Pred Arromanchesem še stoji ostanek razbitih pontonskih mostov iz dnt izkrcavanja. V sivih morskih valovih, ki udarjajo ob to obalo, pa odsevajo obrisi visokega spomenika, ki ga je Amerika postavila v ponosnem spominu junastva svojih sinov in kot ponižen tribut njihovim žrtvam.

Kaj je res mogoče bratstvo in edinstvo narodov le v teh trenutkih, ki odločajo o življenju ali smrti, svobodi ali suženstvu? Mar to ne bi bilo mogoče tudi v miru!

V. H.

»Rov bajonetov«

Stanovanjska graditev je v Sovjetski zvezi eno izmed poglavitnih vprašanj dviga življenjske ravni delovnih ljudi. Težavnost in zapletenost tega vprašanja osvetljujejo uradni podatki, ki navajajo, da se je število mestnega prebivalstva v SZ v zadnjih tridesetih letih povečalo za trikrat in da so Hitlerjeve armade v zadnji vojni porušile oziroma zažgale 1700 mest in naselbin, pri čemer je propadlo več ko 70 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

Povojna stanovanjska graditev je bila sicer velika, vendar pa ne tako učinkovita, kot bi lahko bila. Razen tega, da niso gradili natančno po določenih načrtih, so tudi sicer grešili. Tako so n. pr. rušili razna poslopja, ker so hoteli nasilno reševati razne urbanistične zamisli, gradili so pretirano luksuzna poslopja namesto ekonomičnih velikih stanovanjskih blokov itd. Individualne stanovanjske graditve niso podpirali, industrijska proizvodnja stanovanj pa se je počasi razvijala. Montažna gradnja, tipizacija in standardizacija v stanovanjski graditvi niso bile poceni, kakovost zaključnih

STANOVANJSKA GRADITEV V SOVJETSKI ZVEZI

del, predvsem mizarških del in kakovost sanitarnih instalacij pa je bila slaba.

V zadnjih treh, štirih letih pa se je položaj glede stanovanjske izgradnje v SZ zelo spremenil. Industrija gradbenega materiala, še posebno pa industrijska proizvodnja stanovanjskih zgradb in novega, lahkega gradiva se je zelo razvila. Položili so močne industrijske temelje, ki dajejo upe, da se bo stanovanjsko vprašanje v Sovjetski zvezi popolnoma uređilo v desetih ali dvajsetih letih.

V petletnem obdobju 1956—1960 gradijo oziroma nameravajo iz državnih sredstev zgraditi 215 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

Lani so že zgradili okoli 28 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin, letos se bo ta številka dvignila na 34 milijonov kvadratnih metrov, v leto 1960 pa je zamisljena izgraditev 60 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin.

V zadnjih letih je prišlo tudi do intenzivne individualne in združne stanovanjske gradnje. Računajo, da bodo na tem področju stanovanjske graditve do 1960. leta zgradili okoli 113 milijonov kvadratnih metrov stanovanjskih površin. Dosedanji rezultati individualne stanovanjske gradnje v Gorkem, kjer so že zgradili 700.000 kvadratnih metrov stanovanj, in v številnih drugih mestih in delavških naselbinah, kjer so prav tako že dosegli lepe rezultate, obetajo, da bo zamisljena individualna stanovanjska izgraditev res tudi dosežena.

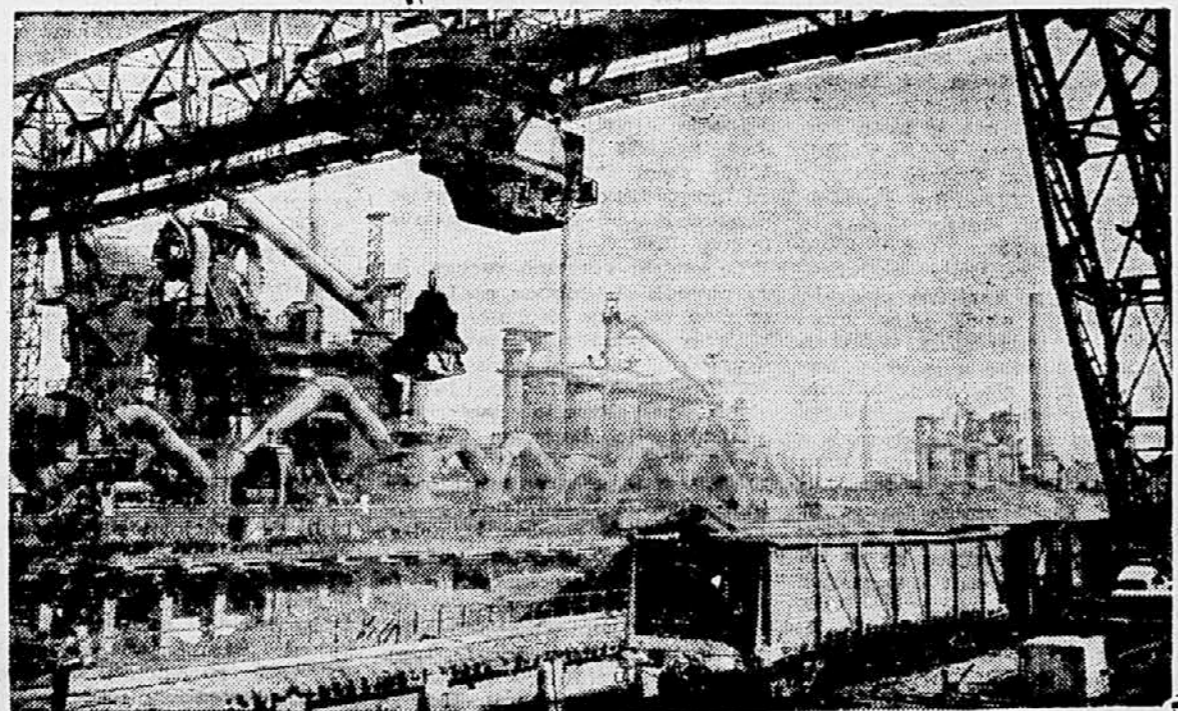
Stanovanjska gradnja je zelo živa tudi na podeželju. V letih 1951 do 1955 so v Sovjetskih vaseh zgradili 2,3 milijone hiš. V petletju 1956 do 1960 pa je ta graditev še precej obsežnejša, tako da lahko stvarno pričakujejo, da bo do leta 1960 v vaseh Sovjetske zveze zgrajenih okoli 4 milijone novih hiš.

KAKO GRADIJO V SZ

Organizacija stanovanjske graditve v SZ je zelo zanimiva. Stanovanjska naselja gradijo izključno samo na prostih površinah, da ne bi bilo potrebno rušiti starih zgradb. Rušenje starih zgradb pa prišlo na vrsto šele tedaj, ko bo stanovanjska stiska v glavnem že odpravljena.

V Sovjetski zvezi gradijo stanovanja množično, in to industrijsko. Tradicionalne stanovanjske graditve v sovjetskih mestih skoraj ne moremo več videti. Več kot 15 odstotkov stanovanjskih zgradb je proizvedenih na industrijski način v tovarnah, na gradbiščih potem samo še montirajo. Ostala

Dnepropetrovsk. Sedemdeset let staro, sorazmerno skromno podjetje, se je v zadnjih štiridesetih letih razvilo v enega največjih cenarsov sovjetske kovinske industrije.

Dnepropetrovsk. Sedemdeset let staro, sorazmerno skromno podjetje, se je v zadnjih štiridesetih letih razvilo v enega največjih cenarsov sovjetske kovinske industrije.

V mreži vizumov

Zunanega ministrstva v vzhodnem Berlinu, ki je prestolnica Demokratične republike Nemčije, ni težko najti. V tej ulici se človeku zdi, da je prišel v normalno ulico, če jo primerja z mnogimi drugimi ulicami, kjer se na vsakem koraku srečuješ ruševine na pol podrtih stavb; tu so v glavnem obnovljene javne zgradbe. Danes sem že drugič v tej ulici, ker zjutraj nisem dobil šefa tiskovnega urada v zunanjem ministrstvu.

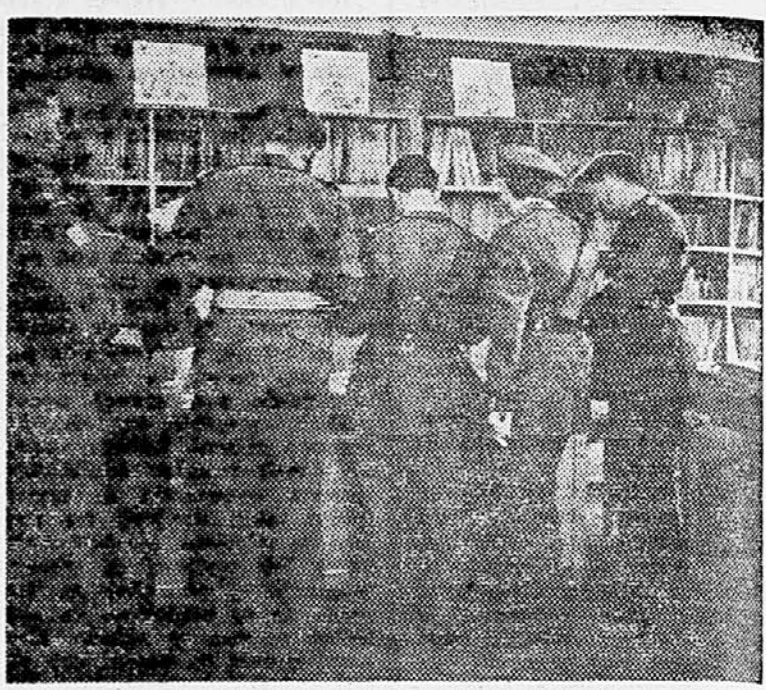
Med potjo sem premišljeval, kako prijazno so me večeraj sprejeli na vzhodnonemški meji v Frankfurtu na Odri: — Vi ste prvi jugoslovanski novinar, ki je prišel v našo republiko, odkar ste vzpostavili z nami diplomatski odnos. No, sedaj pa boste lahko dobili vizum kar v Beogradu in ne bo ga vam treba iskati drugod ...

V takem razpoloženju sem potikal na vrata v drugem nadstropju zunanega ministrstva, kjer je tiskovni urad. Šef oddelka je že prišel s sejo. Odkrito sem mu povedal, s kakšnim namenom sem prišel v Berlin in mimogrede omenil, kaj mi za nekaj dni podaljšajo vizum, s pripombo, da so mi v Varšavi na njihovem predstavništvu dali samo prehodni vizum in mi zagotovili, da mi ga bodo v Berlinu takoj in brez težav podaljšali. Povedal sem še, da potujem po vzhodnoevropskih državah in da mi je uredništvo določilo dober teden za ogled Vzhodne Nemčije. V glavnem pa mi gre za splošne vtise o ljudeh in življenju v tej deželi.

Šef tiskovnega urada mi je dejal, da ni mogoče dobiti vizuma tako na hitro in za tako kratko dobo. Pač pa bi lahko uredili, da bi se udeležili 10-dnevnega izleta, ki so ga takrat organizirali za zahodne in vzhodne novinarje v Vzhodni Nemčiji. Odpeljali bi se vsi skupaj z avtobusom zunanega ministrstva. Navsezadnje bi bilo lahko tudi tako potovanje z urednim spremstvom po svoje zanimivo. Toda ker ga nisem mogel vskladiti s svojim načrtom potovanja, sem bil prisiljen povabilo odkloniti. Ker bi mi pa vizum potekel, še preden bi se pripeljal na mejo, so mi ga podaljšali za 24 ur, tako da sem lahko še prepal v Berlinu. V desetih minutah sem imel vizum že v potnem listu, kar je bil dokaz, da so lahko zelo hitri, kadar hočejo.

Z zunanega ministrstva sem odšel precej razočaran. V Vzhodno Nemčijo sem prišel še pot vtisom iz Poljske in sem kar nekako pozabil, da je tu drugače. Tudi na Poljskem sem bil v zunanem ministrstvu, toda tam se mi je zdelo vse bolj sproščeno, ljudje bolj odkriti in zdelo se mi je, da mi zaupajo kot človeku, ki je prišel iz socialistične države. Sprejem v Berlinu je bil precej bolj hladan, čutila se je precejšnja zadržanost in najsi so to hoteli ali ne, sem odšel z občutkom, da kot novinar iz socialistične Jugoslavije nisem bil ravno zaželen. Poizkušal sem si razlagati, da je vse to različnost temperamentov. Mogoče je tudi nekaj na tem. Vendar, ko sem premišljeval, kako je še med drugim lani vzhodnonemški tisk pisal, kako Tito in Gomuška vodita propagando, ki jo Vzhodna Nemčija energično odklanja, se mi je zdelo, da bi najbrž našel korenine nezaupanja tudi v teh stališčih.

Da bi se raztresel in pregledal dobro voljo, sem odšel ogledovat trgovine. V bližini železniške postaje so me prijetne me-

Angleški vojaki, ki so prišli iz zahodnega Berlina kupujejo gramofonske plošče v trgovini v vzhodnem Berlinu

lodije privabile v trgovinico z gramofonskimi ploščami. Vljude so mi postregli in zdelo se mi je, da so navajeni tujevc. In ko sem izbral gramofonske plošče, se je trgovinca tako napolnila, da prodajalke sploh niso mogle vsem postreči. Med drugim je prišel kakr ducaat angleških vojakov v uniformi in vsi so kupovali gramofonske plošče. Najbrž bo že držalo, kot sem slišal, da je kultura v vzhodnem Berlinu cenejša kot v zahodnem.

Tudi v naslednjih trgovinah, ki sem si jih ogledal, je bilo polno ljudi in živahno. Vendar je bilo blaga manj kot sem pričakoval in tudi izbira ni bila tako velika. V neki trgovini sem prišel v neroden položaj, ker so mi dejali, da Jugoslovonom na prodajajo. Mogoče bi se še pogovoril z njimi, če bi pokazal ček, da sem v banki menjal dolarje. Toda že sama ta izjava me je tako užalostila, da sem odšel drugam.

Berlin je razdeljeno mesto z različnim denarjem in s različnimi predpisi. Zato se je treba povsod v trgovinah in tudi v lokalih legitimirati. Po »denarnem udaru«, ki so ga izvedli v vzhodnem Berlinu sredi oktobra, se je bolj dosledno držalo teh predpisov. Ta bliskovita menjava denarja je bila naperjena proti Zahodni Nemčiji, kjer so zaradi dosedanjega kurza zbrali mnogi vzhodnonemškega denarja in z njim potem spekulirali. V vzhodnem Berlinu skušajo z najrazličnejšimi administrativnimi ukrepi vzdržati razmerje 1:1 med vzhodnonemško in zahodnonemško marko, kar pa se jim doslej še ni posrečilo. Za v tistih dneh sem slišal, kako je radio v zahodnem Berlinu poročal, da menjujejo vzhodnonemško marko spet že v razmerju 1:3.

Stalinova aleja, kjer sem obiskal nekaj trgovin, je naredila name enoličen vtis. To so šest—ali sedemnadstropne zgradbe, obložene z belimi ploščicami, nad njimi pa se dvigajo tri stolpi. Ogromna, novozgrajena ulica s prostornimi zelenimi travni in učinkule tudi; kot mogočna kulisa, ki prikrija kupe ruševin. Bolj kot po svoji arhitekturi, ki človeka ne ogreje, pa je ta ulica znana, ker se je tu 17. junija 1953 začel upor vzhodnonemških delavcev, ki so se dvignili v obrambo svojih pravic. To je bil prvi množični upor proti stalinizmu v Vzhodni Evropi. Takrat so pisali, da se je začela »nova usmeritev in dani po tolikih letih, bi človeka zanimalo, do kod je prišel ta proces.

Neki kolegi novinarji so mi tudi nasvetovali, naj si ogledam na Stalinovi aleji kulturni dom »Kulturhaus«, in če bom znal najti pravo perspektivo, bom videl za Stalinovim kipom napis »Kult — aus« (S kultom je preč). Poiskoval sem res na vse načine, da bi to fotografiral, toda najsi sem izbral in iskal »kult« sem vedno videl v zrcalu kamere samo »Kult« in Stalinov kip. In ko sem pozneje pripovedoval svojim kolegom, so se mi smešali, češ to je samo šala, ki si jo privoščijo Nemci na ta račun.

Večer preha v noč, precej hladno je, na mesto lega lahka jesenska megla in postopanje po ulicah ni nič mlačavno. Utrujen sem se vrnil v hotel, kajti drugo jutro sem moral — žal — že odgovoriti iz dežele. To je bila edina vzhodnoevropska država, po kateri sem potoval, pa so me tako zapletli v mrežo vizumov.

Stane Lenardič

Na robu mesta

Miha je nekoga dne doma na grunbu odložil motilko in kratko povedal: »V tovarno pol-demi! Potem je šel Tone. Minca se je odločila za gimnazijo. Ana pa je ostala doma pri ostarelih starših, ki so jim pojedala moči, in delala zanje in za vse druge. Nekoga dne pa se je zavedela: onj so odšli in druga dekleta odhajajo v tovarno, kjer imajo zagotovljen kos kruha, ona pa se vbrada s kmetijo in leta ji bežijo. In kako bo tedaj, ko bo sta oče in mati prepisala gospodarstvo? Komu? Materji je pri srcu Minca, očetu Tone. Ona, Ana, pa bo odpravljena z njivo in kotlom v hiši.

Ne! Vse v Ani se je temu upro. In tako naslednje dni ni bilo več videti Ani v mestu s čutarami, polnimi mleka, nikomur več ni na trgu ponujala zelenjad, z domačega vrta. Ana je postala delavka v tovarni. Pridrutila se je Minci in Tonetu in mnogim dekletom, katere je moč tovarne, ki je iznenada zrasla, zvešila z dišečih nedrjij zemlje. Tako je marsikje, kjer rasto tovarne in postaja življenje vse drugačno.

V Senti vidu pri Ljubljani je tako. Danes si segata v roke mesto in vasa. Kokočanje koloči so zmogli kamioni, ki vozijo v tovarne, avtobusi, ki prevažajo delavce na delo in iz tovarn. To so v zadnjih letih naglo rasle. Stari bombažni tkalnici so se pridružile »Telekomunikacije«, SKIP, TIKI. Prihajali so novi ljudje od vsepovsod. Senti vid s svojimi priljubljenimi hišami je nenadoma postal premahen. Ljudi brez strehe je bilo vedno več in prošnje za stanovanja so se kopičile.

Med častiljive šentvitske hiše so se vgnezdili novi bloki, nastalo je novo naselje, ki ga je zgradila JLA za svoje pripadnike. Občina je za ostale prebivalce le malo zgradila. Za prihodnje imajo več načrtov, katere pa bodo le počasi uresničevali. Tako bodo prihodnje leto zgradili v Senti vidu dva stanovanjska bloka z 48 stanovanji. Spomladaj bo začela stanovanjska zadruga graditi četvorček, sedaj pa raste v Senti vidu tudi šeststanovanjska zgradba, kjer bo našla svoj prostor tudi telefonska avtomatska centrala, s katero bo — mimozreda povedano — pridobljenih kar tisoč telefonskih števil. Ki sedaj manjkajo na vseh koncih.

Novih stanovanj ni nekaj, toda prošnje je več, mnogo več, toliko, da je stanovanjski problem Senti vida, kot pravi predsednik občine, eden izmed najbolj perečih. Toda vsem prošnicam ni mogoča ustreči. Premalo sredstev je. Šlo bo le počasi, a kaj, ko je toliko potreb hkrati...

...kanalizacija je eden od največjih. Lamj so jo speljali do Zakotnikove hiše, ki trmasto stoji na prometno cesti Tu pa se je kanalizacija ustavila, ker bi bilo treba nad sto let staro hišo podreti. Niso je podirli, čeprav je načrt predvideval kanalizacijo do odsepa ceste proti Vižmarjem. Danes postaja ureditev kanalizacije najnost. V hišah na levi strani

ceste se namreč v kletih nabira voda, ki priteka z močvirnih tal in s hruba ter se meša z odpadno vodo, ker so greznice slabe. Kletj so ponekod neuporabne za shranjevanje kuriva. Ogroženo je tudi skladišče živil podjetja »Coloniale«, umazana voda pa se odteka in širi proti Klečam. Na občini pa za vse to ni denarja, zlasti ne za odkup in rušenje hiše, ki ovira napeljavo kanalizacije. Morda presega to vprašanje okvir šentvitske občine, saj gre tu za varnost vodovoda, iz katerega črpa vodo vsa Ljubljana.

...in uslužnostna podjetja, ključavničarsko, električno-inštalatersko, kleparsko, vodovodno-inštalatersko? To bodo skuršali urediti prihodnje leto, saj so tovrstna podjetja nujno potrebna.

...pekarna Ta že davno ne more več zadovoljevati potreb Senti vidčanov in prebivalstva drugih naselij šentvitske občine. Dve peči sta stari in onemogli, kuriti jih je treba še z drvmi, kar močno podraži peko. Kurjava za en kilogram kruha stane 2,56 dinarja, mesečno pa porabi kurjave za sto tisočakov. Zgraditev parne peči je za Senti vid in sploh vso občino velikega pomena, saj potlej ne bi bilo več treba dovažati iz mesta okoli 10.000 kilogramov kruha mesečno. Vprašanje peči terja skorajšnjo rešitev, sicer bosta stari peči, zlasti tista, ki ima za seboj že 50 let dela, povsem omagali.

Slabo in dobro za gospodinjje

P je gospodinja in mati in uslužbenka. Zato je njen dan do slehernega trenutka izpolnjen z delom. Začne se zjutraj, ko s težavo prebudi mala zaspanka. Zajtrk, pripravljen na hitro, je brz pri kavi in prav tako hitro je treba otroka peljati v vrtec. Da, če bi bil vrtec v naselju med ličnimi hišami, kjer je vse živo otrok, potem ne bi bilo treba tako hiteti. Toda in sam vrtec je v Senti vidu in osnovni šoli in ker je vmes široka cesta, za kateri neprestano trobijo avtomobil in drve motorji, ne moreta tjakaj otroka sama. Zato matere ne preostane drugega, kot da ju tja sama odpelje. Potem služba, nato kosilo. Kako bi se ji prilegla menza, od koder bi lahko vsak dan odnašala kosilo domov. Toda to je le želja številnih za-

poslenih mater in kazno je, da v Senti vidu ne bo tako kmalu izpolnjena. In trgovin je premalo. Naselje JLA ne premore niti ene. Pa izbire ni prave. Včasih se je treba voziti v mesto in odvesti denar za trolejbus — šestdeset dinarjev tja in nazaj. Tudi pralnice ni. Na grečo pa je šivalnica in krpalnica. V sili tu tudi operejo perilo in zakrpaajo za majhno odškodnino. Tudi šivaljo in krojijo nove obleke. P. ne preostaja denarja za šiviljo, zato ji v tej šivalnici za majhen denar ukojijo obleko, sešije jo pa sama, kar v šivalnici.

V. K.

Razvedrila ni

Učitelj Skrinjar je popravil zadnjo šolsko nalogo, položil zvezek na kup k drugim in stopil k oknu. Zagledal se je na cesto, po kateri so tipale avtomobilske luči, brneli motorji in se v nastajajoči temi izgubljali kolezarji. Pogled se mu je ustavil na gruči fantov, ki so se zbirali pred gostilno, nato pa hrupno zavili vanjo.

»Kaj bi nekaj storil drugega? Je sam pri sebi pomislil učitelj. Dolgčas jim je, kratkom, dolgčas. Pravzaprav nimajo tule ti mladi ljudje ničesar. Delo in gostilno. No, da, kino nekajkrat na teden in čitalnico, je polglasno mislil učitelj.

Kam bi se dal tja do večerje? Dela je imel dovolj za seboj, za hotelo se mu je pomenka z znanci o tem in onem. Toda tovariši: so doma pri svojih družinih, v gostilno, zakajeno in polno postanega zraka, pač ne vleče nikogar izmed njih. Tudi Skrinjarja ni mikalo. V kavarno bi šel, za urico, dve! Toda, za to mora

Šmarje pri Jelšah

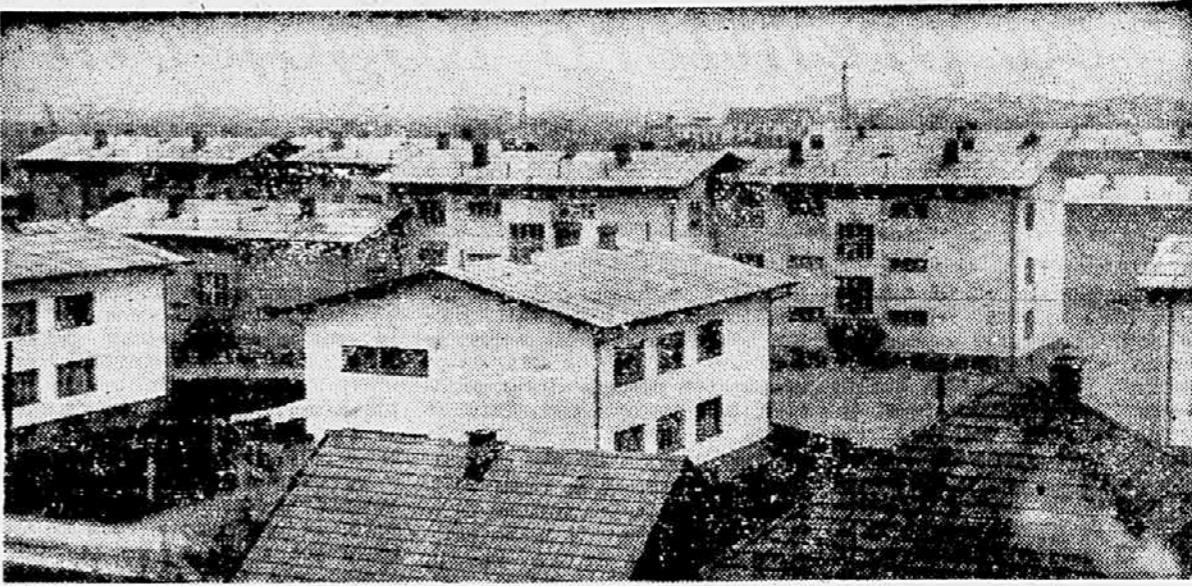
Člani Društva učiteljev in profesorjev šmarjske občine so na svojem zboru razpravljali o delu društva in o prizidevanjih prosvetnih delavcev pri šolskem in izvenšolskem delu. O delu društva je poročala zelo zelavna predsednica Milica Igavec, okrajni šolski nadzornik Franc Zupanc pa je govoril o šolski reformi in o novih učnih načrtih. Upravitelj posameznih šol se poročal o delu šolskih odborov, iz njihovih poročil je bilo razvidno, da se odborniki ponokod še ne zavedajo dovolj svojih nalog. Na zboru so razpravljali tudi o materialnem stanju šol in prosvetnih delavcev ter ugotovili, da bi bilo treba na tem področju še marsikaj storiti. Za se zboru klub vabljeni ni odzvali noben predstavnik občinskega ljudskega odbora, medtem ko je bil predstavnik občinskega sindikalnega sveta navzoč.

V. K.

v mesto, saj v Senti vidu se ne premorejo prijetnega kavarniškega kotička, kjer bi se dalo prijetno pokramljati. Do mesta pa je spet daleč, čeprav te lahko tja vsakih deset minut popelje trolejbus. Toda tudi tam, kjer delaš in živiš, si zaželiš prijetnega razvedrila. Če ga je treba iti daleč iskati, to včasih ni več razvedrilo.

Zima z dolgimi večeri, prihaja in spet bo pustno, dolgočasno. Toda v prihodnje bo gotovo tudi to drugače, saj je pot, po kateri se pretaka to, novo življenje na robu mesta, široka in svetla.

V. K.

Bloki JLA v Senti vidu pri Ljubljani

Nesebično delo

Proti peti uri popoldne je šlo. Na petelinovo prestolnico se je spuščal mrak in neonske luči nad cesto so se že prižigale. S polja so se vračali kmetovalci s polnimi vozovi repe. Tudi ta je letos izredno dobro obrodila.

V razredih šolskega poslojpa v Senti jerneju — ta stavba je bivše župnišče — je bilo tedaj že zelo živo. Popoldnanska izmena solarjev še ni končala pouka. Trikrat se vsak dan izmenjujejo v razredu. Zrak je tako gost, da bi ga lahko rezal s kosci, seveda ni prijeten za dihanje. Včasih je manj kot pet minut časa za prezračenje med izmenami.

»Vidite, tako je vsak dan,« je rekla ena izmed najbolj pozitivnih prosvetnih delavk v novomeškem okraju, tovaršiča Vlasta Tavčarjeva. Za svoje kulturno-prosvetno delo je dobila letos Trdinovo nagrado.

»Moram pustiti nauke domov. Noč je in daleč imajo, pa se bojim, da se jim ne bo na poti kaj pripetilo.« Hitro so pospravili — z mljimi vrh jih je v istem prostoru ta dan pospravilo že devetdeset — in še dolg »ZRAVO«, pa so se razkldali v vse strani. Delo učiteljice pa še ni bilo končano.

»Da, domačinka sem iz Senti jerneja. Živim v domači hiši z invalidno telo. Vseh devetin dvajset let poučujem v Senti jerneju. Vodim tudi ljudsko knjižnico. Vodim tudi ljudsko knjižnico, ki posluje vsak teden dvakrat. Imam veselje s knjigami, a treba je precej dela, ker za knjige je zlasti med mladino veliko zanimanje. Sedaj imam okoli 1600 knjig. V enem letu smo kupili več sto novih knjig. Svedra brez dinarja pomoči. Kako? Hm, znašes smo se. Navpravilo smo srečovali. Vsaka srečka je zdelala. Denar smo v celoti dali za nove knjige. Na občini sem »speklala« staro omaro, pa smo knjige zložili vanjo. Tudi za dobitek nisimo dali ničesar. Nekaj smo napekle, nekaj nabrale, nekaj »sfentali« pa je šlo.

»Vas veseli kulturno-prosvetno delo?« Res je, oder je moje življenje... Oder in knjige me veselijo od mladosti. Ko sem bila že učiteljica, sem neko le-

to igrala ali režirala 27 iger. Posebno me vesele lutke. Moj oče jih je režiral in to imam po njem. Res, lutkovna igra »Jurček kurir« je moje delo. Ko smo delali lutkovni oder, smo dobili lik vso pomoč dve pločevnasti škrtli. Drugo smo sami napravili in nabavili. Oder, je bil dlje v stavbi, kjer je občinska pisarna. Ko so povečali občinski aparat in potrebovali prostore, so lutke z odrom vred vrgli ven. Sedaj je vse skupaj na podstrešju naše šole. Ravnokar razmišljam, kam nal to spravim, da ne bo čisto propadlo. Veste, mnogo truda je bilo treba, da smo nekaj skup spravili, sedaj pa tak odnos do tega truda.

Grenak občutek namesto priznanja

Razgovoru se je pridružila še ena učiteljica z iste šole. Govorila je o človeku, ki je vse življenje posvetil kraju in se še vedno žrtvuje za vsakovrstno izobraževalno delo, ni prijetna zavest, da v kraju ni zaželen da ga sem in tja še kdo gleda kot parazita. Tak občutek imajo starejše učne moči v Senti jerneju. Zakaj?

Nekdo na občini je rekel, da jih učitelstvo veliko stane, ker imajo sorazmerno veliko starih in večje plače kot mladi... Glavni dohodek občine je iz kmetiče dohodnine in nerazgledani kmetje davkoplačevalci pravijo: »Vidite, mi jih plačamo z davki. Ti so krivi, da so davki tako visoki, ker imajo velike plače!«

Posledice šmarnice

»Ko smo na nekem sestanku razpravljali o taksi na hibride, sem rekla, da če bi bilo po mojem, bi takoj jutri posekali vs šmarnico. Toliko da mi ni nena ženaka skočila v glavo, češ to edino, kar imajo za veselje in razvedrilo, jim hočemo vzeti. Ne privoščimo jim kapljice vina.«

Pripombe Tavčarjeve in vseh ostalih vzgojiteljic v Senti jerneju na račun šmarnice, so pa zelo utemeljene in resne. »Devetindvajset let učim na tej šoli in vidim, kam gre mladina. Pred leti smo imeli na šoli nekaj odstotkov otrok, ki so se težko učili, danes pa jih je že veliko več, iz leta v leto več. Kakšna muka je učiti take otroke, ve le učitelj in uspeh je navzile temu klavrn. To je po mojem prepričanju posledica šmarnice. Njo pijejo zmeraj in povsod, tudi doječe matere, pijejo jo otroci, še preden gredo v šolo, čestokrat jim nadomešča mleko in kavo... Kam to pelje, vidimo v šoli vsak dan. A tudi pretepi med fanti, božarjenje med sosedi, brezbrzičnost do gospodarskega napredka je po mojem prepričanju posledica čezmernega pitja šmarnice.«

To so potrdile tudi druge vzgojiteljice.

Prodaja dela šole

Član, Glavnega odbora RK Slovenije in okrajnega odbora Novo mesto so se v Novem mestu posvetovali o šolskih mlečnih kuhinjah, potem pa so šli še na teren. Na občini Senti jerneju jim je tajnik prikazal skrb občine za šolske mlečne kuhinje in še lepši načrt, kaj vse bo napravila za te v prihodnje. V Senti jerneju šolska mlečna kuhinja res lepo posluje. Okoli 500 otrok dobi dnevno toplo malico, tu pa tam pa se kuhajo otrokom tudi tako imenovane enočinčnice. Vse lepo teče in starši so zadovoljni, ker dobe otroci v šoli malico, toda občina ni do sedaj dala v ta namen niti dinarja.

V Skočjanu, ki spada pod šentjernejsko občino, se je upravitelj šole ob prihodu članov RK držal kleslo. Tam šolska mlečna kuhinja ne posluje kot bi bilo treba. Vzrok je kmalu pojasnil upravitelj: »Pred časom so prišli pred šolo tesarji in pričeli postavljati novo drvarnico. To me je začudilo, ker smo drvarnico že imeli. Tesarji pa so mi pojasnili, da je drvarnica prodana s hišo vred, ki stoji na šolskem svetu in katero smo nameravali preurediti v šolsko kuhinjo. Prodala jo je občina tajnikovemu sorodniku. Za to nisem nič vedel, čeprav je hiša pravzaprav del šole in bomo sedaj, če bo prodaja veljavna, še itak skromen prostor pri šoli delili z zasebnim lastnikom. Ko sem to zadevo povedal na seji šolskega odbora, so mi svetovali, naj pač molčim, ker ugovarjanje itak nič ne pomaga. Odpovedal sem se upraviteljstva šole. Sicer so nam obljubili, da nam bodo uredili šolsko kuhinjo v drugi stavbi, toda ta je oddaljena od šole in ni tako primerna.«

Da, v resnici je v podeželskih občinah polno problemov, več kot dovolj. Mnogi so odveč, brez potrebe, mnogi se sražajo čez meje komunne. Vsi kličejo po družbenem reševanju ne samo na papirju, pač pa v živih vsakdanjih praksah. A tega manjkalo (11)

»Vsi bodo dosegli svoj cilj, le jaz ga ne bom dosegel... Ognja prepoln, poln stl neizbrljen k pokoju bom legel.«

Rozki Martinčičevi

KOLEGI SLAVISTI

Preden odpeljejo vlaki

Človek je nemiren in išče. Išče in potuje. Da bi spoznal nove kraje, nove ljudi. In potuje, potuje...

Preden odpeljejo vlaki... Vsak dan. Vsako noč. Vedno. In zmeraj jih je nešteto. Ob delavnikih 123, ob nedeljah 125. To so samo potniški. Koliko je še tovornih... Z vzhoda na zahod, z zahoda na vzhod... Vsak trenutek pripelje mimo perona lokomotiva in sestavlja dolge vlake, ki jih veliki stroji odpeljejo v Maribor, na Jesenice, v Kočevje, v Zagreb in čez mejo. V daljni svet. Kot da odkrivajo novo zemljo, nove kraje. Kot da gredo v neznan.

htiti... V svoji omari ima šest sto vrst voznih listkov. Vse ostale mora pisati. In tudi teh ni malo. Vedno mora hiteti. Skozi njegove roke steče cel kup denarja. Stiri milijone na mesec. In vsak mesec vidi obraze šeststajst tisoč potnikov, ki se razburjajo, ki se jim mudi in ki so tudi čisto nevljudni.

»Karte mi niste dali, pa plačala sem jo.« »Le pogledjte v denarnico, gotovo ste jo spravili tja.«

Iskala je in iskala. Nazadnje je, menda po pomoči, pogledala še v cekar in na dnu. Spravila jo je tja, ker ji je bilo bolj pri roki. Samo pozabila je, kje jo ima. Ko pa se je tako strašnosno mudilo...

Niso redki potniki, ki pozabijo, kam bi radi potovali. Pohlevno čakajo v vrsti, ko pa pridejo k okenču, ne vedo, za kam bi radi kupili vozni listek. Je pač bilo treba predolgo čakati... Blagajničarka pravi, da se to večkrat zgodi. Večkrat, kot bi si mogoče kdo mislil.

V čakalnici drugega razreda je zrak gost, da bi ga lahko rezal. Po klopeh sedijo utrujeni ljudje in čakajo na vlak, ki bo odpeljal šele proti jutru. Eni so potrpežljivi, drugi nestrpnji. Vsi pa si želijo čimprej na cili.

Marsikdo se tudi zateče tja, ker nima kje spati. Eno noč ali dve bom že zdržal, si misli. Potem se te noči ponavljajo, ponavljajo... dokler ne dobi stanovanja, ali pa obupa...

Včasih zaide v čakalnico tudi kak prijatelj dobre (slabe?) kapljice. Predolgo se je zamudil v gostilni in se boji domov. Za izgovor se je »odpeljal na službeno potovanje«. Potem pa malo zapoje »Rigoletto« in se niti ne zaveda, kako prijeten vtis in še prijetnejše občutke naredi »sotrpinom«.

Čakalnica prvega razreda je lepša in bolj čista. V njej vidiš študente in dijake, kako se ukvarjajo z matematiko, fiziko, zgodovino... Čakajo na vlak in škoda je časa. Vsako minuto je treba porabiti, da se naučiš kaj novega, da si bliže cilju. Včasih pa je težko. Takole v čakalnici...

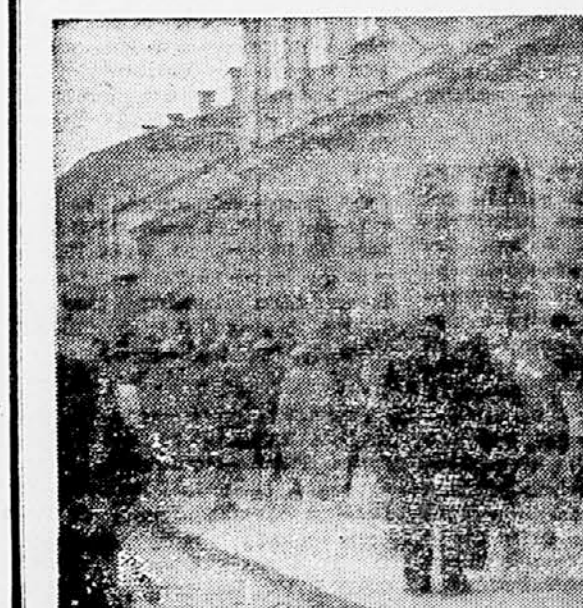
Čakalnica za matere z otroki ima vedno goste. Prihajajo matere, ki peljejo svoje otroke v bolnišnico, mogoče na obisk sorodnikom, na počitnice, pa nimajo zveze z drugim vlakom. In vedno jih je dovolj. Petdeset, šestdeset na dan.

Nekdo je prišla mlada mati z otrokom. Iz Karlovca. Mož živi že tri mesece v Ljubljani in se sploh ni oplesil. Brez stanovanja je. Sklenila je, da bo pustila otroka možu. Če ji noče pomagati, naj kar ima sama. Našla ga je in mu povedala, da ima čaka otrok v čakalnici.

Hotela se je vrniti v Karlovac in že je sedela na vlaku. Vendar, otrok je njen. Njen. Vrnila se je v čakalnico, go imte objela in odpeljala s seboj. Domov. Trpki sreči naproti. A vendar sreči...

Mogoče je šele tedaj spoznala, da je otrok več kot mož. Da je njen, samo njen.

V tej čakalnici je ves dan in ves noč

Marsikdo se na peronu ne znajde. Potem se zateče v pisarno, kjer piše na vratih »Informacije«. Tam hočejo ljudje marsikaj izvedeti. Vprašujejo, koliko ima vlak zamude, če bo točno prispel, če je poln... Vmes pa prihajajo tudi ljudje, ki jih za nima, če bo tudi jutri imel kakšen vlak zamudo in zakaj jo bo imel. Na to bolj težko odgovarjajo.

Da jim v uradu ni dolgočasno, se prikaže včasih tudi kak potnik, ki se razburja zaradi nedeljske karte. V soboto popoldne je odpotoval in se zvečer že vrnil. Sprevodnik mu je na vlaku nazaj grede zadržal »ganljivo« vsoto, ker ni imel voznega listka. Bolj po domače povedano, ker je imel nedeljsko karto. Hotel je vedeti, zakaj se v soboto zvečer ne sme vrniti z nedeljsko. Ni mu šlo v glavo, da to hočejo prepisati in ne uslužbenka pri »Informacijah«.

V vseh treh čakalnicah ni celo noč miru.

Kmalu bodo dobili še nekaj spalnikov in jedilnih voz. Potem bomo tudi na krajših progah med potjo jedli... Srečno pot! Jedilni vagoni! Ampak srečno pot z »za svidenjem«.

Postaje so pravzaprav povsod po svetu enake. Vedno so polne ljudi, ki hitijo tja, kamor morajo iti, kamor si želijo in čisto tudi, kamor bi hoteli. Tako je pač povsod in vedno. Hočeš tja, kjer ti je lepo, na moriš, kamor te usoda žene.

Crne so, umazane od saja, a vendar lepe. Tudi naša ljubljanska. Njene dvorane in dolgi peron odmevajo od klincev: »Potniški vlak iz Maribora, Zidanega mosta ima 50 minut zamude.«

Ljudje se jezijo, a vseeno radi pridejo na to našo staro postajo. Ker je lepa, ker je tam polno ljudi. In odonod potujemo. Svojim željam in ciljem naproti.

k-b

Pred premiero Kogojevih „Črnih mask“

Marija Kogoja »Črne maske« so že pred malone tridesetimi leti ob svoji prvi uprizoritvi zbudile v naši javnosti in v glasbenih ter gledaliških krogih presenetljivo živo pozornost in doseglo enodušno priznanje vse taktarne naše strokovne kritike, ki je zapisala, da stopa slovenska operna tvornost s Kogojevimi »Črnimi maskami« v krog evropske operne kulture in da je ta opera hkrati daleč najbolje delo domače operne literature. Kritiki dr. Staniko Vurnik, Slavko Osterc in Emil Adamič so se veli strinjali v ugotovitvi, da je Kogojeva glasba na moč resna, samostojna, barvita, smela in bogata in da bi bil operi, če bi jo skladatelj nekoliko skonzentriral in arhitektonsko proporcionaliziral, vsekakor zagotov-

ovir: napornost in dolžina glavnih vlogov vojvode Lorenza, ki je svojčas zmoval samo pevca take fizične konstitucije in umetniškega razpona, kot je to bil Robert Primožič, in drugič — Kogojeva instrumentacija, ki je zavaljo pomanjkljivih oznak v partituri in dinamičnem in agoničnem smislu trd oreh za orkester in dirigenta. Toda kljub temu sva z režiserjem Leskovškom pred tremi leti sklenila, da opero podrobno preštudirava in skušava ugotoviti, ali je mogoče delo strniti, ne da bi se bistveno dotikala Kogojeve originalne in dragocene kompozicije kot take. Z Leskovškovimi dramaturškimi posegi, ki sva jih nato skupno povezala s Kogojevo glasbo, mislim, da se nama je posrečilo, dati Kogojevi operi obliko ki je ohranila vse značilne prvine originala, a je zlasti s strnitvijo Lorenzove partije zdaj postala uprizorljiva.

»Res je, za to uprizoritev smo zbrali v Operi vse, kar leze in gre. Glavno vlogo vojvode Lorenza poje naš prvi baritonist Samo Smerkolj, v manjših vlogah pa nastopajo skoraj vsi solisti, balet in ves zbor, ki mu je v operi odmerjenih tudi nekaj zborovskih bisserov. Za realizacijo posebnih nalog uprizoritve je bilo treba zbrati tudi celo vrsto odrskih, glasbenih in scenskih strokovnjakov, ki so s svojim delom pripomogli k umetniški podobi. Poleg koreografa Pina Mlakarja in zborovodje Jožeta Hanca moram omeniti zlasti še kostumografa akad. slikarke Alenke Bartl-Seršev, akad. slikarja Marjana Pliberška, ki je naslikal projekcije, akad. kiparja Aledarja Zaharčiča, ki je modeliral maske, in akad. slikarja Bruna Vavpotiča, ki je vodil slikanje mask. Uprizoritev »Črnih mask« bo torej v pravem pomenu besede kolektivno delo.

Pričakujemo, da bo nova uprizoritev »Črnih mask« umetniški dogodek, ki bo oživel življenjsko delo skladateljice Marije Kogoje in ga ne samo ohranil na našem odru, ampak mu tudi odprl pot v svet, kakor so to napovedali po prvi premieri.

Florja Oblak — Dekle s knjigo

POGLED V JAKOPICEV PAVILJON

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstavljata te dni dva likovna umetnika: slikar Florja Oblak in kipar Ivan Strekelj.

Prvi je že večkrat zbudil pozornost na raznih kolektivnih razstavah, lani pa je tudi že samostojno razstavljal v Mali galeriji. Ze bežen pogled na Oblakove podobe nas opomni, da imamo pred seboj resnega, studioznega in, lahko bi rekli, strogega ustvarjalca: v vsaki sliki je opazna skrb, da bi do kraja natančno ubral svojo izpoved, da bi iz likovnega jezika odstranil vse nevažno, slučajno in izrazil samo bistveno ter nujno, da bi svojo izpoved all obtutje all spoznanje uili v čisto in skladno obliko. Res, v svojem koloritu je Oblak nenavadno ubran in izbran, njegove barve kažejo neko nobleso, ki na videnje morda učinkuje hladno, ki pa je v resnici samo odraz premišljenega in iskrenega oblikovanja: pod mirno, all bolje, zadržano gladino, se skriva intenzivno notranje življenje in njegovi obrzi govore s svojimi velikimi očmi resne in pomembne stvari. Za Oblakovo ustvarjanje se zde značilni že formati njegovih slik: izbrani so tako, da omejujejo slike resnično na najnujnejšo ploskev in jim dajejo neko posebno obeležje. Oblak je slikar, ki se brez ozirov potaplja v svoj svet: včasih se povzpne do fantastike (čeprav nalvne — »Pikova dama«), drugič se zadovolji z reprodukcijo preproste razpoloženja (tihužitja). Pomembno mesto v njegovem delu zavzemajo avtoportreti. V njih je, lahko bi rekli, strnjen njegov odnos do življenja in do umetnosti. Kar se slednjega tiče, je njegovo stališče dosledno in moderno, čeravno je ozano, da ni zavrgel dobrih slikarskih tradicij. V najnovejših slikah je zaznamovan poudarjen razvoj: svetlečje barve izrazitejša ploskovitost, hkrati večja sproščenost. Toda osnovni doživljaj, osnovno obtutje, ki tvori Oblakov originalnost, je ostalo, čeprav se pojavljajo reminiscence v novi lici (»Ogledalo«).

Kipar Ivan Strekelj se izraža manj osebno. Njegovo delo označuje neka objektivnost, ki se kaže v skrbni in kvalitetni modelaciji. Njegove figure so dokaj statične in umetniške učinke išče predvsem v skladnih prelivih obrisov in oblik. Kadarkoli skuša izraziti močnejše čustvene in dinamične poudarke, je manj sproščen in uspešen. Je to intimna, nevsiljiva, »tina« plastika, ki priča o solidnem znanju in zaverovanem delu brez sleherne špekulacije. V tem je njihova vrednost — toda za večje dosežke je nemara treba tudi več drznosti.

Pred srečanjem v Ljubljani

Ljubljana! Lepe spomine imam na to mesto, v katerem sem pred leti igrala!

Nastopili smo v Ljubljani s Vaclavom Vydro, Jaroslavom Vojto in Olgo Scheinpflugovo. Najprej v O'Neillovi »Ani Christie«. Toda takoj smo si pridobili veliko dragih prijateljev, da smo se že prihodnje leto radi vrnila s Strindbergovim »Plesom smrti« in komedijo Olge Scheinpflugove »Ljubezni mi tse«.

Meni se pranzaprav ne zdi tako dolgo od tega, toda medtem se je zvrstilo toliko burnih dogodkov, da se mi vse skupaj dozdeva kot krasna pravljica. Resnično bogati spomini! Bilo je ob prehodu zime v pomlad — priroda je se spala, sonce pa je zlatilo naše sprehode in naš izlet na tle pusti Bled.

Sprehajali smo se po tem lepem mestu, ki ga po pravici imenujemo bela Ljubljana, sprejeli so nas s tako prijateljskim sprejemom in slovansko gostoljubnostjo, ki se je kazala v številnih pomenkih ob kozarčku vina z ljubljanskimi kolegi in prijatelji.

Ko sem se odločila za našo sedanjost — saj mi je skoraj zastal dih ob misli na čas, ki je med tem tako neizprosno minil. Mislila sem si: kakšen vtis bo napravila name današnja Ljubljana, se morebiti niso skaliili naši prisrčni medsebojni odnošaji po vseh teh žalostnih, neprijaznih letih...

Ne, stisnili si bomo znova roke v odkritosrčni naklonjenosti, v umetniškem razumevanju, in tudi sedaj nam bo v Ljubljani lepo.

Upamo, da bomo srečali vse nekdajnje prijatelje in da v tem kratkem času sklenemo nova prijateljstva.

20. novembra 1957.

Narodna umetnica Leopolda Dostalová članica Narodnega gledališča iz Prage

Ihen uspeh tudi v tujini. Dr. Vurnik je celo zaklical: Bodi-mo Kogojo hvaležni za njegovo res veliko delo!

Premiera prve uprizoritve Kogojevih »Črnih mask« je bila v naši Operi dne 7. maja 1929 in so ji betrovjali kot dirigent ravnetelj Mirko Polič, kot režiser Rus Križevski, kot koreograf inž. Golovin, osnutki za inscenacijo in kostume pa so bili delo akad. slikarja Ivana Vavpo-

posvečali dokaj pozornosti domaći tvornosti — saj smo uprizorili n. pr. Kozinov »Ekvinokeji«, dve Poličevi in tri Svarove opere, poleg cele vrste slovenskih in jugoslovanskih baletov — toda uprizoritev Kogojevega dela je predstavljala za nas od nekdaj poseben problem. V umetniškem svetu Opere smo se večkrat ustavljali ob tem vprašanju, toda vedno smo zadelj na dvoje glavnih

»Črne maske so tudi vsebinsko zelo zahtevna opera. Ob kakšne težave ste, tovariši režiser, zadevali pri svoji odrski realizaciji?»

»Dejanje za svojo opero je Kogoj povzel po drami ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, ki v svojem delu ni slikal realnega sveta, marveč je posegel v svet domišljije in človekove podzavesti, iz katere je skušal v simboličnih slikah izluščiti njegovo duševno problematiko, njegovo v dva skrajnosti razdelano dvojnost. Ideja dvojnosti je pri Andrejevu obdelana v patološkem smislu, saj z vidnimi liki ponazarja Lorenzove halucinacije, njegove misli, čustva in borbe s samim seboj. Ko sem se lotil režiserskega problema »Črnih mask«, sem se dobro zavedal, da sem najbrž pred najtežjo nalogo, kar jih premore svetovna operna literatura. Režiserski problem opere je predvsem v scen-ski simboliki, s katero je skušal pisatelj oživiti psihološko raz-razvanost in notranjo borbo glavnega junaka. Vso to simboliko, ki jo je treba scensko ločeno izpeljati, sem skušal razčleniti iz barvnimi kontrasti. Ker pa je vse dogajanje opere prepojeno z nekakšnim pošastnim kontrapunktom maskegradnega plesa, ima v njem važno vlogo tudi balet, ki s svojim simboličnim gibanjem znatno dopolnjuje podobo psihološkega razvoja. Pri scen-ski podobi sva se z insceniratorjem Maksom Kavčičem omejila na enostavno ploskev, ki jo zaključuje sinje ozadje, glavne momente pa podčrtuje še figuralna projekcija. Upam, da bo tudi zunanja podoba približala dejanje razumljivosti.

»Uprizoritev menda zahteva veliko število sodelujočih?»

»V zadnjem mesecu dni je Radio Ljubljana pripravil svojim poslušalcem štiri premišerke tako imenovanih slušnih iger. Med njimi je bilo eno domače izvorno delo, ostalo so bili prevodi oziroma priredbe tujih besedil. Avtorji in igre se imenujejo: Vlada Vukmirovic »Mož, ki je ukradel čas«, Hans Dietev »Kapitan balona«, Vsevolod Ivanov »Oklopni vlak« in Alfred Prugel »Branik iz ledu in viharja«.

Vlada Vukmirovic je mlad srbski pisec. Studiral in diplomiral je na režiserskem oddelku Akademije za igral-sko umetnost v Ljubljani. Napisal je že več radijskih iger in »Mož, ki je ukradel čas« je bil odkupljen na lanskem natečaju Jugoslovanske radio-difuzije, v ljubljanskem radiu pa je doživel krstno izvedbo. »Mož, ki je ukradel čas« je star uslužbenec, ki pa moral v zaslužni pokoj, ki pa bil vendarle še rad delal in bil koristen. Z nedolžno zvižajo se mu tudi posreči, da si »ukrade« še nekaj časa. Je to preprosta, a ljubezna igra, pretkana z blagim humorjem. K njenemu uspehu je zlasti pripomogel tudi glavni interpret — Stane Sever. Režiser-ka je bila Maša Slavčeva.

Slišali smo v našem radiu

»Mož, ki je ukradel čas« je star uslužbenec, ki pa moral v zaslužni pokoj, ki pa bil vendarle še rad delal in bil koristen. Z nedolžno zvižajo se mu tudi posreči, da si »ukrade« še nekaj časa. Je to preprosta, a ljubezna igra, pretkana z blagim humorjem. K njenemu uspehu je zlasti pripomogel tudi glavni interpret — Stane Sever. Režiser-ka je bila Maša Slavčeva.

Hans Dietev, avtor »Kapitana balona«, je znan danski novinar in pisatelj. Odlikuje ga smisel za jednat humor in satiro. Predvsem se loteva

socialnih problemov, njegov teksti so prežeti z lepim humanizmom. Kot pisec radijskih iger se je uveljavil tudi v mednarodnem merilu. »Kapitan balona« je tipičen primer njegovega oblikovanja: preprosto, pregledno in učinkovito. Gre za zgodbo majhnega uradnika, ki pade v roke brezdušnim reklamnim agentom in njegova usoda je grozljivo satirična podoba družbe, v kateri je človek samo predmet brezvestnega izkoriščanja. Režiser ljubljanske radijske predstave je bil Tugomer Tory, v glavnih vlogah pa so nastopili Frane Mičinski, Mila Kačičeva, Jurij Souček, Slavko Jan in Janez Jerman — imena, ki govore za solidno izvedbo.

Stiridesetletnico oktobrske revolucije je Radio Ljubljana med drugim proučeval tudi z izvedbo »Oklopnega vlaka« Vsevoloda Ivanova. Vsevolod Ivanov, ki sodi med najbolj zanimive in ugledne sovjetske pisatelje, je napisal svoj »Oklopni vlak« najprej kot novelo, kasneje pa ga je sam dramatiliral. In kot odrsko delo je »Oklopni vlak« doživel nešteto uprizoritev ter se že zdavnaj vrtel med klasična dela sovjetske dramatike. Igra je zaradi svojih dramatičnih lastnosti in učinkovite dinamike zelo primer-na tudi za radijsko izvedbo. V to vrsto jo je pri nas priredil Fran Zizek, ki je bil tudi režiser. Osrednje vloge so interpretirali Boris Kralj, Jože Lončina, Jože Zupan, Franci Preseznik in Saša Miklavc, nastopili pa so tudi še številni drugi igralci iz radijske družine in iz ljubljanskih gledališč.

Aktualno temo obravnava igra Alfreda Prugla »Branik

iz ledu in viharja«, s podnaslovom »Saga o osvajanju Antarktike«, ki je bila na sporedu našega radia preteklo nedeljo. To pravzaprav ni igra, temveč dramatilizirana zvočna reportaža, ki v času mednarodnega geofizikalnega leta obuja spomine na osvajalce Antarktike, na junške raziskovalce od Jamesa Cooka do Shackletona, Amundsenja in kapitana Scotta, ki so s tolikšnimi žrtvami odkrivali ljudem neznan ledeji svet. Posamezni prizori te oddaje verno ponazarjajo zgodovinske dogodke in lepo izkazujejo čast vsem tistim, ki so se trudili za dostop do južnega tečaja in s tem izpričevali neukrotljivost človeške volje v boju z naravo. Režiser ljubljanske izvedbe, ki je stediela kmalu za prvo izvedbo in Radiu Frankfurt, je bil Hinko Košak, sodelovali pa so člani Drame in Mestnega gledališča.

Ugotoviti je treba, da je v programu radijskih iger Radia Ljubljana dovolj pestrosti in mnogo resnega prizadevanja. S skrbnim izborom in solidno izvedbo si te igre pridobivajo čedalje več poslušalcev.

Novice z Delavskega odra v Ljubljani

Držec se zastavljenih nalog, si vodstvo Delavskega odra tudi v letošnji sezoni prizadeva, da bi kar najbolj pripomoglo pri boljšanju kvalitete naših gledaliških amaterjev. Uspelim seminarjem za režiserje v pretekli pomladi so sledili jesenski

tečaj: v prvih dneh novembra je bil končan prvi del tečaja za mlade režiserje in tečaj za recitatorje. Mladim režiserjem — predvsem so bili slušatelji učiteljskih in drugih ljubljanskih sol — je v izredno zanimivi in prijetni obliki posredoval osnovne informacije o režiji na amaterskih odrih režiser France Jamnik. Zdej bodo mladi režiserji delali praktično, čez nekaj mesecev pa se bodo spet zbrali in izpolnili svoje znanje.

Recitatorje je to pot vodila pri studiju članica Mestnega gledališča v Ljubljani Alenka Svetlova in pripravili so lep program za proslavo Oktobrske revolucije. Smotno so izbrali čas, kajti obiskali bodo nekateri ljubljanske tovarne, sodelovali bodo pri prireditvah na svojih šolah in ustanovah in seznanili so se z metodo dobrega študijskega recitacije.

Od gostujočih skupin je bila v sezoni 1957-58 prva DPD Svoboda iz Sežane, ki se je 17. novembra predstavila na Delavskem odru izredno živo in uspešno interpretacijo RIBIŠKIH ZDRAH (Goldoni-Rupel).

Prihodnje gostovanje bo danes, 24. t. m., ob 20. uri v dvorani Doma sindikatov. Člani dramske sekcije Prosvetnega društva »Dušan Jereb« iz Novoga mesta bodo uprizorili O' Neillovo dramo ANNA CHRISTIE. Režiser je profesor Tone Trdan.

V KINU nam kažejo

Kop čira in pop Spira

Vskaloletnega puljskega nagajca prikazuje publika z večjim zanimanjem, kakor ga sicer povsoka domačina filmom. Tudi s »Popom Čiro in popom Spiro« je tako. K temu na pripomoga je šiblica nagrad, ki jih je film prejel na letošnjem festivalu in pa radovednost, kako so se naši filmski delavci prvič v igranem filmu sspopadli z barvami, temveč tudi in najbrž predvsem zgodba sama, ki jo večina naših ljudi dobro pozna iz Sremčevega istoimenskega duhovitega romana. Vsi gledalci posedejo na sedeže kina Vič v pričakovanju, da bodo gledali dober, svež in uspeh domač film. To pričakovanje se jim v neki meri tudi izpolni.

Kdo ga izpolni? Predvsem Soja Jovanović, prireditelica scenarija in režiserka te barvne filmske komedije. Izpolni ga predvsem kot umetnik, ki je znal izvrstno zajeti in filmsko urediti okolje ohodnarske bledmajske vauce. To okolje je že samo po sebi dovolj učinkovito in filmsko-komedijsko ustrezno, da zmore zaživeti v filmu kot močan, samostojen faktor. In Soja Jovanović mu je v navdušenju nad njim nekako popustila vajeti, namesto da bi ga utesnila in podredila filmski zgodbi, mu je dovolila, da se je razraslo tež njo, da je vsekoli igralo glavno vlogo. In

okrnjevalo dramaturško razpletanje zgodbe same. Režiserka je razpolagala z odličnim igralškim kadrom. Vidno je, da so se igralci z resničnim veseljem in temperamentom približali svojim vlogam, pisanim v učinkovitem dialektu, pa vendar marsikateri gledalec z njihovo igro ne bo zadovoljen. Vsi bomo priznali častno izjemo — Ljubinske bobite, ki je z velikim igralškim tempoščetom vedno njela pravo mejo med igro in karikatur. Morebiti se nam prav zaradi njenega izvrstnega lika zadržjo nekateri druge vloge odigrano s čitalniško-gledališkim karikiranjem. Saj bi bil čitalniški stil res lahko ustrezen za igral-sko tolmachenje Sremčeve vesele zgodbe o vaskih popih, samo po-zlahten bi moral biti, tako, kot smo to nekoč videli na odru Mestnega gledališča. Vsekakor pa je bila igra, ki so jo pokazali igralci, v večini primerov bolj gledališka kot filmska. Pa tudi se marsikaj drugega spominja v filmu na gledališče: na primer kamera, ki zna biti v žanrskih prizorih lepo sproščena in živahna, v igralških dialogih postane toga

S temi načini (ali spodsrajli) v filmskem tolmachenju »Popa Čira in popa Spira« je povezan celotni vtis, ki smo ga dobili ob tem filmu: nekakšna neenotnost v filmski tehniki, dramaturgiji in igri. Poudarja odlike našega no-

vega filma in razgalja njegove slabosti. Odlike bi bile: živahen filmsko-režijski prijem in prikazovanju okolja, svežina žanrskih prizorov, lepa kombinacija barv in prijetna vizuelna komedija. Slabosti pa: šibka dramaturgija zgodbe same in z njo v zvezi medla dramaturška komedija z nekaterimi medijimi igralškimi liki. In vprašaji: je to res naš najboljši, najbolj izčisten telesni film?

Ivan Strekelj — Ogrlica

Kulturni razgovor (?)

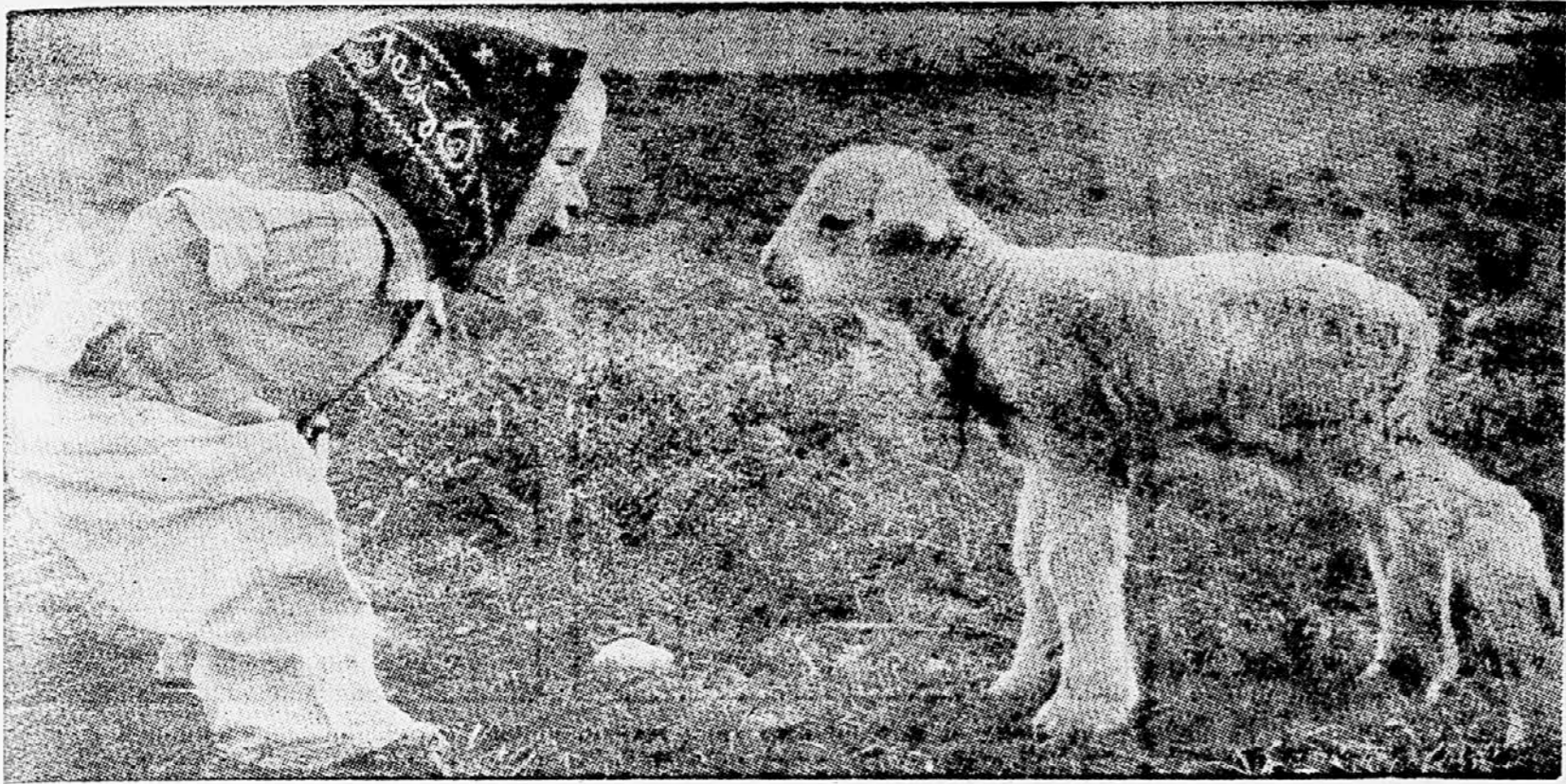
V četrtek zvečer je v Križankah na Kulturnih razgovorih, ki jih prireja Delavska knjižnica, nastopil kompozist in dirigent Bojan Adamič. Občinstvo, med katerim je prevladovala mladina, je pokazalo mnogo zanimanja in je do kraja napolnilo dvorano.

Bojan Adamič je bil med kulturnimi delavci ki nastopajo letošnji jesen na teh večerih, prvi glasbenik. Njegova tema pa je bila: jazz. Sam je najbolj popularen pisec te vrste glasbe pri nas ter njen najuglednejši pobornik, vendar je svoje glasbene nazore razložil na način, ki ni običajen na teh kulturnih prireditvah. Omejitve se je na dokaj površno polemiko s tako imenovanimi sovražniki jazza, podobno pa je bilo tudi z razlogi, ki jih je

navajal v njegov prilog: le malo je povedal o njegovem glasbenem bistvu in izognil se je področju, ki mu pravimo umetnost.

V istem slogu je potekala diskusija. Večina vprašanij je pričala, da so njihovi avtorji fanatični strokovnjaki za jazz — in zato tudi niso pripomogla k globlji in tehnejši osvetlitvi vprašanja. Občinstvo se je zabavalo ob Adamičevem odrezavem in ležernem načinu.

Ne bi radi začenjali ali pogrevali prepira o jazzu. Zdi se le, da je večer, ki mu je bil posvečen, nekoliko izpadel iz doseženega okvira Kulturnih razgovorov. Zato smo tudi k naslovu postavili vprašaj — čeravno samo v oklepaju.

HANS DAIBER:

Fosforescirajoči oblak

To je kruh, ki ga ne bo nihče več jedel. To je skodelica, iz katere ne bo nihče več pil. To je ogledalo, v katero ne bo nihče več gledal. Ozri se še enkrat proti fosforescirajočemu oblaku na polnočnem nebu, ki se polagoma spušta. Potem spet okno in zagrnj zasto. Se pet minut imaš časa. Tri sto sekund časa za tri sto tisoč sklepov, ki bodo izpodbijali drug drugega, medtem ko se bo fosforescirajoči oblak širil. Se enkrat pobožaj otroški posteljici, kletki na kolesih, ki ne moreta ohraniti življenja. Deček je spet zaspal v skrčenem položaju. Pusti ga spat, čemu naj bi zdaj še vzdovnil nad teboj. Deklica je izpustila svojega medvedka. Njegeve neumne steklene oči so budne. Nič zato. Potisnil mu boš glavo pod roke.

Torej to je tvoja soba. Naposled si spregledal to nesmiselno domačnost. Samoljubna omara, dobrovoljni zastori, vestna peč. Vsi so sokrivi, zazibali so te v neskrbnost. Zvijajoči stol še vedno vabi, da ostaneš — kakšen ctnizem! Za to si torej delal. Kaj je bilo vse tisto, kar si počel? Vse je bilo vedno tako pomembno! Videti je, da si vse življenje samo čakal, čakal konca. Kakšen utegne biti na pogled naš vsakdanji kruh, kadar fosforescira? Iz gumijevcev bodo poganjali mehurji, iz vodne pipe bo po kapljah prihajala smrt.

Kaj mar stoječa svetilka ni za vislice, kaj divan ni za natezalnico? Belo položena loputa ti zapira pot za pobjeg. Ujetnik svojih navad si. Slike: hromeča očaranost. Za režečimi se šipami so se razpostavile knjige, v krepko strnjениh vrstah. Potrpežljivo čakajo trenutka, v katerem bodo izgubile vrednost. Ali začenjajo ti ponosni sadovi zahodne kulture že izgubljati barvo? Televizijski zaslon se svetilka belkasto medlo, kakor oko oslepele krave. Bodi usmiljen, vzemi sekuro, pobij z njo sheme, ki tičijo v njem, zmerom pripravljene, da začnejo drhteti cepetati; hotele bi ti z nasmeškom pripovedovati pomembne reči, ki si jih že pozabil, še preden si jih slišal. Potlačij napave nazaj v klavir. Pobij s pestjo radijskega napovedovalca. Razbij narodno himno v omari s ploščami. Umori zlato ribico in jo vrzi v vedro za smeti. Ali pa jo položi na mizo. Zrtvovana riba na belem prtu. Kakor pred dva tisoč leti. Predolgo je že od tedaj. Celó s svetim pismom se boš lahko zastrupil. Dopolnjeno je.

Naposled imaš nov odnos do dogodkov in do reči. Okušaj ga. To je priložnost teh štirih ali treh ali dveh minut, bistvena izkušnja, ki ti je še manjkala. Napovedoval jo je beg ptic. Avguri so že od nekdaj pazili na ptičji let. Vendar niso nikoli povedali kaj resnično mislijo o tem.

Pojdi tja v spalnico in se še enkrat dotakni njenih las. Malo se bo zganila in mogoče zamrmrala: Ali prides zdaj? Oči ne bo odprla. Sam si.

Kako je vse postalo tuje! Ne hodi tja v spalnico, ne ubijaj napovedovalca. Kaj imaš opraviti z njim? Ali je tisto zunaj ob vratih, na medeninstem, vsak dan očičenem ščitniku tvoje ime? Ne izplača se ga odvijati. Postavi se s hrbotom ob steno. Glej v oči sovražnikom, mizi, postelji, omari. Šam si uredil njihovo falango, tako premeten samomorilec si. Zdalj se ne osmeši, naredi tako, kakor da je bilo vse namenoma. Podnice škripijejo. Kazalci na uri se divje vrtiljo. Zadržuj jih ali ne. Izprazni si žep ali si jih natači. Zbeži ali ostani. Široko odpri vrata ali jih zakleni. Še enkrat pogled skozi okno: fosforescirajoči oblak je skoraj lep.

(Prevedel J. G.)

POMLAD BREZ LASTOVK

Mirno so misli še vedno mrzlično divjale. Zavedala se je, da je še vedno premalo povedala, da bi preprečila odkritje bunkerja. Najbrž bo oni že naslednji trenutek vprašal gospodinjico: »Kako pa da poznate to dekle?« Gospodinjica pa bo odgovorila: »Predsnočnim to bili tu z ranjenci. Bunker so si zgradili pod našo šupo.« A to se ne sme zgoditi, ne sme. Zato mora sama povedati in prej, kakor bo oni vprašal gospodinjico.

»Po mleko sem prihajala sem za ranjenec.« je rekla po zelo kratkem predsedku.

»Sem, iz doline?« se je Konjačev nasmehnil; očividno ni verjel njenim besedam. »Ne, iz bunkerja, kamor smo prenesli ranjence, ko se je začela ofenziva,« je rekla.

Napeto jo je pogledal.

»Je tu gori bunker?«

»Da.«

Nekaj trenutkov je bilo tako tiho, da bi se slišala smet, če bi padla s stropa.

»Pokazala nam boš ta bunker,« je rekel. Deset let je nekam malomarno gledal po sobi, sedaj pa se je tudi na njegovem obrazu pokazalo vznemirjenje.

»Bom.« Odgovorila je tiho, hripavo.

Gospodar je še vedno ves prepaden bolčal vanjo. »Če bi najbližjemu iztrgal puško in začel streljati,« ga je za kratek hip preslišnilo. »A kaj bi mi to pomagalo?« Spomnil se je pogovorov z ženo. »A mi?« je bila vprašala komisarja. »Če dobe ranjence, nam poigo domačijo, nas pa pobijejo.« »Da, požgali bodo,« ji je sedaj pritrdjeval. Vendar ni mislil samo na domačijo in nase. Misli je tudi na ranjence. »Bogve kaj bodo počeli z njimi, preden jih potolčejo?« je sililo vanj. Še vedno je strmel v Mirno. Zagnusila se mu je.

»Kaj take dajejo k ranjencem? Ušla je, zdaj pa izdaja nje in nas...«

Tudi Ivan in Francka sta prestrašeno strmela v Mirno. Ivan je drhtel od vznemirjenja. Misli je samo na ranjence. Dopoldne je poravnal listje in porinil nad bunker voz. Nihče ne bi našel bunkerja, če ga ta prekleta lajdra ne bi pokazala.

Smrekarica pa je bila taka kakor prej. Vedno je čakala, kaj se bo zgodilo. »Samo od sebe je prišlo, jaz nisem ničesar povedala,« je premišljevala. Tisto o mleku jo je sicer začudilo. »Le čemu je to rekla?« je ugibala.

»Najbrž zato, da mi ne bi mogli reči, da so nas prisilili, da smo dovolili kopati bunker. Tudi za mleko lahko rečemo, da so nas prisilili. Ali pa povemo, da se je zlagala. Tisti večer smo jim res dali mleka, hodila pa ni ponj. Le kaj bi bilo bolje, da rečemo?« Pogledala je moža. Jeza, ki se je proti njemu že dolgo nabirala v nji, od takrat, ko je zvedela za bunker, ji je pričevala plahneti. Če dobro premisli, pravzaprav ni mnogo kriv. Ni mogel odreči, saj si še ona ni upala. Od moža so ji šle oči k otrokoma. Še vedno sta bila vsa bleda; Ivanov pogled je bil tak, da se ji je srce stisnilo. »Ves je na njihovi strani. A kdo je kriv, Kristus, kdo je kriv?«

Belogardisti se skoraj niso več zmenili nanjo. »Pokazala boš bunker, takoj!« je rekel Konjačev in namignil svojim pajdašem. Nekdo jo je s puškinim kopitom sunil v hrbet, da se je opotekla proti pragu, a se je takoj ujela in trdno stopila čez prag. Konjačev si je popravil pas in zavpil: »Pazi, da ne pobegne,« nakar mu je nekdo, že iz veže odvrnil: »Le kam?« Trenutek nato ni bilo nobenega več v hiši.

Smrekarja je obhajala slabost, niti stati ni več mogel. Zavlekel se je k mizi, sedel. »Zdalj bodo našli bunker, ranjence potolki, hišo požgali,« je greblo v njem. Bal se je, kdaj bo zaslišal krike in strele. »Če jih takoj postrelje, bo še dobro,« se mu je vzdajalo. »A bogve kaj bodo počeli z njimi? In z nami, bog nebeški?«

S. arekarica je bila mirna. »Zgodilo se je samo od sebe,« je igralo v nji. Ni se bala, da bi se tudi njim kaj hudega pripetilo. »Porečemo, da so nas partizani prisilili,« je premišljevala. Hrabrila pa jo je tudi misel na strčnika, gospoda Antona. Če jim bo šlo za nohte, se bodo lahko sklicevali nanj. Nazadnje je tudi Konjačev v sorodstvu z njim.

Ivan je še vedno strmel v vrata, kakor da so mu oči okamenele. Potem ga je neka čudna sila gnala ven. Ze prej, ko je Mirna povedala, da je bolničarka, ga je v duši sililo, da mora nekaj napraviti, da reši ranjence a ni vedel kaj. »Če skočim ven, odprem bunker in jih pozovem, da pobegnejo, pod šupo

je breg, morebiti bi ušli,« je pomislil, a se je ko spomnil, da ranjenci ne bi mogli bežati. Tudi je na bunkerju voz, preden bi potegnili, bi bili belogardisti že tam. Ne, ničesar ni mogel napraviti. V grlu in prsih ga je dušilo zaradi joka, ki ga je tlačil vase. Ko pa so belogardisti odšli, ga je potegnilo za njimi. »Kristus, da se dobi takšna ženska!« Stekel bi za njo, ji pijunil v obraz. A noge so mu bile težke, samo do večnega praga je prišel, tam pa je obstal kakor na smrt utrujen. Motno je zrl v sprevid pred sabo. Zdel se mu je kakor mrtvaški sprevid. Ona je šla spredaj, prvi belogardisti pa tik za njo. »Samo krste ni,« je mislil. »Krate...« Misel na krsto ga je še bolj vznemirila, spomnila ga je smrti, ki bo vsak čas stegnila svojo koseno roko proti bunkerju.

Sprevid je zavil, bog nebeški, ne proti šupi, na desno, proti gozdu. S široko odprtimi očmi je strmela za njimi. Opazil je, da gre partizanka zelo hitro, hkrati pa spet zaslišal, ko je nekdo opozoril: »Pazi, da nam ne uide!« a nekdo, najbrž isti kakor prvič, je zopet odvrnil: »Le kam?«

Srce mu je razbijalo, kakor da mu silijo iz prsi. Ni vedel, kaj bi naredil. Na jok in na smeh mu je šlo. Planil je v hišo in zavpil: »Oče, mati, v gozd jih žene!«

»V gozd?« Smrekar je pogledal skozi okno.

Res so šli proti gozdu, to se reče stran od bunkerja. »Ne bo izdala,« je veselo zaplalo v njem. »Rešeni so, oni in ranjenci.« Blažen smehljaj mu je zaigral na ustnicah.

Ivan ni mogel strpeti v sobi. Planil je ven in za sprevidom. »Janez!« ga je poklical oče. »Bog nebeški, če se mu kaj pripetilo, ga je

zaskrbelo. »Janez!« ga je še enkrat poklical, a Ivan ga ni več slišal. Skril se je za onimi v gozdu.

Smrekar je pogledal ženo. Nekam bleda, prepadena je bila videti.

Smrekarici je bilo, kakor da je za nekaj ogojufana. »Ali jih bo ta prekleta smrklja res pretisčila?« jo je preslišnilo. Grabilo jo je, da bi stekla za njimi in jim povedala: »Saj ni tam, stran vas pelje.« A ji je bilo, kakor da jo je napadla huda bolezen. Oči so ji obstale na hčeri, videla je, da se smehlja. »Vesela je, ker jih pelje stran,« je pomislila. »Vse so ti hudiči pridobili na svojo stran, še to dekle.«

Bilo ji je težko kakor že dolgo ne.

V Smrekarju pa je še vedno igralo: »V gozd jih pelje, stran od bunkerja. Ranjenci so rešeni in z njimi tudi mi, tudi mi.«

Mislil je na ranjence, na hišo, na svojo družino. Usoda mlade partizanke ga tisti trenutek ni posebno vznemirjala.

Hči je mislila samo nanjo.

»A ona, oče?« je tesnobno vprašala.

»Kdo?«

»Dekle.«

Zdalj je tudi Smrekar pomislil na dekleta. »Ubili jo bodo, ko bodo spoznali, da jim noče pokazati bunkerja,« je spoznal. »Pravzaprav jo morajo ubiti, a tem bodo ranjenci šele rešeni. Dokler bo živa, je nevarnost, da pove.«

Molčal je. V srcu mu je vendarle bilo hudo. »Tako mlada je še, pa nosi tako težko breme,« se mu je prebudilo.

Hči je razumela njegov molk. »Ubili jo bodo,« se ji je med lhtenjem iztrgalo iz prsi.

Mati jo je pogledala. Ta jok je težko legel na njeno dušo. Tudi njo je zagrabilo. Odhitela je v kuhinjo. Nasionila se je na mizo in zajokala. »Kristus, njenih muk še ne bo končalo. Tudi če pove za bunker, ne. Vsi so šli po drugi poti kakor ona; mož in otroka. Ostala je sama. Kaj ji pomaga, če pove za bunker, če pa so se ji otroci izgubili? Duše so jim vzeli,« jo je stiskalo, »duše, bog nebeški!«

V hiši, to je v veliki sobi, je bilo popolnoma tiho. Niti najmanjši ropot se iz nje ni slišal v kuhinjo. Sčasoma je tudi Smrekarica prenehala jokati. A še zmeraj je mislila na otroka, predvsem na hčer.

V daljavi je počil strel, najprej eden, nato pa še štiri, drug za drugim. »Ubili so jo,« je zajokala hči. »Najbrž,« ji je odgovoril oče. »A ranjenci so rešeni. Štirje so v bunkerju,« se mu je utrnilo v mislih. »Eden za štiri. Bolje je tako.«

»Toda, ali so res rešeni?« ga je nenadoma zaskrbelo. Ona ne bo več mogla izdati bunkerja, če so jo res ustrelili. A žena? Prej je videl, da je hotela povedati. Samo zato ni povedala, ker ji je dekle prekrizalo račune in

odvedla belogardiste iz hiše, še preden se je žena prav zavedla. A ko se vrnejo?

»Ne sme izdati bunkerja, križana gora, to se ne sme zgoditi!« si je ponavljal, a ni vedel, kako bi to preprečil.

Cas se je vlek. Iz stenske ure se je oglašala kukavica. Pogledal je na razpredelnico. Štiri. Zdalj bi se še morali vrniti. »Morda pa jih ne bo več,« se mu je vzdudilo neutemeljeno upanje.

Potem se je spomnil stna. Le kje je? Ali ni stekel za onimi v gozd? Če se mu kaj pripetilo...?

Vstal je. Moral je pogledati za fantom. Ko je šel skozi vežo, je zaslišal tih, pridružen jok. »Joka,« ga je preslišnilo. Za hip ga je prijel, da bi šel k njej, da se pogovorita. Nazadnje se bo nekdo le moral z njo do kraja pogovoriti. Noga mu je zastala, a se ni mogel odločiti, da bi stopil v kuhinjo. Njen jok je moreče vplival nanj. Spoznal je, da ne bi mogel spraviti iz sebe prave besede, zato je odložil pogovor za drugič, še sam ni vedel za kdaj.

Na večnem pragu je obstal; na kolovozu ki je peljal iz gozda, je zagledal sina. Prvi hip se je oddahnil, a ko se je pozorneje zazrl vanj, je bil zopet poln tesnobe in nemira. Sinov korak je bil težak, komaj je vlekel noge za sabo, obličeje prepadeno, oči kakor da gledajo smrt. »Pa ne da se mu je kaj zgodilo, tisti strel, križana gora,« se je prestrašil. Toda strah je bil nepotreben. Ko je sin zagledal očeta, je stopil hitreje, skoraj stekel k njemu.

»Ustrelili so jo,« je tiho povedal, ko so se očetove oči vprašujoče uprle vanj.

Smrekar je bil na to že pripravljen, vendar ga je kljub temu stisnilo pri srcu. Vsaka nenadna smrt nas pretrese, ta pa je Smrekarja še posebno pretresla. A vendar se je tudi oddahnil. Ni več nevarnosti, da bi povedala za bunker. Mrtvi ne morejo govoriti.

»Kako so jo,« je zamolklo vprašal, ne zato, da bi res zvedel, temveč zato, da je sploh kaj rekel. Sinov pogled je terjal od njega, da je nekaj rekel.

»Pobegniti je hotela,« je tiho odvrnil sin.

»Morala je pobegniti.« Misli je na ranjence.

»Kaj so delali z njo, oče,« se je iztrgalo sinu iz prsi.

»Si videl?« Zopet je vprašal samo zato, ker se mu je zdelo, da mora nekaj reči.

»Za hojami sem bil skrit, oni pa vsi okrog nje. Samo ranjena je bila. Ležala je, a kaj so delali z njo, oče!« Glas se mu je tepel v jokom.

Smrekarja je grabilo za srce. Vendar je še vedno bolj mislil na to, kaj bi se zgodilo, če bi belogardisti zvedeli za bunker, kakor za mlado partizanko.

»Zdalj je mrtva?« je vprašal.

»Mrtva.«

(Odlomek iz povesti, ki izide v kratkem pri »Kmečki knjigi«)

KAREL GRABELJŠEK

OČETOVA SOLZA

Videl sem jo enkrat samkrat. Bila je za oreh debela in lesketala se je v srebrnem soju in odblesek mavričnih barv je silila iz nje. Kot debela kapljica na lapuhul Takrat se je rodil spomin: vse pred tem je zavito v temo in v tej temi zaman iščem očeta. In tudi brata in mame ne pomnim od prej.

Menda sem bil takrat star štiri leta. Brat Janko je hudo obolel. Notranjica ga je vila, da se je bitje v plenicah kar lomilo v krčih. Prišle so ženske, tete in strine: vse se je nagrmadilo ob postelji; zdravnika, tega pa ni bilo, ker smo bili ubogi in ni bilo denarja niti za sol. Očeta ni bilo doma. V Četrtnih talih, štiri ure hoda čez mejo, je tesal trame.

»Ježeš, ježeš, pošljite vendar ponj! Otrok bo umrl!«

»Vencelj, kje je Vencelj, naj gre ponj!«

Stric je oblekel zakrpan hlačevinast suknič in je šel, kajti bilo je štiri ure hoda daleč v hribih in moral je hiteti, da bi oče še videl otroka pred smrtjo. Ženske so prišle, nesle krstne sveče in molile. Otroka pa je vilo in lomilo, da so se oči sprevrčale v belo. Tako je bilo do jutra, zjutraj se je umiril in zaspal. Ko je vželo sonce in so njegovi žarki udarjali skozi okna ter obsijali peč, tedaj je prišel majhen, zgaran, v irhastih hlačah in usnjenimi golenicami, kosmat kot divji mož. Moj oče je imel zelo hudo brado. Kadar se je bril, je hreščalo, da se je to slišalo k sosedovim, osemdeset korakov stran. Postavil se je skonc

postelje in se prijel za skončnik. In gledal je drobni, zdelani obrazek Jankov. Takrat se je utrnila iz levega očesa. Drsel je počasi in se redila, ker so jo kecinice ovirale na njeni poti. Potem se je ognila brkov in se obesila na robu lica. Oče je dvignil roko, vso črno od pilpoha in smole, ter potegnul z dlanjo prek solze in ustnic. Solze ni bilo več.

»Slišal sem, ko me je kličalo. Cahen! Dvaikrat je udarilo po bajti.«

Moj oče ni verjel v strahove in ne v boga, ker je bil zelo razgledan in je prebral vse knjige tam naokoli. Toda v tajinstveni prenos misli je verjel in tako je tudi tokrat trdil, da ga je poklical duh.

Nikoli več nisem videl njegove solze, kajti oče je bil trd mož, vaje vsega hudega. Njegove roke so bile podplat in plenkačim ročaj, uglajen z njegovimi žulji, se je svetil in hrbet je bil upognjen. Enkrat pa sem se še zagledal v njegovo oko. Bilo je takrat, ko je ležal ustreljen v Kočevjarjevi ogradi in so ga fašisti stražili vso noč, da ja ne bi oživel in ušel. V levem sencu mu je zevala Luknja, oko je bilo majhno, izlito. Pobrali smo ga mi otroci z mamo. Zadeli smo ga na vlačiček in ga peljali na pokopališče: midva z Jankom vsa držala za oje, mama je pazila, da se ne bi prevrnilo, mali Zdravko je racal zadaj še v krilcu in vekal. Naš jok je bil dušen in hripav, iz njega je udarjalo sovraštvo do tujcev.

Mnogokrat razmišljam o tem. Mislim na solzo in izlito oko, kajti solza mi je prebudila zaznavo o očetu, o dobrem očetu. In mislim, čemu mu je solza pritekla ravno iz levega očesa, da je bilo potem ob smrti to oko tako majhno in prazno. Ta solza je pritekla iz srca.

FRANCI STRLE

Najdihojca

Žgodba o perjanici

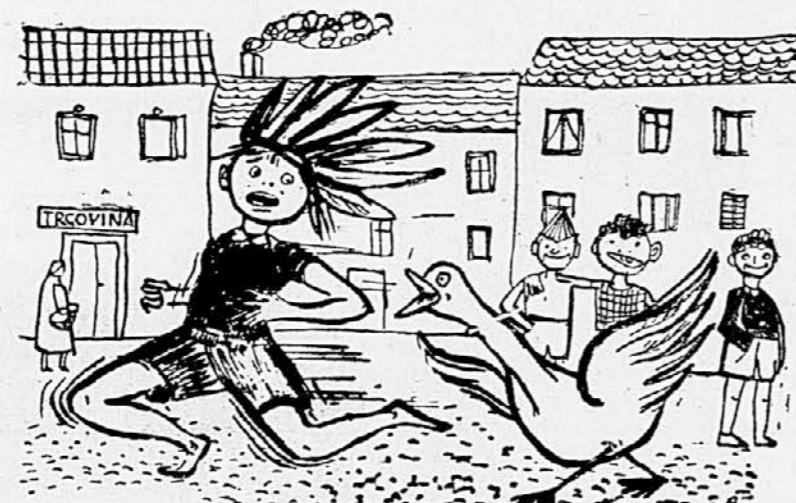
Brane je staknil nekje na peto indijanarico. Bral je tri dni od jutra do večera. Potem je sklenil, da bo Winetou, slavni indijanski poglavar. Vse je šlo po sreči. V kleti so imeli majhno sekirko, z očetovih hlad je smuknil sijajen širok pas. Iz sestričnega predala so izginile vodene barvice. Potem pa je prišla vrsta na perjanico. Kje dobiti peresa? Po dvorišču so se sicer potikale tri nemarne kure. A imele so čisto navadno grahasto perje in niso prišle v poštev.

Nemadoma je novopečenemu indijancu ožarila obraz sijajna misel: Sosedova gos! Najlepša, najbolj sijajna in najbolj bela gos daleč naokoli. Le ko bi ne bila tako bojevita! Če si ne splazil na sosedovo dvorišče, da bi malo potresel slivo, je prišla k tebi, zagagala in te vščipnila v nogo. Ampak kakšno vščipnila! Čuvaj je bil pri sosedovih čisto odveč.

Tovariš Brane je bil prepričan, da je pogumen fant in imel je kup prijateljev, ki so tudi mislili, da so pogumni. In ker so bili vsi tako zelo prepričani o tem, so sklenili, da bo doveli, če gredo nad gos trije. Zvečer so se splazili na vrt, go zgrabili in medtem ko sta go dva držala, ji je Brane izpulil iz repa pet pretrastih belih peres. Goska je užajeno gagala in divje poskakovala. A fantje so bili močnejši. Ko so jo s plenom odkurili z dvorišča, se je otresla, si pogladila perje in z grenko žalostjo ošinila nevrne ostanke nekoč pretrastega repa. In v srcu je prisegla, da se bo pobalino in nezaprso maščevala. Posebno Branetu.

Frane je doma napravil perjanico. Bila je čudovita. Ves porasen si jo je nataknil na glavo in se odšel bahat na cesto. Toda komaj je prekorachil cesto, se je v divjem diru pribalala za njim goska in se mu brez usmiljenja zakadila v nogo. Braneta je prevzel divji strah. Planil je v dir, da se je vse kadilo. Goska nekaj časa za njim, potem pa je omagala in odcapljala domov.

Cez dve uri ga je mama podela v trgovino. Previdno je pokukal na cesto. Gosi nikjer. Potem je stekel, kar so mu noge dale. Ko je čez dve minuti stopil iz trgovine s polnim cesarjem, se je zdrnil in bliskovito skočil nazaj. Pred trgovino je namreč dostojanstveno pohajkovala sosedova gos in sem pa tja bojevito zasagala. Braneta je obliki mrzel pot. Kaj sedaj? Stal je na pragu minuto, dve, pet minut, deset minut. Gos je še vedno stala pred vrati

in ga od časa do časa porogljivo ošinila. Brane bi prisegel, da se mu smeje. Kaj za božjo voljo naj stori? Materi se mudi; s kosilom. Ali naj prosil ljudi, naj jo spode? Do smrti bi se mu smejali.

Preteklo je že pet minut. Potem se je na sredo pojavil od nekdaj sosedov Jaka in spodil gos na dvorišče. Doma ga je

solcev. Zvečer je odprl okno in žalostno prisluškoval vselejmi kričanju prijateljev, ki so se šli ravbarje in žandarje.

Naslednje jutro se je odločil. Razdri je perjanico in pobral iz nje vsa peresa. V mamino štirvanju je iztaknil prekrasno rdečo pentljo in pokvičgal dvema prijateljema pod oknom.

Spet so splezali na sosedovo dvorišče in ujeli gos. Brane pa ji je s prelepo pentljo privezal ukradena peresa nazaj na rep. Zdaj je bila gos še lepša kot popred. Odracala je k bližnji mlaki, se ogledovala z vseh strani in zadovoljno zagala.

Po kosilu je vzal Brane pod noko akotviko in se še vedno malo v strahu napotil v šolo. Pred sosedovimi vrati je spet stala goska in mahala z novim rdečo-belim repom. Brane se ji je približal ves v strahu. Zdaj, zdaj se bo spet zapodila vanj! Pa se ni. Ko je prišel mimo, je le še enkrat pomahala z repom in zagagala nekaj, kar se je slišalo čisto kot: »No, kako kaj?« in je odracala nazaj na dvorišče. Brane si je globoko oddahnil. Za vselej ga je minila skušnjava po »indijanaricah« in gostih perestih.

Napisala Nadka Lorenz

Lojze Beltram:
DOPOLNJEVANKA
VSAKO JUTRO. CIL IN VEDER STOPI V SOLI NA — — —
NAS PRIJATELJ, POKROVITELJ; TA TOVARIS JE — — —
MARSICEVA NAS NAVADI, MI IMAMO VSI GA — — —

Česar ne slišimo vsak dan

Z GLAVO NAVZDOL
Človeka kar smeh posili ob pogledu na te čudne svate. V gozdovih otoka Sumatra, tam pod daljno Azijo, živi na tisoče in tisoče malih sov, podobnih našim čukom, ki s svojimi neprijetnim skovikanjem ponoči plašijo prebivalce. Če stopiš podnevi v bližnjo goščavo in pogledaš pod vejah, brž zagledaš ducate teh sov, ki spijo spanje pravilnega tako, da visijo s kremplji obešene na veje in z glavo

navzdol. Naravoslovci so zaman ugibali, od kod ta čudna navada, ugotovili so le, da sova, če jo zaprejo pokonci v kletko, sploh ne more zaspati in po nekaj dneh pogine.

STRAHOTNI VALOVI

Japonci im pravijo tsunami, nastanejo pa ob hudih potresih na Japonskem in so zato pogosti. Na uro premerijo od 500 do 800 km! Leta 1775 so po hudem potresu v Lizboni na Portugalskem prešli Atlantik v 9 in pol urah in zalili Zahodnoindijsko otočje pred severnoameriško obalo. Leta 358 so valovi po takem potresu v vzhodnem Sredozemlju preplavili nekaj nižjih otokov, v Aleksandriji v Egiptu pa so metali čolne na hišne strehe. Leta 1868 so tsunani na obali Tihoga oceana metali ladje v južnoameriških pristaniščih celih 500 metrov daleč na kopno.

KOLIKO CVETOV?
Ste že kdaj preiščljali, koliko cvetov je na sadnem drevju, na primer na jabla-

nah? Pri vseh vrstah sadja je čisto nemogoče, da bi bilo toliko sadežev, kolikor je bilo spomladi cvetov. Kar spomnite se, kakšni cvetni grozdi krasijo sadno drevje! Na najbolj razvitih jablanah in hruškah so našli tudi po sto tisoč cvetov. Če bi se vsi ti cvetovi razvili v plodove, bi se veje gotovo lomile pod njihovo težo. Za se se razvijajo 5-10 odstotkov cvetov v plodove, so donosi navdse obilni. Pri posebno debelih jabolkah in hruškah pa je že 2 do 5 odstoten donos precej dober.

Lojze Zupane

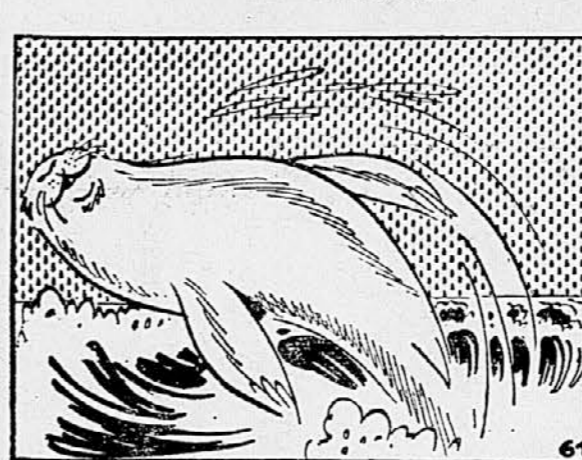
ZMAJEVO ZLATO

Na bregu Kolpe je pod Preloko v podzemeljski jami živel zmaj, ki je pastirjem na preloških in adleščkih pašnicah kradel ovce ter jih žrl z runom, mesom in kostmi vred. Ko pa je pokradel in požrl vso jagnjed in ni imel več kaj jesti, je pridrel na Preloko, kjer je ugrabil najlepšo deklico iz vasi ter jo prenesel v svojo votlino. Deklica je jokala, on pa je renil:

»Ne joči, saj ti pri meni ne bo nič hudega. Ker daleč naokrog ni nobene ovce več, da bi se z njo nasitil, mi boš kuhala debelačne žgance. Ako mi boš služila sedem let in sedem dni, ti bom vrnil prostost, za plačilo pa ti bom dal skrinjo suhega zlata.«

Rečeno — storjeno! Zmaj je poslel, ker glad nima oči, adleščkim in preloškim kmetom kradel z njih zrelo debelačo, jo mlet med ostrimi zobmi, a deklica mu je kuhala žgance

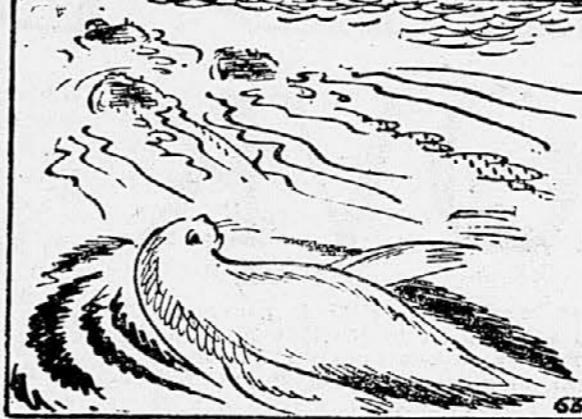
Beli tjučenj

61. Kotik se je tedaj prav zares razjezil. »No, tudi prav!« je rekel. »od vseh živali, ki sem jih doslej srečal, ste ve najgrše. Celot morsk čarovnik je lepši od vas. Pa tudi vedete se tako, da vas v tem nihče na svetu ne prekaša.« Ko je vse to povedal, se je Kotik nenadoma spomnil besed, ki mu jih je nekoč zakričal galeb na Mrožjem otoku. In prekučil se je vznak v vodo, zakaj spoznal je, da je slednjič le našel morske krave.

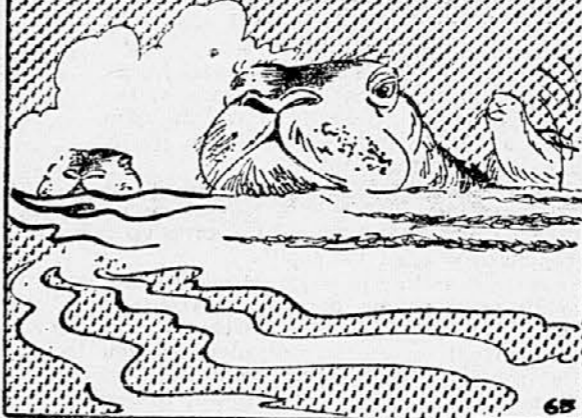
62. Morske krave so se mirno pasle po algah in pri tem čofotale in žvekale, a Kotik jih je spraseval v vseh jezikih, ki se jih je bil naučil na svojih potovanjih — prebivalci morja govore namreč skoraj ravno toliko različnih jezikov, kot jih ima človeški rod na zemlji. Toda morske krave mu niso odgovorile, ker sploh ne znajo govoriti. V vratu imajo samo šest kosti in ta napaka je menda kriva, da se ne znajo pogovarjati.

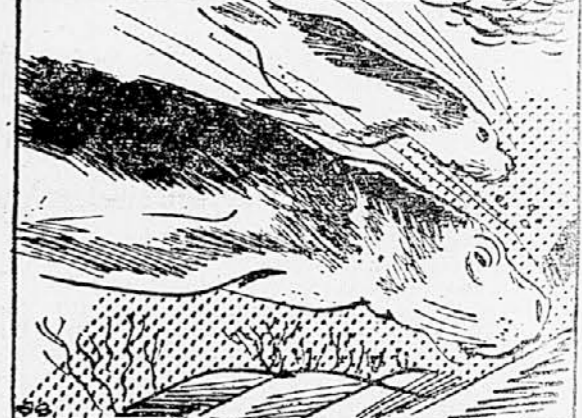
63. Ko se je zdanilo, se je Kotiku griva že močno naježila in dobra volja mu je odšla tja, kamor gredo mrtve rakovce. Kmalu nato pa so je morske krave lepo počasi mahnille proti severu in se med potjo zdaj pa zdaj malo ustavile, da bi se posvetovale in prav bedasto priklanjale. Kotik je plaval za njimi in si dejal: »Narod, ki je tako bedast, kot je tale, bi bil že zdavnaj pobili, da si ni našel kje varnega otoka.«

64. Plaval je vztrajno za njimi in se ves čas hudo dolgočasil, zakaj morske krave so se pomikale navdse počasi. Na en dan niso prepotovale nikoli več kot deset do dvajset kilometrov. Ponoči pa so se vselej ustavile, da se napasejo, zato so se vedno držale tik ob obali. Kotik je neprestano plaval okoli njih, nad njimi in pod njimi, pa jih ni mogel nikoli toliko nagnati, da bi napravile dnevno vsaj pol kilometra več.

65. Ko so prislele še malo bolj na sever, so se skoraj vsake dve ali tri ure ustavile, da bi se posvetovale in priklanjale, in Kotik bi si malone odgriznil brke, tako je bil nestrpen — dokler ni opazil, da gredo za nekim toplim morskim tokom, in nato jih je imel takoj blij v čiših. Njegova radovednost je rasla od ure do ure. Bil je že na pol prepričan, da je res na pravi poti in da mu bodo grde morske krave morda le pomagale.

66. Nekoč pa so se morske krave kar pogreznille v bleščečo vodo — pogreznille so se kot kamen — in so začele prvič, kar se je z njimi seznanil, naglo plavati. Kotik jim je sledil in njihova brzina ga je močno presenetila, zakaj poprej se mu ni niti sanjalo, da bi morske krave mogle biti tako odlične plavalke. Te pa so krenile proti čerem na obali, ki so segale daleč v globoko vodo, in izginile v temni votlini.

Najdihojčin portret

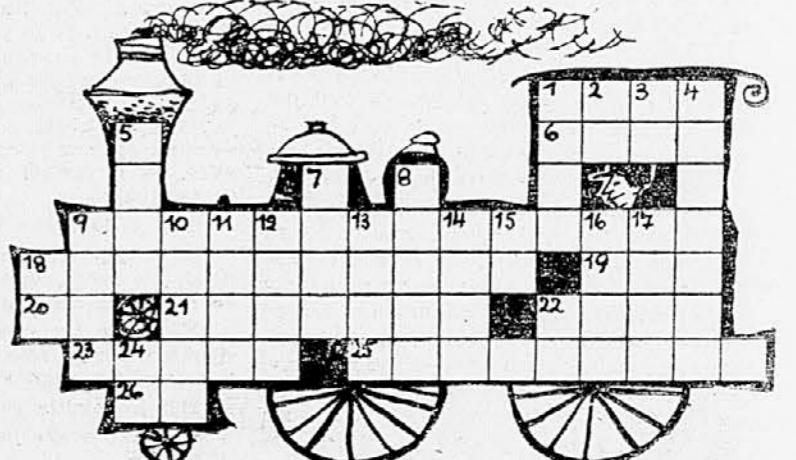
Tegale fantka, Zlatko mu je ime, smo našli zelo daleč, prav ob slovenski meji, v daljnih Apačah. Po vasi se je podil s prijatelji in prav malo časa je imel. In da je bila nesreča še večja, smo ga pozabili vprašati, kaj bo postal, ko bo velik. Morda pa se ne bomo mnogo zmotili, če zapisemo, da bo pek, tako kot njegov očka. Zlatko je namreč brez obotavljanja povedal da ima najrajši »ateja«, ki peče »štruce. Žamlje in kiflice. — Vsa čast mu! — Zlatko se je sicer pustil portretirati, plačati pa portreta ni imel s čim, ker je ves drobšč potrošil za turški med (v roki ga ima, če ste opazili!). Dolg bomo zapisali s črno kredo v dimnik na uredništvu »Najdihojca«!

STRAHOTNI VALOVI

Japonci im pravijo tsunami, nastanejo pa ob hudih potresih na Japonskem in so zato pogosti. Na uro premerijo od 500 do 800 km! Leta 1775 so po hudem potresu v Lizboni na Portugalskem prešli Atlantik v 9 in pol urah in zalili Zahodnoindijsko otočje pred severnoameriško obalo. Leta 358 so valovi po takem potresu v vzhodnem Sredozemlju preplavili nekaj nižjih otokov, v Aleksandriji v Egiptu pa so metali čolne na hišne strehe. Leta 1868 so tsunani na obali Tihoga oceana metali ladje v južnoameriških pristaniščih celih 500 metrov daleč na kopno.

KOLIKO CVETOV?
Ste že kdaj preiščljali, koliko cvetov je na sadnem drevju, na primer na jabla-

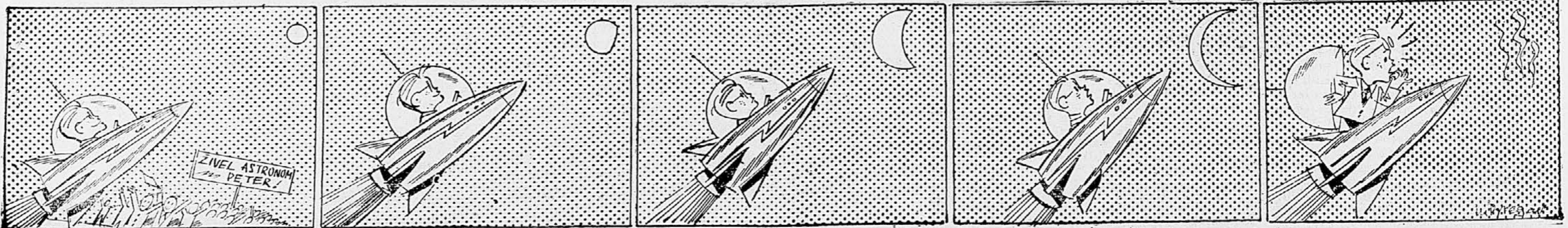
Križanka „Lokomotiva“

V o d r a v n o : 1. Pikačoka žuželka, 6. velike morske živali, 9. železniški stroj, 16. časomer, 18. militaristična politika, 19. mesto v Italiji, 20. del kolesa, 21. nasprotno od zimski, 22. lučaji, 23. deto tlačinov, 25. spremeni se v kamen, 26. znak za prvo tridij.

4. razstrelivo, 5. del pohištva; gara v Karavankah, 7. visoki hribi, planine, 8. nasprotno od visok, 9. del drevesa, 10. umetnik, 11. z vodo obdana zemlja, 12. majhna, 13. predsednik FLRJ, 14. žila govodnica, 15. znak za prvo američki, 16. hiter, brz, 17. krepki po zemlji, rintni pod zemljo, 18. kratka za mestni odbor, 22. osebnih zaimek, 23. znak za prvo ltidj.

Navpično: 1. Organ vida, 2. pogojnik, 3. znak za prvo ostan.

ASTRONOMA PETRA TVEGANO POTOVANJE NA LUNO

RADIO LJUBLJANA

SPORED V PRIHODNEM TEDNU

POROČILA OB NEDELJAH IN PRAZNIKI

- 6.05 Poročila in vremenska napoved.
- 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda.
- 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
- 22.55 Poročila.

POROČILA OB DELAVNIH

- 5.05 Poročila in vremenska napoved.
- 6.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar.
- 8.00 Poročila.
- 10.00 Napoved časa in poročila.
- 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 17.00 Napoved časa in poročila.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
- 22.55 Poročila.

PO NEDELJER NOVEMBER 25

- 6.00-6.40 Dobro jutro (pisan glasbeni spored).
- 6.40-6.49 Reklame.
- 6.50-6.59 Naš jedilnik.
- 6.50-11.00 Oddaja na valu 202,1 m in 98,9 MHz.
- 8.05 Jutranji koncert — F. v. Suppe: Jutro, poldan in večer na Dunaju, L. Gubst: Espana, J. Massenet: Erinje, divertissement iz scene glasbe, A. Lortzing: Car in tesar, fantasijska glasba, L. Debussy: Pas de deux, A. Glazunov: Fantastični valček, J. Malat: Slovenska dekle.
- 9.00 Radijski roman — Tarasov: Rodopci: Cokolada — XIII.
- 9.20 Ob Sredozemskem morju (francoske, italijanske in španske popevke in melodije).
- 10.10 Popoldanski komorni koncert — Frank Martin: 8 preludijev, Beethoven: smetana: iz moškega kvinteta.
- 11.00 Misa in melodije.
- 11.05 Radijska sola za srednje stopnjo: Deček s stevilko na roki.
- 11.35 Igra vam kmečka godba pod vodstvom Silve Tanske.
- 12.00 Opoldanski koncertni spored — Rossini: Svuzena jestev, uvertura, R. Schumann: Fantazija za violino in orkester, A. Bravurini: Kurant.
- 12.30 Pri klasičnih mojstrih — Ing. Kapu: Jeličič: Kako spravimo stroje po končni sezoni.
- 12.40 Pesni Rada Simonića in Danila Hudača poje zbor iz vokalnih kvartetov (Vse dobre noči — izgubljena sreča — V tisti kleti — Dopolni dan je božični dan).
- 13.15 Glasbena razglednica iz Italije (Podpinski orkester: Eduardo Lucchina, Marino Marini, Antonio Aiello in Gianfranco Intini).
- 14.05 Radijska sola za višjo stopnjo: Odbornik.
- 14.35 Naš poslušalec čestitajo in pozdravljajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 15.40 Išli iz domače književnosti: Vasa Osovnik: Hajka (odlomek).
- 16.00 Portret slavnih pevcev — V. oddaja: baritonist Lavrence Tibbett.
- 17.10 Popevka tega tedna.
- 17.15 Sredno vojniško (Sofierjem na poti).
- 17.40 Lepa Polinezija! (pesmi in ples iz Južnega morja).
- 18.00 Mladinska oddaja.
- 18.20 Zborske skladbe Radovana Gobca — Pojeta Marijorski komorni zbor p. v. Raika Sikošica in Planinski orkester.
- 18.45 Radijska univerza — Milan Sifer: Sledovi ledene dobe na Slovenskem.
- 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Koncert Rada Ljubljana — Carl Ditters von Dittersdorf: Koncert za cembalo in godalni orkester (cembalo: Anja Antonova Janžič, Johannes Brahms: Variacije na Haydnovo temo (Dunajski simfonični orkester dirigira Viljem Furtwängler), Uros Prevoršek: Pleta, knjižata za sol, zbor in orkester (izvajajo Boža Glavak: mezzosopran, Miro Brajnik: tenor, Ljubljanski komorni zbor in Orkester Rada Ljubljana, dirigent skladatelj), Ernest

Bloch: Concerto grosso (Clarineti, simfonični orkester dirigira Rafael Kubelik, George Schick: klavir), Hans Werner Henze: Tretja simfonija (Simfonični orkester Radia Köln dirigira Nino Sanzogno). (Prva izvedba v Jugoslaviji). V odmoru koncerta: Kulturni razgledi — Dr Mirko Rupel: Naše znanstvene in strokovne knjižnice.

Božidar Jakac: Maršal Tito

Vrsta reportaž ob Dnevu republike bo zanimala prav vse poslušalce. Da hoste laže izbirati, jih kar najstojimo: četrti t. 18.30 Jelo Gasperšič: Preproga na lignitu (pripravo od Novem Velenju in njegovih ljudih), 19.10 Posnetek reportaže s Teka republike; pet t. 8.00 »Od tega je štirinajst let...« V njej bo priporočeval najprej slikar Božidar Jakac, kako je portretiral maršala Tita; v drugem delu oddaje pa bo govora o odmevu II. zasedanja AVNOJ v tulin, 16.20 Reportaža: Letošnji korak; s o b o t a : 9.00 Zvone Kržišnik: Vojvodinske slike, 11.00 Predstavljamo vam najboljšo slovensko športnike, 18.00 Silvo Matelič: Možje, takole smo sklenili: (sentjurska reportaža)

22.15 Panorama popevk. 23.00-23.15 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II PROGRAM

- (na valu 202,1 m in 98,9 MHz)
- 6.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
- 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 15.25-16.00 Srbske narodne pesmi in kola.
- 22.15-23.00 Nočni operni koncert — (Odlomki iz slovenskih oper: »Hlapec Jerneje« in »Slovo od mladosti«).

Poslušalci pišejo, da je »veseli večer« zanič, če se ne oglasi tudi Špela, Spet drugi pravijo, da naj raiši samo o domačih stvareh govori, politiko pa drugim pustiti. Mi pa pravimo, da je kar prav, da vse pove, kar se ji tako sproti nabere v »čekar«. — Tule na sliki pravkar razpravlja z Jožetom Zupanom, ki tudi mnogokrat sodeluje v oddaji »Veseli večer«, za koliko in zakaj se bosta podražila »euker« in pa mast. Kaj nam bo večela povedala v prihodnji oddaji, kjer se bo tako mimogrede oglašala, pa ne moremo napovedati, saj sproti spravi na konec jezika vse, kar jo »notri tišči«.

TO REK NOVEMBER 25

- 5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.40 Reklame.
- 6.40-6.49 Naš jedilnik.
- 6.50 Narodne pesmi in poskočnice (izvajata vokalni kvintet in trio Rudi Barborčič).
- 8.35 Antonini Dvorak: Šest legend — (Simfonični orkester Beograda radia dirigira Fritz Lehmann).
- 9.00 Zabavni mozaike.
- 9.30 Virtuozni na razne instrumente vam igrajo — R. Wagner: Siegfriedove sanje (Lucien Thevet; rog) — P. I. Čajkovski: Valček št. 1 (Eva Bernath: klavir) — Poldovsky: Tango (Jasa Heifetz: violina) — G. Sanzognolo: Antični preludij (Luise Walker: klavir) — P. Lantier: Allegro (Marcel Mule: saksofon) — A. Arensky: Valček pesem (klavirski duo Vronsky-Babin) — Sabarich: Aubade (R. Sabarich: trompeta) — L. Loucheur: V družinskem krogu (seksket klarinetov).
- 10.10 Veseli portreti iz polnih dni z orkestrom Edmundo Ros.
- 10.40 Zabavna paleta Richarda Rodgersa.
- 11.00 Nikolaj Rimski-Korsakov: Zlati petelin, simfonična suita (Orkester romanske Svite p. v. Ernesta Ansermeta).
- 11.30 Za dom in zene.
- 11.45 »Nasvidenje Paris« (klavir v ritmu).
- 12.00 Slovenske narodne pesmi in domače viže.

do Antonini z velikim orkestrom).

- 22.15 »Hollywood — New York« (pojo Eila Fitzgerald, Allan Dale in The Modernaires).
- 22.35 Za lahko noč igraata klarinetist Hubert Rostain in njegov orkester.
- 23.00-23.15 Naš jedilnik.
- 23.15-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II PROGRAM

- (na valu 202,1 m in 98,9 MHz)
- 14.00 Od melodije do melodije.
- 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
- 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 15.25 Pojo otroški in mladinski zbori.
- 15.45-16.00 Filmska kronika.
- 22.15-23.00 Orkestralna glasba slovenskih avtorjev (Krek, Oster).

SR EDA NOVEMBER 27

- 5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.40 Reklame.
- 6.40-6.49 Naš jedilnik.
- 6.50-11.00 Oddaja na valu 202,1 m in 98,9 MHz.
- 8.05 Pisana paleta (Spored opernih in solističnih skladb Verdija, Cilea, Liszta, Borodina, Milhauda, Gershwina in Rahmanninova).
- 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori (ponovitev).
- 9.15 »Na Gorenjskem je fitneto« (30 minut za ljubitelje domače glasbe).
- 9.40 Pozdrav z juga (Rafael Mondaca s svojim orkestrom).
- 10.10 Romantična glasba — C. M. Weber: Peter Schmitt in Opoldanski koncert solistične glasbe — Sodelujejo: Isolde Ahlgrimm (cembalo), Ida Haendel (violina), Edith Farnadi in Andrija Preger (klavir).
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Ferčec: Uspehi živinorejstva in kmetijskih strojev.
- 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel, poje basist Aleksander Kovac — Carl Löwe: Archibald Douglas, Balada, Jerome Kern — priredil: Vlado Golob: Pesem velike reke.
- 13.15 Pesmi in plesni jugoslovanskih narodov (čestitke kolektivov za Dan republike).
- 14.05 Radijska sola za srednje stopnjo (ponovitev) — Deček s stevilko na roki.
- 14.35 Naš poslušalec čestitajo in pozdravljajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 15.40 Pri klasičnih mojstrih — Saltykov-Ščedrin: Veleumni pisnik.
- 16.00 Koncert po teljah.
- 17.10 Sestane ob petih.
- 17.30 »Se še spominjaš« (Robert Farnon s svojim orkestrom in klavir (izvajata Arthurja Schwarzta).
- 18.00 Kulturni pregled.
- 18.15 Manja Tome: Sulta za violino in klavir (izvajata Ali Dermalj in Pavel Sivic).
- 18.30 »Glasba narodov sveta«: Indijska ljudska glasba.
- 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
- 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Petina Konjovič: Košana, opera v VI. slikah. Izvajajo solisti in orkester beogradske opere ter zbor Radia Beograd dirigent Krešimir Baranović.

RADIO-TELEVIZIJA LJUBLJANA ČESTITA OB DNEVU REPUBLIKE VSEM SVOJIM POSLUŠALCEM IN SODELAVCEM.

dovalne službe za medenje iglavcev.

- 12.40 »Po domače« (Igrajo in pojo: Božo in Miško, Dana Filipič in Franc Koren).
- 13.15 Segava klavirura (četrt ura s pianistom Emilom Sternom).
- 13.30 Popularne orkestralne melodije — N. Režniček: Vesela uvertura, H. Berlioz: Odlomki iz »Faustovega pogubljenja«, J. Massenet: Pisanje pogodbe, H. Aliven: Kresni večer.
- 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 14.35 Delovni kolektivni čestitajo.
- 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 15.40 Humoreska tega tedna — Branko Copič: Clovek, ne teži se.
- 16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji.
- 17.10 Čestitke kolektivov za Dan republike.
- 18.00 Glas jugoslavije v družbi narodov.
- 18.10 Blaž Arnič: Gozdovi poje, simfonični pesnitev (Orkester Slovenske filharmonije dirigira Jakob Cipeč).
- 18.30 Jelo Gasperšič: Preproga na lignitu (pripravo od Novem Velenju in njegovih ljudih).
- 19.00 V ritmu koracnic — vmes posnetek reportaže s Teka republike.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Četrtek večer narodne glasbe — (revija jugoslovanskih zborov, ansamblov in solistov).
- 21.00 Kadar si življenje ne pusti poraziti peruti (literarno-glasbena oddaja).
- 21.30 »Domača glasba« (izvajajo: Zvonko in njegovi prijatelji).
- 22.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

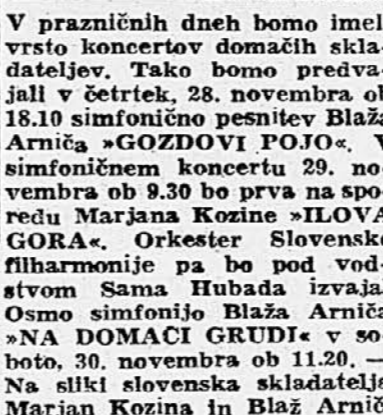

V petek ob 15.15 bo pel partizanske pesmi Invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca. Precej po tem pa vas bo naš sodelavec popeljal »Z MIŠKOM KRANJCEM PO PO TEH XIV. DIVIZIJE«. V tej oddaji bomo slišali nekaj odlomkov iz novega romana Miška Kranjca o XIV. diviziji. Na sliki: pisatelj Miško Kranjec.

- 5.00 Budnica.
- 6.05-6.10 Poročila in vremenska napoved.
- 6.10-7.30 Pozdrav Dnevu republike (partizanske in množične pesmi in koradnice) — vmes ob.
- 7.00-7.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 7.30 Radijski koledar in obvestila.
- 7.35-9.30 Delovni kolektivni čestitajo »od vmes ob«.
- 8.00 »Od tega je 14 let...« Božidar Jakac: Portretiral sem tovariša Tita, b) O II. zasedanju AVNOJ v tulin.
- 8.30 Simfonični koncert — Marjan Kozina: Ilova gora, Boris Papandopolu: Drugi koncert za klavir in orkester, Franc Provia: Rapsodija.
- 10.20 Letošnji korak (reportaža).
- 11.05 Lahka glasba jugoslovanskih narodov.
- 11.30 Obisk pri mladih varazdinskih pevcih.
- 12.00 Simfonični koncert — Jakob Gotovac: Simfonično kolo, Tajčević-Lesković: 7 balkanskih plesov, Nastasijević: 7 srbskih plesov, Hristić: Orliska legenda, Lesković: Kolo.
- 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled

CE TRTEK NOVEMBER 28

- 5.00-8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored).
- 6.30-6.40 Reklame.
- 6.40-6.49 Naš jedilnik.
- 6.50 V narednem tonu.
- 8.35 Igrajo mali zabavni ansambli.

V prazničnih dneh bomo imeli vrsto koncertov domačih skladateljev. Tako bomo predvajali v četrtek, 28. novembra ob 18.10 simfonično pesnitev Blaža Arniča »GOZDOVI POJO«. V simfoničnem koncertu 29. novembra ob 9.30 bo prva na sporedu Marjana Kozina »ILOVA GORA«. Orkester Slovenske filharmonije pa bo pod vodstvom Sama Hudača izvajal Osmo simfonijo Blaža Arniča »NA DOMAČI GRUDI« v soboto, 30. novembra ob 11.20. Na sliki slovenska skladateljica Marjan Kozina in Blaž Arnič.

- 9.00 Iz kraljevstva baletov — P. I. Čajkovski: Drugo dejanje iz baleta »Labodje jezero«, G. Rossini-O. Respighi: Fantastična prodajalna.
- 10.10 Non stop! (spored zabavne glasbe).
- 11.00 Odlomki iz oper Georgesa Bizeta, Giacoma Puccinija, Giuseppeja Verdirja in Charlesa Gounoda.
- 11.30 Cicibanom — dober dan! (Lojze Avsenak: Mala obveščevalka).
- 11.45 Pesmi in naše male.
- 12.05 »Jesenska panorama« s orkestrom Pierre Dorsey.
- 12.30 Kmečka univerza — Ing. Jože Rihar: Osnove napove-

22.15-23.00 Nočni operni koncert — (Odlomki iz slovenskih oper: »Hlapec Jerneje« in »Slovo od mladosti«).

II PROGRAM

- (na valu 202,1 m in 98,9 MHz)
- 14.00 Od arje do arje.
- 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
- 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 15.25-16.00 PESTE, ki so jih peli naši partizani.
- PE TEK, 29. NOVEMBRA

dnevnega sporeda in obvestila.

- 13.15 Čestitke kolektivov za 29. november.
- 14.00 Radijska radijska igra — Josip Ribičič: Junaska izvidnica.
- 14.30 Poje vokalni zabavni ansambel Sergeja Rajnsa iz Zagreba.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 16.15 S to pesmijo smo zmagovali (Partizanske pesmi poje Invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca).
- 15.45 Z Miškom Kranjcem po po teh XIV. divizije.
- 16.25 Krešimir Baranović: Makedonska suita — (Simfonični orkester Radia Beograd, dirigira Avtor).
- 16.45 Zabavno popoldne.
- 19.00 Delovni kolektivni čestitajo.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Melodije iz filma »Ne čakaj na majo«.
- 20.15 Radijska igra — Milivoj Gašpar: Juraj Padjen: Očetova nija (prva izvedba). Režija: France Kosmač, v glavni vlogi: Jurij Souček.
- 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.
- 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
- 22.15 Za ples in zabavo igrajo domači zabavni ansambli.
- 22.55 Poročila.
- 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

21.00 Glasba za prijetno razvedrilo.

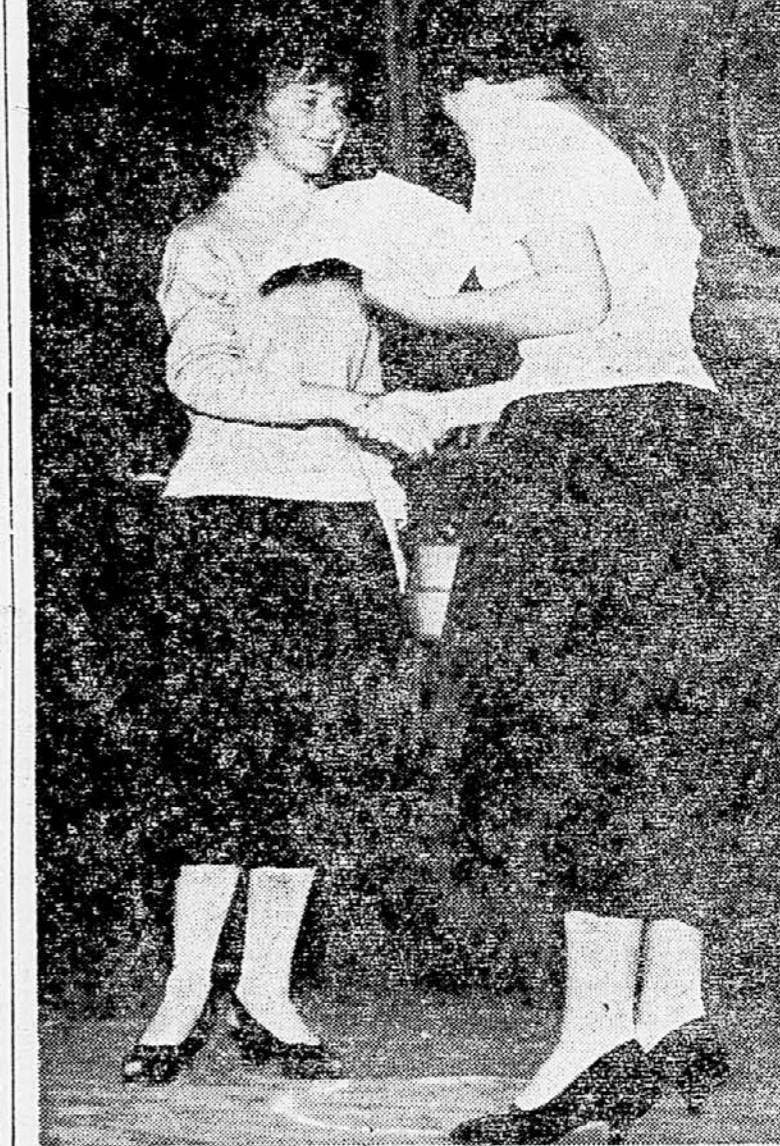
- 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
- 22.15 Oddaja za naše izseljence.
- 22.55 Poročila.
- 23.00-23.15 in 23.30-23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM

- (na valu 202,1 m in 98,9 MHz)
- 22.15-23.00 Zapisimo!

NE DELJA DECEMBER 1

- 6.00-7.00 Jutranji pozdrav v domačem tonu — vmes ob 7.15 Reklame.
- 7.30 Radijski koledar in privedni dneva.
- 7.35 Vesela godiša.
- 8.00 Sportna reportaža.
- 8.15 Zabavni ples meje.
- 8.45 Mladinska radijska igra — A. A. Milne (prir. M. Stanovnik): a) Medved Pu in čebela, b) Medved Pu obišče Zolja.
- 9.15 Kar radi poslušate (pisan spored priljubljenih skladb).
- 10.00 »Se pomnite, tovariši...« Mileš Poljanšek: Mladina je spregovorila.
- 10.30 Pokaži, kaj znaš (prenos javne oddaje iz dvorane ljubljanskega Mestnega gledališča).
- 12.00 Pogovor s poslušalci.
- 12.10 Zabavna revija.
- 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 13.30 Za našo vas.
- 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 16.00 Slike vašega življenja (reportaža).
- 16.30 Glasbeni mozaike — G. Verdi: Nabucco, uvertura — F. Chopin: Balada v F-duru — G. Verdi: Dama in norec, baletna suita — F. Chopin: Scherzo št. 2 — G. Verdi:

V prejšnji številki smo napovedali presenečenja na javni oddaji »Pokaži, kaj znaš!«. Ste bili presenečeni, oziroma zadovoljni? Mlada pevka Ivanka Krašovec iz Metlike — danes vam jo predstavljamo, prav ko ji naša napovedovalka Majda Šubičeva čestita k uspehu — je zaslužen dosegla prvo mesto, pa tudi reflektorja in harmonikarja sta bila odlična. Vabimo vas, da tudi v nedeljo prisluhnete tej oddaji. Prenos javne oddaje iz dvorane Mestnega gledališča v Ljubljani se bo začel ob 10.30.

vremenska napoved in objava dnevnega sporeda in obvestila.

- 7.30-7.35 Radijski koledar in obvestila.
- 8.00 Čestitke kolektivov za Dan republike.
- 9.00 Zvonko Kržišnik: Vojvodinske slike.
- 9.30 Lepe melodije.
- 10.00 Obisk v Mariborski operi.
- 11.00 Predstavljamo vam najboljše slovenske športnike.
- 11.20 Blaž Arnič: Osmo simfonija »Na domači grudi« (Orkester Slovenske filharmonije, dirigira Samo Hudač).
- 12.00 »Beograd — Zagreb — Ljubljana« (Opoldanski glasbeni spored v izvedbi jugoslovanskih zabavnih orkestrom in solistov).
- 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
- 13.15 Popularne orkestralne skladbe domačih avtorjev — Viliha Markovič: Rapsodija v A-duru. (Orkester Zagrebske filharmonije, dirigira Viljevo Bombardelj), Fran Lhotke: Capriccio. (Orkester Zagrebske filharmonije, dirigira Milan Sachs), Danilo Bučar: Žužemberška rapsodija (Orkester Rado Ljubljana pod taktirko Jakova Cipečaja).
- 14.00 Delovni kolektivni čestitajo.
- 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
- 15.15 Zabavni intermezzo.
- 15.30 Vesela partizanska (anekdote in humoreske iz NOB).
- 16.15 »Pozdrav izpod Pohorja« (družba pevcev igrajo in pojo mariborski ansambli in solisti).
- 17.00 Kaj bo prihodnji teden na sporedu.
- 17.30 »Mladi filharmoniki« (nastop mladinskih orkestrom v Evrogradi, Skopje in Ljubljane).
- 18.00 Silvo Matelič: Možje, takole smo sklenili! (sentjurska reportaža).
- 18.30 Vedre melodije.
- 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame.
- 19.30 Radijski dnevnik.
- 20.00 Veseli večer.

II. PROGRAM

- (na valu 202,1 m in 98,9 MHz)
- 10.30 Nedeljski simfonični koncert — Jurij Gregor: Simfonična suita za godala. Godalni orkester Slovenske filharmonije, dirigira Jakova Cipečaja, W. A. Mozart: Koncert za fagot in orkester (Solist Ivan Turšič in dirigira Uros Prevoršek), Mill Balakreva: Tamara, simfonična pesnitev. (Orkester Philharmonie, dirigira Lovo Matačić).
- 11.30-12.00 Lahka glasba.
- 13.10 Prometni koncert — E. Chabrier: Pastorala suita, P. Sivic: Divertimento za klavir in orkester, A. Gliastinov: Pomlad iz operne suite »Letni časi«.
- 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila.
- 14.15 Zabavni zvoki.
- 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
- 16.10-16.00 Popoldanski operni spored — (Odlomki iz oper: »Orfej in Eridika«, »Poljub«, »Sevliški brivci«, »Jenufa«, »Fra Pizvola«, »Dinorah« in »Maria«).
- 22.15-23.00 Nočni komorni koncert — L. M. Skerjanec: Trio za dve violini in violi, B. Arnič: Trio II., op. 22.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Nedelja, 24. novembra: Janex.
Danes se spominjamo pesnika...

Na današnji dan leta 1833 se je v Novem Beogradu rodil srbski pesnik...

Na ekonomski fakulteti v Ljubljani je diplomirala Pavla Jakomin...

Zdravstveni dom BEZIGRAD:
Dežurna služba v zdravstvenem domu...

Zdravstveni dom SIŠKA:
dr. Matjažević Ljubimko, tel. 22-881...

Zdravstveni dom CENTER:
dr. Zvezdana Brestovnova 4, tel. 23-953...

Zdravstveni dom MOSTE:
Zdravstveni dom MOSTE, Krekova 5, tel. 31-258...

Zdravstveni dom RUDNIK:
dr. Veljko Valentin, ambulanta Janske c. 3, tel. 20-157...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Zdravstveni dom ZAVALE:
Zahvaljujemo se za uspešno izvršeno težko operacijo...

Pri boleznih jeter (zlatenice, vnetje) deluje zelo uspešno rogaški 'DONAT'...

Nameste svetila za grob pokojnemu bratu Francu Ka. Avlinu...

Javnost in terensko zdravstveno službo obveščamo, da je internisti...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Ne nadgrajljiva je 'ULTRAGIN - spoj kreme, Polzkušni - primerki - povoj drugi!

Vsaka drogerija, Spocerija, zdravila, nakupovalni list...

DRAMA - LJUBLJANA
Nedelja, 24. nov. ob 15: Nashi: 'Moje za dež, Izven in za podelježi'...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

ze-Holtz, scenograf Erich Konrad, kostuma pa je pripravila Anny Arnold.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Gledališka pasaja
Nedelja, 24. nov. ob 15: Nusiče: 'Srečka Vanja, Abonma TSS II'...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

KONCERTE
Znameniti ameriški balet Jose Limon...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Gledališka pasaja
Nedelja, 24. nov. ob 15: Nusiče: 'Srečka Vanja, Abonma TSS II'...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Leck Fischer: Večno breme (povojnik), 18.05 Vesela medijera, 18.05 Slovenska pesem...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Gledališka pasaja
Nedelja, 24. nov. ob 15: Nusiče: 'Srečka Vanja, Abonma TSS II'...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

MO' po enotni ceni 20 din - prodaja vstopnic od 9.30 dalje...

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Gledališka pasaja
Nedelja, 24. nov. ob 15: Nusiče: 'Srečka Vanja, Abonma TSS II'...

OPESNA KLINIKA v Ljubljani javlja, da vnaprej ne opravlja več ambulantnih pregledov...

OPNZ Sobo-Škofljak, plekarjev in ilirarjev z o. J. v Ljubljani...

RIBSKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo...

Za 100 din, kolikor stane srečka denarne loterije Poštne zveze...

Zdravstveni dom Ljubljana Sentvid obvešča starše, ki bivajo na območju občine Ljubljana...

Kdor igra denarno loterijo Poštne zveze, pomaga mladini...

Nevelja, 1. dec.: Gostovanje ljubljanske Opere v Celovcu...

Pri novi uprizoritvi opere 'Crne maske', ki je življenjsko delo skladatelja...

Radio popravila vseh vrst izvršuje 'RADIOGLAS'...

NOV NEDELJSKI ZAVALENSKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ...

Za občutljivo kožo 'POUR VOUS'...

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

Proti ispanjanju las samo LASSOLI

J. OLIVERA CURWOODA

M. MUSTER

M. MUSTER

M. MUSTER

M. MUSTER

M. MUSTER

M. MUSTER

MALI GLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din. Za nadaljnja beseda 15 din. Za oglase, ki je naslov v oglašnem oddelku, +30 din. Cena za zeničbene oglase je 30 din beseda. Za vse nedeljske objave +20%.

POZOR! Stranke, ki zahtevajo pisemno naslovo oglasov ali kakršnokoli informacijo, naj priložijo za odgovor znamko za 30 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovorjali. Naslovov oglasov, ki so pod sifro, ne izdajamo. Za poslani denar v navadnih pisnih ne odgovorjamo.

ZAPOSLITEV

GOSPODINSKO POMOČNICO k delanski družini sprejemem takoj. Vprašajte od 14. ure dalje na: Jeraj, Ilirska ul. 22, Ljubljana. 25330-1

STANOVAJNA RAČUNOVODSKA z 10-letno prakso sprejemem 1. jan. 1958 v Ljubljani ali bližnji okolici mesta računovodsko službo v majhni družini. Pogoji: družinsko stanovanje. Ponudbe v ogl. odd. pod sifro »Stanovalje«. 25394-1

KNJIGOVODSKA MOC, večša vseh knjigovodskih del, z večletno prakso, želi nastopiti službo s 1. I. 1958 kjerkoli v Sloveniji. Ponudbe pod »Stanovalje«. 25394-1

GOSPODINSKO POMOČNICO z znanjem kuhinjske pomočnice in pomožnega skladiščnika za vodovodnoinstalačjski material. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite ali pa se osebno zglasite na upravi podjetja v Crtomirovi ul. 6 6603-R

FRIZERKA za damsko stroko, mlajša, dobra moč išče zaposlitev kjer koli. Pogoji: stanovanje. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 25340-1

MLAJŠO ŽENSKO MOC za čiščenje pisarniških prostorov, ob sobotah popoldne ištemo. Naslov v ogl. odd. R 3498-1

STROJEPIŠKA absolventka specialnega strojepišnega tečaja, išče primerno zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zaposlitev«. 25352-1

LEKARNA SLOVENJ GRADec razpisuje mesto farmaceutskega pomočnika s strokovnim izpitom ali brez. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna od dogovora. Samsko stanovanje na razpolago. R 3483-1

STAREJŠO ŽENSKO, pošteno, iščem takoj k dvema osebama. Ponudbe pod »Dobro plačilo« v ogl. odd. 25330-1

Montažno podjetje
»Toplove«
Ljubljana, Crtomirova 6
sprejme takoj:
1 mlajša strojna tehnika, več ključavničarjev in strugarjev,
pomožnega skladiščnika za elektromaterial in pomožnega skladiščnika za vodovodnoinstalačjski material.
Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite ali pa se osebno zglasite na upravi podjetja v Crtomirovi ul. 6 6603-R

FRIZERKA za damsko stroko, mlajša, dobra moč išče zaposlitev kjer koli. Pogoji: stanovanje. Ponudbe pod »Nujno« v ogl. odd. 25340-1

MLAJŠO ŽENSKO MOC za čiščenje pisarniških prostorov, ob sobotah popoldne ištemo. Naslov v ogl. odd. R 3498-1

STROJEPIŠKA absolventka specialnega strojepišnega tečaja, išče primerno zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zaposlitev«. 25352-1

LEKARNA SLOVENJ GRADec razpisuje mesto farmaceutskega pomočnika s strokovnim izpitom ali brez. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osnovna plača po uredbi, dopolnilna od dogovora. Samsko stanovanje na razpolago. R 3483-1

»LESNINA« LJUBLJANA razpisuje za svojo prodajalno v Ljubljani mesto **ŠEFA PRODAJE** na drobnjo. Nastop službe možen 1. decembra 1957. Ponudbe pošljite na naslov **»LESNINA« LJUBLJANA** Linhartova 3. 6586-R

PREŠIVALKO sprejemem. Plača po dogovoru. Koderman, Čevlarska, Ljubljana 122. 25345-1

VODNOSPISARSKA SEKCIJA za Primorje Koper sprejme takoj gradbenega tehničarja z večletno prakso. Plača po uredbi. Samska soba zagotovljena. R 3488-1

STUDENT išče honorarno zaposlitev. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ekonomist«. 25329-1

MLAJŠA UPOKOJENKA želi mesto pri otroku ali za gospodinjico k manjši družini v dopolnilnih urah. Pogoji: prazna soba, ostalo po dogovoru. Na naslov: »Stanovalje«. 25394-1

GOSPODINSKO POMOČNICO za gospodinjico, Koderman, Čevlarska, Ljubljana 122. 25345-1

DEKLE Z DEŽELE gre za gospodinjico pomočnico. Ponudbe v ogl. odd. pod »17-letna«. 25373-1

MATERIJALNA KNJIGOVODSKA želi zaposlitev v večjem industrijskem obratu. Pogoji: stanovanje. Ponudbe pod »Gorenski«. 25391-1

DIMNARSKA POMOČNICA želi primerno podjetje Dimnikarstvo, Ljubljana, Krvodvorska 6. 25306-1

GOSPODINSKO POMOČNICO z znanjem kuhinjske pomočnice in pomožnega skladiščnika za vodovodnoinstalačjski material. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »17-letna«. 25373-1

RABIMO VEČ
ELEKTROTEHNIKOV in **PROJEKTANTOV**, **ELEKTROMONTERJE**, **SKLADIŠČNIKA**, **NOČNEGA ČUVAJA** in **VEČ DELAVCEV**.
Ponudbe v oglaš. oddelku pod »Elektro«. 6613-R

GOSPODINSKO POMOČNICO z znanjem kuhinjske pomočnice in pomožnega skladiščnika za vodovodnoinstalačjski material. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »17-letna«. 25373-1

KLJAVIRSKA in **VODOVODNO POMOČNICO** v valenice sprejme takoj kviarstvo Gorjani trg 7, Ljubljana. 25318-1

MISLO GOS. POMOČNICO kviarstvo na morju. Naslov v ogl. odd. 25325-1

FOTOGRAFSKEGA VAJENCA 4 letar spoznavlje, inteligentnega v Ljubljani sprejemem. Ponudbe pod »Vesolja do stroke« v ogl. odd. 25317-1

UPOKOJENKO za kuhanje dveh osebam ištem. Naslov v ogl. odd. 25312-1

GOSPODINSKO in dobro kuharico, pošteno, samostojno, iščem k 2 odraslim osebam, starost 40-45 let, stanovanje v hiši, nastop službe takoj. Naslov v ogl. odd. 25328-1

OBVESTILO
Obveščamo vsa trgovska, industrijska in obrtna podjetja, da bodo naša skladišča vsrila LETNO INVENTURO v naslednjih dnehih:
v KRANJU: glavno skladišče pri kolodvoru: od 1. do 20. decembra; skladišče tehničnega blaga: od 1. do 8. decembra; trgovina na drobno: od 3. do 15. januarja 1958;
v PIVKI NA KRASU: skladišče podružnice: od 23. do 31. decembra.
V času inventure ne bomo izdajali blaga, zato se pripravljamo za pravočasen nakup.
Cenilnicam odjemalcem se priporoča za nadaljnjo naklonjenost
Uprava
trgoveškega podjetja »MERKUR«, veleželeznina — KRANJ 6617-R

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v kuhinji potrebujemo starejšo žensko. Otroški vrtec, Ajdovščina, Ljubljana, Fuharjeva 4, od 8. do 12. 25486-1

NATAKARICA, poštena in sposobna dobi takoj službo v gostini. Stanovanje, Dobovc, Ljubljana, Dobovcova 2. 25484-1

TRGOVSKEGA POSLOVODJO in **TRGOVSKEGA POMOČNIKA** sprejemem v Ljubljani. Ponudbe pošljite pod »Zivila«. R 3472-1

DOBRO FRIZERKO, sprejemem takoj. Stanko Podbevsek, Ljubljana, Polje. 25393-1

STROJNI TEHNIK z 10-letno prakso išče zaposlitev pri podjetju, ki garantira stanovanje v roku enega leta. Naslov v ogl. odd. 25315-1

ZENSKO srednjih let ali mlajšo upokojenko za dopolnilno delo sprejemem na stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 25306-1

MESTO POTNIKA ali šefa nabave, z lastnim avtomobilom, ki gleda na strokovni sprejemem. Javiti se pri: Železnikar, elektro Celje, Stanetova 18. 2518-1

Pređstavništvo beograjskega uvoznico-izvoznega podjetja išče:
stenodaktilografko z znanjem nemške in srbohrvatske korespondence, ter **administratorko** z znanjem strojepišja. Nastop službe možen takoj. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod sifro »Solidna moč« 6582-R

GOSPODINSKO POMOČNICO sprejemem takoj. Belič Ivica, Stari trg 2, lokal. 25484-1

BRIVSKEGA POMOČNIKA ali pomočnico za Ljubljano sprejemem takoj. Franko Franc, Gregorčičeva 1, Ljubljana. 25483-1

MLAJŠO GOSP. POMOČNICO za nekaj ur dnevno iščem. Naslov v ogl. odd. 25373-1

DELAVCA z možnostjo priučitve v elektrostroki, vojašine prošnje sprejemem takoj. Nastop službe možen takoj ali 1. januarja 1958. Pismene ponudbe (ali ustne) pošljite na upravo Kmetijske zadruge Crtomirova ul. 6 6603-R

SLUŽBO DOBI tekstilni tehnik za risanje zakardskih vzorcev, mojster za tkalske stroje in mojster za mehanično delavnico v Tovarni dekorativnih tkanin, Ljubljana, Celovška c. 20. 25393-1

TRGOVSKO PODJETJE v Ljubljani zaposli:
2 trgovska pomočnika železninarske stroke, komercialnega referenta in delavca za skladišče, po možnosti železninarske stroke.
Ponudbe v ogl. odd. pod sifro »117«. 6589-R

IŠČEM MESTO administrativne moči. Mesto pod »Takoj« v ogl. odd. 25471-1

SPREJMEMO TAKOJ ali po dogovoru: Strojna tehnika za konstrukcijsko biro, inženirka za mehanično prototipno delavnico, rezalka, strojna gravirarica, knjigovodkinja za obratovno knjigovodstvo, šoferja in honorarno moč za kurirjeve peči »TOS« Ljubljana, Metelkova 15. R 3502-1

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j. Fara, razpisuje mesto upravnika. Pogoji: popolno obvladovanje zadruga administracije, več kmetijstva, odkupa kmetijskih pridelkov in lesa. Ponudbe pošljite na KZ Fara, p. v. s. — Fara. Nastop službe takoj ali po dogovoru. R 3501-1

KVALIFICIRANE in polkvalificirane strojne tehničarje sprejemem. Naslov v ogl. odd. 25341-1

LESOSTRUGARJA za lesno delavnico. Pismene ponudbe pošljite na: KZ Fara, p. v. s. — Fara. Nastop službe takoj ali po dogovoru. R 3501-1

POZOR! za fanta, ki knjigovodstvo sprejemem takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Trg. podjetje »Galeb« Ljubljana, Polje. R 3517-1

VEČJE PODJETJE v Ljubljani sprejme električarja. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v ogl. odd. R 3516-1

AVTOBNOVA LJUBLJANA, Bežigrad išče sprejme takoj ali po dogovoru 3 strojne tehničarje strokovnjaka s primerno prakso, ki bi poučevala praktično in teoretično mlajši kader v avtomobilski strojni delavnici. Nastop službe v proizvodnji in evidenci, visokovoltificiranega elektrovarilca za varjenje manjših težkih katektov. Plača 200 ml. dobljene in 100 do 200 ml. dobljene, varjenje je nadelovni žig v vodovarni legi. Var mora biti popolnoma nepovorni in čist. Delovno mesto varilca je v obratu Sentvid, Ljubljana; kvalificiranega šoferja za nabavno službo, kvalificiranega strojne tehničarja, strojne tehničarje, več delavcev z znanjem brušenja motornih gredi ali z vsejemo do priučitve tega dela. R 3509-1

STREZNIČO za 3 ure v dopolnilnem času iščem. Ilirska 1-III, desno. 25486-1

NA DELO sprejemem takoj prijavitelca za teracerska dela. Sedej, Rožna dolina c. VIII-12. 25476-1

TRAKTORISTA za TRAKTOR »Ferguson« sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova Ljubljana — Polje. Pogoji: strokovnjak, izpit in praksa, strokovnjak, strokovnjak. Plača po učinku. — Samsko stanovanje zagotovljeno. Javite se na gornji naslov. 25398-1

ELEKTRO STROJNO PODJETJE »TIKI« Ljubljana Trata 12 sprejme takoj prodajno referentko z znanjem strojepišja. R 3509-1

SPREJMEMO TAKOJ strojno pomočnico. Elektrostrojno podjetje »TIKI« Ljubljana, Trata 12. 25412-4

KONSTRUKTORJA s pravnimi orodji in kobilic, strojnogovodkinjo sprejme takoj industrijski podjetje. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite v ogl. odd. 25393-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA za vajenca sprejemem takoj. Na naslov v ogl. odd. 25334-1

SPREJMEMO FIGURANTA za delo na terenu v Ljubljani. Prošnje z življenjepisom vložiti na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

TEKSTILNO INDUSTRIJSKO PODJETJE v Ljubljani išče skladiščnika surovin za takojšnje zaposlitev. Plača po tarifnem pravilniku. Pomočnik ali pa skladiščnik z vsaj 3-letno prakso. Lahko je ženska ali moški. Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Takojšnja zaposlitev«. R 3513-1

VELETROGINJA »ASTRA« Ljubljana razpisuje delovna mesta: prodajalca ekonomista in šoferja za tovorni avtomobil. Nastop službe s 1. dec. 1957 ali 1. jan. 1958. Ponudbe na »Astro«, Veletroginja Ljubljana, Bežigrad 8. 25486-1

Uprav. odbor Gradbenega podjetja »Gradbenike«, Sošanj razpisuje delovna mesta: sekretarja podjetja Pogoji: srednja šola z nad 3 leta prakse, izjemno 4. r. sred. šole z nad 5 let prakse. gradbenega tehničarja Pogoji: tehnična sred. šola z nad 5 let prakse in pooblastilom. Nastop službe možen takoj, oz. po dogovoru. — Plača po tar. pravilniku. Prijave pošljite najkasneje do 27. nov. 1957. 6588-R

Podjetje Agrotehnika export-import Ljubljana, Titova c. 19 razpisuje **ŠTIPENDIJO** za agronomsko-gozdarsko in veterinarsko fakulteto, oddelek za agronomijo. Prošnje naj vložijo prošnje z življenjepisom na sekretariatu podjetja 6583-12

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v kuhinji potrebujemo starejšo žensko. Otroški vrtec, Ajdovščina, Ljubljana, Fuharjeva 4, od 8. do 12. 25486-1

NATAKARICA, poštena in sposobna dobi takoj službo v gostini. Stanovanje, Dobovc, Ljubljana, Dobovcova 2. 25484-1

TRGOVSKEGA POSLOVODJO in **TRGOVSKEGA POMOČNIKA** sprejemem v Ljubljani. Ponudbe pošljite pod »Zivila«. R 3472-1

DOBRO FRIZERKO, sprejemem takoj. Stanko Podbevsek, Ljubljana, Polje. 25393-1

STROJNI TEHNIK z 10-letno prakso išče zaposlitev pri podjetju, ki garantira stanovanje v roku enega leta. Naslov v ogl. odd. 25315-1

ZENSKO srednjih let ali mlajšo upokojenko za dopolnilno delo sprejemem na stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 25306-1

MESTO POTNIKA ali šefa nabave, z lastnim avtomobilom, ki gleda na strokovni sprejemem. Javiti se pri: Železnikar, elektro Celje, Stanetova 18. 2518-1

CEVLJARSKO PREŠIVALKO — sprejme takoj Kavšek, Rožna dolina, Ljubljana, Plača 25464-1

ELEKTRO CENTER, Dolinar Jazbec, Velenje, sprejme elektroinstalacijske delavce. 25412-4

GOSPODINSKO POMOČNICO k 3-članski družini, sprejemem. — Vodopivec Fani, Brnec 25373-1

SAMOSTOJNO administrativno moč, večšo vseh pisarniških del, sprejemem takoj ali po dogovoru kasneje. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Solidna moč«. 6582-R

PEKOVSKEGA POMOČNIKA takoj sprejme. Pekarna R 3193-1

MLADINSKA KNJIGA sprejme takoj tri prodajalke, izučene v papirni stroki ali galanteriji, za celovite, zasnovane. Ponudbe pismeno in osebno na upravo MK, Copova 30-III. R 3474-1

MLAJŠO SAJDAKONTISTKO — sprejemem takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Solidakontistka«. SP-1

NEKAJ PEKOVSKIH POMOČNIKOV sprejemem takoj, prednost imajo mlajši. Pismene ponudbe pošljite na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

MIZARSKEGA POMOČNIKA, samskega, z vso oskrbo v hiši, sprejemem takoj. Grabner, Polje mizarstvo, Velenje. 25564-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejemem takoj k 4-članski družini v Kopru. Plača po dogovoru. SP Koper pod »Na štena«. 25561-1

DELAVCA za prinašanje malice in drugih kurirskih podosov. Ljubljana — Moste. Ob Železnici 8. Stanovanji tovarna ne razpolaga. R 3521-1

KOVIČKO PODJETJE sprejme v službo skladiščnika (trojanski pomočnik — železninar), ključavničarja, 2 kovinoposrednika, avtomobilni mehanik, pomožnega delavca. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. 25412-4

PODIJETJE »SIVILANT« R 3523-1 sprejme v službo ključavničarskega mojstra. Pogoji: strojni tehnik ali ključavničarski mojster, ki razpolaga s strojno in tarifnim pravilniku. Samsko stanovanje preiskobljeno. Ponudbe pošljite na upravo podjetja. 25412-4

SPREJMEMO FINANČNEGA knjigovodjo s 1. jan. 1958. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

POZOR! za fanta, ki knjigovodstvo sprejemem takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Trg. podjetje »Galeb« Ljubljana, Polje. R 3517-1

VEČJE PODJETJE v Ljubljani sprejme električarja. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v ogl. odd. R 3516-1

AVTOBNOVA LJUBLJANA, Bežigrad išče sprejme takoj ali po dogovoru 3 strojne tehničarje strokovnjaka s primerno prakso, ki bi poučevala praktično in teoretično mlajši kader v avtomobilski strojni delavnici. Nastop službe v proizvodnji in evidenci, visokovoltificiranega elektrovarilca za varjenje manjših težkih katektov. Plača 200 ml. dobljene in 100 do 200 ml. dobljene, varjenje je nadelovni žig v vodovarni legi. Var mora biti popolnoma nepovorni in čist. Delovno mesto varilca je v obratu Sentvid, Ljubljana; kvalificiranega šoferja za nabavno službo, kvalificiranega strojne tehničarja, strojne tehničarje, več delavcev z znanjem brušenja motornih gredi ali z vsejemo do priučitve tega dela. R 3509-1

STREZNIČO za 3 ure v dopolnilnem času iščem. Ilirska 1-III, desno. 25486-1

NA DELO sprejemem takoj prijavitelca za teracerska dela. Sedej, Rožna dolina c. VIII-12. 25476-1

TRAKTORISTA za TRAKTOR »Ferguson« sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova Ljubljana — Polje. Pogoji: strokovnjak, izpit in praksa, strokovnjak, strokovnjak. Plača po učinku. — Samsko stanovanje zagotovljeno. Javite se na gornji naslov. 25398-1

ELEKTRO STROJNO PODJETJE »TIKI« Ljubljana Trata 12 sprejme takoj prodajno referentko z znanjem strojepišja. R 3509-1

SPREJMEMO TAKOJ strojno pomočnico. Elektrostrojno podjetje »TIKI« Ljubljana, Trata 12. 25412-4

KONSTRUKTORJA s pravnimi orodji in kobilic, strojnogovodkinjo sprejme takoj industrijski podjetje. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite v ogl. odd. 25393-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA za vajenca sprejemem takoj. Na naslov v ogl. odd. 25334-1

SPREJMEMO FIGURANTA za delo na terenu v Ljubljani. Prošnje z življenjepisom vložiti na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

TEKSTILNO INDUSTRIJSKO PODJETJE v Ljubljani išče skladiščnika surovin za takojšnje zaposlitev. Plača po tarifnem pravilniku. Pomočnik ali pa skladiščnik z vsaj 3-letno prakso. Lahko je ženska ali moški. Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Takojšnja zaposlitev«. R 3513-1

VELETROGINJA »ASTRA« Ljubljana razpisuje delovna mesta: prodajalca ekonomista in šoferja za tovorni avtomobil. Nastop službe s 1. dec. 1957 ali 1. jan. 1958. Ponudbe na »Astro«, Veletroginja Ljubljana, Bežigrad 8. 25486-1

Uprav. odbor Gradbenega podjetja »Gradbenike«, Sošanj razpisuje delovna mesta: sekretarja podjetja Pogoji: srednja šola z nad 3 leta prakse, izjemno 4. r. sred. šole z nad 5 let prakse. gradbenega tehničarja Pogoji: tehnična sred. šola z nad 5 let prakse in pooblastilom. Nastop službe možen takoj, oz. po dogovoru. — Plača po tar. pravilniku. Prijave pošljite najkasneje do 27. nov. 1957. 6588-R

Podjetje Agrotehnika export-import Ljubljana, Titova c. 19 razpisuje **ŠTIPENDIJO** za agronomsko-gozdarsko in veterinarsko fakulteto, oddelek za agronomijo. Prošnje naj vložijo prošnje z življenjepisom na sekretariatu podjetja 6583-12

ZA DOPOLNANSKO POMOČ v kuhinji potrebujemo starejšo žensko. Otroški vrtec, Ajdovščina, Ljubljana, Fuharjeva 4, od 8. do 12. 25486-1

NATAKARICA, poštena in sposobna dobi takoj službo v gostini. Stanovanje, Dobovc, Ljubljana, Dobovcova 2. 25484-1

TRGOVSKEGA POSLOVODJO in **TRGOVSKEGA POMOČNIKA** sprejemem v Ljubljani. Ponudbe pošljite pod »Zivila«. R 3472-1

DOBRO FRIZERKO, sprejemem takoj. Stanko Podbevsek, Ljubljana, Polje. 25393-1

STROJNI TEHNIK z 10-letno prakso išče zaposlitev pri podjetju, ki garantira stanovanje v roku enega leta. Naslov v ogl. odd. 25315-1

ZENSKO srednjih let ali mlajšo upokojenko za dopolnilno delo sprejemem na stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 25306-1

MESTO POTNIKA ali šefa nabave, z lastnim avtomobilom, ki gleda na strokovni sprejemem. Javiti se pri: Železnikar, elektro Celje, Stanetova 18. 2518-1

CEVLJARSKO PREŠIVALKO — sprejme takoj Kavšek, Rožna dolina, Ljubljana, Plača 25464-1

ELEKTRO CENTER, Dolinar Jazbec, Velenje, sprejme elektroinstalacijske delavce. 25412-4

GOSPODINSKO POMOČNICO k 3-članski družini, sprejemem. — Vodopivec Fani, Brnec 25373-1

SAMOSTOJNO administrativno moč, večšo vseh pisarniških del, sprejemem takoj ali po dogovoru kasneje. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Solidna moč«. 6582-R

PEKOVSKEGA POMOČNIKA takoj sprejme. Pekarna R 3193-1

MLADINSKA KNJIGA sprejme takoj tri prodajalke, izučene v papirni stroki ali galanteriji, za celovite, zasnovane. Ponudbe pismeno in osebno na upravo MK, Copova 30-III. R 3474-1

MLAJŠO SAJDAKONTISTKO — sprejemem takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Solidakontistka«. SP-1

NEKAJ PEKOVSKIH POMOČNIKOV sprejemem takoj, prednost imajo mlajši. Pismene ponudbe pošljite na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

MIZARSKEGA POMOČNIKA, samskega, z vso oskrbo v hiši, sprejemem takoj. Grabner, Polje mizarstvo, Velenje. 25564-1

GOSPODINSKO POMOČNICO — sprejemem takoj k 4-članski družini v Kopru. Plača po dogovoru. SP Koper pod »Na štena«. 25561-1

DELAVCA za prinašanje malice in drugih kurirskih podosov. Ljubljana — Moste. Ob Železnici 8. Stanovanji tovarna ne razpolaga. R 3521-1

KOVIČKO PODJETJE sprejme v službo skladiščnika (trojanski pomočnik — železninar), ključavničarja, 2 kovinoposrednika, avtomobilni mehanik, pomožnega delavca. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. 25412-4

PODIJETJE »SIVILANT« R 3523-1 sprejme v službo ključavničarskega mojstra. Pogoji: strojni tehnik ali ključavničarski mojster, ki razpolaga s strojno in tarifnim pravilniku. Samsko stanovanje preiskobljeno. Ponudbe pošljite na upravo podjetja. 25412-4

SPREJMEMO FINANČNEGA knjigovodjo s 1. jan. 1958. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

POZOR! za fanta, ki knjigovodstvo sprejemem takoj ali pozneje. Plača po dogovoru. Trg. podjetje »Galeb« Ljubljana, Polje. R 3517-1

VEČJE PODJETJE v Ljubljani sprejme električarja. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Naslov v ogl. odd. R 3516-1

AVTOBNOVA LJUBLJANA, Bežigrad išče sprejme takoj ali po dogovoru 3 strojne tehničarje strokovnjaka s primerno prakso, ki bi poučevala praktično in teoretično mlajši kader v avtomobilski strojni delavnici. Nastop službe v proizvodnji in evidenci, visokovoltificiranega elektrovarilca za varjenje manjših težkih katektov. Plača 200 ml. dobljene in 100 do 200 ml. dobljene, varjenje je nadelovni žig v vodovarni legi. Var mora biti popolnoma nepovorni in čist. Delovno mesto varilca je v obratu Sentvid, Ljubljana; kvalificiranega šoferja za nabavno službo, kvalificiranega strojne tehničarja, strojne tehničarje, več delavcev z znanjem brušenja motornih gredi ali z vsejemo do priučitve tega dela. R 3509-1

STREZNIČO za 3 ure v dopolnilnem času iščem. Ilirska 1-III, desno. 25486-1

NA DELO sprejemem takoj prijavitelca za teracerska dela. Sedej, Rožna dolina c. VIII-12. 25476-1

TRAKTORISTA za TRAKTOR »Ferguson« sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova Ljubljana — Polje. Pogoji: strokovnjak, izpit in praksa, strokovnjak, strokovnjak. Plača po učinku. — Samsko stanovanje zagotovljeno. Javite se na gornji naslov. 25398-1

ELEKTRO STROJNO PODJETJE »TIKI« Ljubljana Trata 12 sprejme takoj prodajno referentko z znanjem strojepišja. R 3509-1

SPREJMEMO TAKOJ strojno pomočnico. Elektrostrojno podjetje »TIKI« Ljubljana, Trata 12. 25412-4

KONSTRUKTORJA s pravnimi orodji in kobilic, strojnogovodkinjo sprejme takoj industrijski podjetje. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite v ogl. odd. 25393-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA za vajenca sprejemem takoj. Na naslov v ogl. odd. 25334-1

SPREJMEMO FIGURANTA za delo na terenu v Ljubljani. Prošnje z življenjepisom vložiti na: »Elektro« OLO Ljubljana — Mavkova ul. 1, soba št. 13. od 15. decembra 1957. 25412-4

SLIKE ZA LEGITIMACIJE izdeluje najhitreje FOTO HOLYNSKI, Cankarjeva 8. FOTO HOLYNSKI, se pripravlja za vsa fotografska dela v ateljeju in na terenu. Fotografiramo povsod, kjerkoli želite. Telefon 21-699. 25391-2

PAZILA BI NA 5-letno deklico. Naslov v ogl. odd. 25349-2

HARMONIKASI začetnik! Polnčlujem harmoniko, honorar mlajšim: Kresal Franc, Ljubljana, Aleševca št. 24. 24195-2

HARMONIKE UGLASUJEM, popraviljava, izdelujem najboljše, najceneje, sprejemam tudi vsako nedeljo. — Ivan Nikoletič, Vrhnika. SREBREM, R 3402-2

DVA OTROKA sprejemem v oskrbo. Našlov v SP Celje. 25569-2

FOTOGRAFSKEGA VAJENCA — takoj sprejemem. Foto Holynski, Cankarjeva 8. 25349-2

KUHINJSKO BREDECO in železno peč ugodno prodam. Ogled od 15.-17. ure. Nožarski pot 1, Jenko. 25397-4

KOMPLETEN stoječ umivalnik prodam. Ogled vsak dan od 15.

OTROSKO POSTELJICO je orehovog...
KRAYO, ki be v kratkem...
GUMI VOZ, 3 tone, poceni prodam...

STARO SPALNICO, sobno kradenco...
NESCOFFEE in svilen obleko za...
ZIMSKO OJUNIKO, prodam za...
MONTAŽNO BARAKO 3x4, pri...

KOMBINIRAN poravnal in debelila...
JEKLENKE za kisik s premerom...
2 AGO PREE - čevljarice in...
DVOSEBNO STANOVANJE v bližini...

ZAZIDLJIVO PARCELO kupim...
VSEVILO ENODRŽINSKO VILO...
POL VILE ALI CELO VILO, komf...
DVO DO TRISOBNO komforno...

OPREMLJEN SOBO oddam študentu...
SOBO ODDAM dvema študentoma...
VSEVILO ENODRŽINSKO VILO...
PARCELA - NJIVA v Sp. Jaršah...

IZGUBIL se je pes svetloste barve...
RAZPIS
MESTNI ZDRAVSTVENI DOM
RAZPIS
RAZPIS

PLAČA po uredbi, dop. plača po...
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS

OTROSKO POSTELJICO je orehovog...
KRAYO, ki be v kratkem...
GUMI VOZ, 3 tone, poceni prodam...

STARO SPALNICO, sobno kradenco...
NESCOFFEE in svilen obleko za...
ZIMSKO OJUNIKO, prodam za...
MONTAŽNO BARAKO 3x4, pri...

KOMBINIRAN poravnal in debelila...
JEKLENKE za kisik s premerom...
2 AGO PREE - čevljarice in...
DVOSEBNO STANOVANJE v bližini...

ZAZIDLJIVO PARCELO kupim...
VSEVILO ENODRŽINSKO VILO...
POL VILE ALI CELO VILO, komf...
DVO DO TRISOBNO komforno...

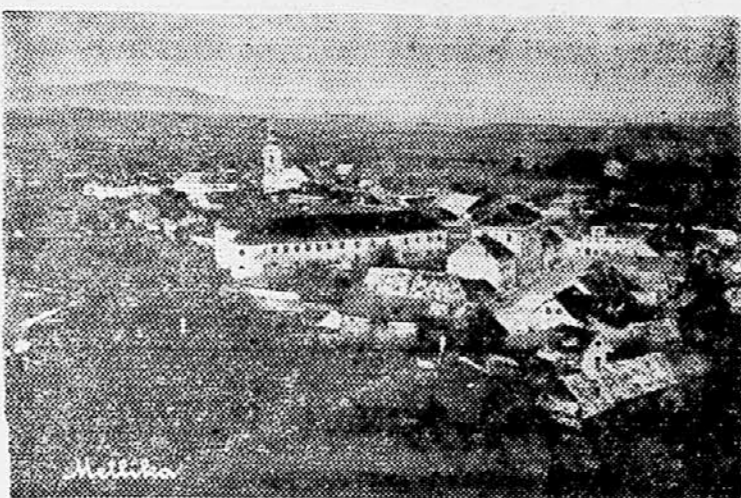
OPREMLJEN SOBO oddam študentu...
SOBO ODDAM dvema študentoma...
VSEVILO ENODRŽINSKO VILO...
PARCELA - NJIVA v Sp. Jaršah...

IZGUBIL se je pes svetloste barve...
RAZPIS
MESTNI ZDRAVSTVENI DOM
RAZPIS
RAZPIS

PLAČA po uredbi, dop. plača po...
RAZPIS
RAZPIS
RAZPIS

Wodoinštalatersko in kleparsko podjetje
MARBOR, Koroška cesta 31
se preimenuje
MONTAŽNO PODJETJE
"CEVOVO"
Maribor, Koroška c. 31
MONTIRAMO: Instalacije vodovodnih in sanitarnih naprav, centralne kurjave, hladilnih naprav, termotehničnih in namakalnih naprav, instalacije cestnih vodovodov, plinske napeljave, izolacije toplotovodnih in kotlovnih naprav ter VSA KLEPARSKA DELA.

VSEM
PREBIVALCEM
IN DELOVNIM
KOLEKTIVOM
OBČINE
METLIKE
ČESTITAJO OB
OBČINSKEM
PRAZNIKU

26. novembru

IN JIM ŽELJO ČIMVEČ USPEHOV PRI DELU ZA
NAPREDEK IN DVIG OBČINE:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI SIND. SVET
OBČINSKI KOMITE LMS

M E T L I K A

Kolektivi industrijskih, obrtnih in ostalih podjetij:

KMETIJSKA ZADRUGE
METLIKA
KNJIGOVODSKI CENTER
METLIKA
PEKARIJA
METLIKA
ZAGARSKO PODJETJE
METLIKA
FOTO-KINO
METLIKA
MESTNA KLABNICA METLIKA
METLIKA
ŠIVILJSKO PODJETJE
METLIKA
ČEVLJARSKO PODJETJE
METLIKA
KOVARSKO PODJETJE
METLIKA
KMETIJSKA GOSPODINJSKA ŠOLE
VINOMER PRI METLIKI
SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE
METLIKA

KMETIJSKO POSESTVO
METLIKA
GOSTILNA »MAKAR«
METLIKA
GOSTILNA »GERBEC«
METLIKA

Vsem delovnim kolektivom
čestita za občinski
praznik občine METLIKA
hkrati čestita za
PRAZNIK REPUBLIKE
— 29. november
delovni kolektiv
**SPLOŠNEGA
MIZARSTVA
IN ŽAGA
GRADAC**
v Beli krajini

HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

INDUSTRIJA USNJA, VRHNIKA

proda osnovna sredstva, in sicer:
AVTOBUS »MERCEDES«, 38 sedežev,
AVTOBUS »OPEL BLITZ«, typ 53, 1,5 ton,
13 sedežev.
Interesenti si lahko ogledajo navedena avto-
busa vsak dan, razen nedelje, od 8. do 14. ure.
— Prednost nakupa imajo državna in zadruga
podjetja. — Po 20. novembru t. l. ima pravico
nakupa privatni sektor.
6572-R INDUSTRIJA USNJA, VRHNIKA.

CEMENT-OPEKA

Irgovsko podjetje z gradbenim materialom
na debelo in drobno,
LJUBLJANA, Vošnjakova 16,
telefon prodajni oddelk 30-140, direktor in
računovodstvo 31-527, vabi cenjene odjemalce,
da za poslovno leto 1958, prijavijo svoje potrebe
za gradbeni material.
Cenjenim strankam nudimo po konkurenčnih
cenah ves gradbeni material, posebno še:
cement vseh vrst, apno — žgano in gašeno, pleteno
trstiko, salonske in cementne cevi vseh dimenzij in
oblik, fazonske komade, salonsko kritino, strešno in
zidno opeko, votlo opeko, izolacijski material, kera-
mične in terazzo ploščice, betonsko železo, lončene
peči in kamine, samotno moko in opeko itd. 6545-R

Rudnik rjavega premoga Zagorje

v Zagorju ob Savi

razpisuje
delovna mesta za:

2 ZDRAVNIKA
splošne prakse za 2 obratni ambulanti na rudniku,
GRABNEGA INŽENIRJA
za samostojen gradbeni obrat — podjetje,
GRABNEGA TEHNIKA
za samostojen gradbeni obrat — podjetje.

Nastop službe možen takoj. — S stanovanji razpolaga-
mo v teku dveh mesecev. — Plača po tarifnem pravil-
niku oziroma po dogovoru.

Prošnje z opisom dosedanjega dela pošljite na
naslov. 6538-R

Vsem cenjenim odjemalcem in reflektantom
naših proizvodov plavljenega in mletega KAO-
LINA vljudno sporočamo, da bomo

skleпали pogodbe za leto 1958
od 1. decembra do 20. decembra t. l.

dnevno od 8. do 14. ure na direkciji rudnika
v Črni. Interesenti lahko javijo svoje potrebe
tudi samo pismeno.

Rudnik kaolina Črna pri Kamniku, LRS.
6558-R

UPRAVNI ODBOR in UPRAVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA MARIBOR

razpisujeta s 1. dec. 1957 aM s 1. jan. 1958
slednja delovna mesta:

1. UPRAVNIKA GOZDNE UPRAVE PODVELKA,
2. POMOČNIKA UPRAVNIKA Gozdne uprave RUŠE,
3. DVA INŽENIRJA gozdarstva za gradbeni odsek

Pogoji:

Pod točko 1 — inženir gozdarstva z vsaj petletno
prakso v operativni, ali gozdarski tehniki s 15-letno prak-
so, od tega vsaj pet let na vodilnem položaju;
pod točko 2 — inženir gozdarstva, lahko tudi začel-
nik ali gozdarski tehnik s petletno prakso v operativni;
pod točko 3 — inženir gozdarstva s prakso v gozd-
nem gradbeništvu, lahko tudi začelnik, ki ima veselje
do gozdnega gradbeništvu in se želi v tej panogi špe-
cializirati.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja; družinsko
stanovanje v prvih dveh primerih zagotovljeno. —
Pismena vloge dostavite sekretariatu podjetja, naj-
kasneje do konca tega meseca. 6559-R

TELEKOMUNIKACIJE

Industrijsko podjetje za elektrovezve
LJUBLJANA, Pržanij 24

razpisuje delovno mesto

vodje obrata za obrat III v Sežani

Program obrata je serijska izdelava ter montaža
sestavnih delov in radijskih sprejemnikov.

Pogoji: elektroinženir, specializiran za šibki tok z in-
dustrijsko prakso na vodilnih mestih, elektrotehnik z
večletno prakso v radiotehnik in z daljšo industrijsko
prakso na vodilnih mestih.

Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. —
Družinsko stanovanje bo na razpolago.

Osebnostne pismene ponudbe ter informacije v zvezi
s tem na:

»TELEKOMUNIKACIJE«, Industrijsko podjetje
za elektrovezve, Ljubljana-Pržanij 24, p. p. 376
6541-R

DELOVNI KOLEKTIV

BELOKRANJSKE TRIKOTAZNE INDUSTRIJE

„BETI“

METLIKA v Beli krajini

čestita vsem delovnim kolektivom in občanom METLIKE za občin-
ski praznik — 26. november 1957.

Hkrati čestita vsem delovnim kolektivom naše socialistične domovine
za največji praznik republike — 29. NOVEMBER.

6561—6570-R

DOLGOLETNE IZKUŠNJE
SO JAMSTVO NAŠE EKONOMSKE
SPOSOBNOSTI IN PROSPERITETE,
KI NAM JE USTVARILA V EVROPI
MESTO MED NAJVEČJIMI EMAJLIRNICAMI.

Naš proizvodni program

emajlirana navadna posoda, emajlirana poltežka posoda »IDEAL«, emajlirana težka posoda »ETERNA SPECIAL«, emajlirani sanitarni predmeti, emajlirani higiensko-tehnični predmeti, emajlirani senčniki, pokositrena posoda, pocinkana posoda, brušena in surova posoda, aluminijasta posoda, nerjaveča posoda, transportna posoda za mlekarstvo, posoda za smeti, tehnični predmeti za gospodinjstvo, garderobne omarice pločevinaste in lakirane, jekleni kotli za centralno ogrevanje, jekleni kotli za centralno etažno ogrevanje, jekleni radiatorji, jeklenke za butan-propan plin, emajlirane napisne tablice in prometni znaki ter razni odpreski. Poleg navedene serijske proizvodnje vršimo usluge: emajliranje, pocinkanje, pokositrenje in predelava jeklene pločevine — promptno in solidno.

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE
CELJE • Telefon: 22-71 • Telegram: Emajl Celje

6581-R

Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško

sprejme v službo:

INŽENIRJA STROJNIKA
z daljšo prakso
INŽENIRJA KEMIJE
2 TEHNIKA KEMIJE
2 STROJNA TEHNIKA
2 STROJNA RISARJA

Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.
Družinska in samska stanovanja na razpolago.
Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

6591-R

OBVESTILO

Obveščamo čitatelje, da »Slovenski poročevalec« v soboto, 20. novembra in v nedeljo 1. decembra 1957 ne izide. — Male oglase za petkovo številko, 29. nov. sprejemamo le do 12. ure v sredo, a okvirjene oglase pa v torek do 12. ure.

SAP - TURIST BIRO

razpisuje naslednja delovna mesta:

Za mehanični obrat v Trzinu:
KLJUČAVNICARSKEGA MOJSTRA,
 5 VISOKO KVALIFICIRANIH ALI KVALIFICIRANIH KLJUČAVNICARJEV.

Za karoserijski in mehanični obrat v Ljubljani:
VEČ AVTOMOBILSKIH KLEPARJEV in STAVBENIH KLEPARJEV,
 2 MIZARJEV,
 5 TAPETNIKOV ali POHISTVENIH TAPETNIKOV GALANTERJSKEGA KLEPARJA,
 2 LIČARJEV,
 KVALIFICIRANEGA ELEKTROMECHANIKA,
 PROMETNEGA TEHNIKA Z DOVRŠENO AVTO-PROMETNO SOLO.

Reflektanti naj se prijavijo osebno v upravi podjetja v Ljubljani, v Središki ulici 13, kamor je nasloviti eventualne prošnje za sprejem v službo, in sicer do 2. decembra 1957. — Plače po tarifnem pravilniku ozir. po dogovoru. 6600-R

ZDRAVILIŠČE DOBRNA

razpisuje delovna mesta:
MEDICINSKE SESTRE - laborantke
 (po možnosti s prakso za vodenje hematološkega in urinskega laboratorija)
FIZIOTERAPEVTE,
BOLNICARKE in
ADMINISTRATIVNE MOCI
 z nekaj prakse ali absolventke Trg. tehnikuma.
 Plača po dogovoru, stanovanje in hrana pre-skrbljena. — Ponudbe pošljite na UPRAVO ZDRAVILIŠČA DOBRNA. 6595-R

Večje industrijsko podjetje v Ljubljani

sprejme
BLAGAJNIKA

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe v ogl. odd. pod »Pošten in vesten«. 6611-R

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da nas je za vedno zapustil naš dragi oče in stari oče

FRANC PRESETNIK
 posestnik iz Stožice

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 24. novembra 1957, ob 15. uri izpred hiše žalosti, Stožice 23, na pokopališču k Sv. Juriju
 Zalujoči: družine Presetnik, Tonejo, Maselj.

Sporočamo vsem prijateljem in znancem, da je nenadoma umrla naša draga žena, teta in sestra

MARIJA KASTELIC
 gostilničarka

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 25. novembra 1957, ob 9.30 izpred hiše žalosti, Zgornje Hoče 22, na pokopališču Hoče pri Mariboru.
 Zalujoči: mož Franc, nečaka Tonček in Branko z ženama, nečakinja Majda, sestri Roza in Ferka brata Tonček in Ferdo.
 Hoče, Maribor, 23. novembra 1957.

Vsem, ki ste jo poznali, sporočamo, da nas je v 64. letu starosti zapustila naša dobra mama, stara mama, sestra, teta, tašča in svakinja

ANICA DERMOTA roj. SEKŠ
 vdova

Pogreb pokojnice bo v Litiji v ponedeljek, dne 25. nov. ob 15. uri popoldne iz domače hiše žalosti. Zalujoči sinovi: Janko, Boris, Marjan z družinami, sestra Mila z možem, brat Janko in ostalo sorodstvo.
 Litija, Varaždin, Matulji, Kranj, Ljublj., 23. XI. 1957.

Po težki bolezni nas je za vedno zapustila naša nepozabna, dobra, zlata mama, stara mama, prababica, sestra, svakinja, teta, sestrična, tašča

ANTONIJA ČERNE roj. ZUPAN

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, 25. novembra 1957, ob 15.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah.
 Zalujoči: otroci Malči, Vlado, Rajko, Vlasta z družinami, brata Jože, Miro z družinami in ostalo sorodstvo Ljubljana, 23. novembra 1957.

Po ugodnih cenah prodamo

gospodarskim in združnim podjetjem sledeče:
 2 KAMIONA »MERCEDES«, nosilnost 5,6 ton,
 KAMION »FIAT«, nosilnost 7,5 ton,
 2 PRIKOLICI ZA KAMIONE, nosilnost 5 ton,
 SLAMOREZNIČO »DRAVA«, brez motorja.
 Razen gornjega prodamo tudi večjo količino ELEKTROMOTORJEV, jakosti od 11 do 460 KW. Za vse informacije se obrnite na: Proizvodnjo nafte — Lendava, telefon št. 9. 6560-R

»ELEKTRONABAVA«

Podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala, Ljubljana, Resljeva 18-II
 I s š e
 2 MOČI s končano ekonom. sred. šolo ali gimnazijo za delo v deviz. oddelku, lahko tudi začetnici.
 Plača po dogovoru. Nastop službe lahko takoj. Ponudbe dostavite UPRAVI PODJETJA ali se zglasite osebno. 6605-R

Trgovsko podjetje

„Delikatesa“

KRANJ

obvešča cenjene odjemalce, da bomo za Praznik Republike znižali cene blagu. Naše podjetje bo v praznikih obratovalo vsak dan od 6. do 22. ure.

Cenjenim strankam čestitamo za Praznik Republike 7030-R

Razpis

Personalna komisija pri ZVEZI ZADRUŽNIH HRANILNIC in POSOJILNIC v LJUBLJANI razpisuje:

VEČ MEST ZA DOLGOROČNI SEKTOR KREDITIRANJA
 (bančni in višji bančni uslužbenci),

VEČ MEST ZA KRATKOROČNI SEKTOR KREDITIRANJA
 (bančni in višji bančni uslužbenci),

MESTO PRAVNEGA REFERENTA
 (pravnik — zaželena bančna praksa),

MESTO REFERENTA ZA STATISTIKO IN ANALIZE
 (bančni ali višji bančni uslužbenec),

MESTO ARHIVARJA

Interesenti z ustrežno izobrazbo naj vložijo prošnje s prepisi potrebnih dokumentov do vključno 15. decembra 1957 na ZVEZO ZADRUŽNIH HRANILNIC in POSOJILNIC v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta 4/II. 6602-R

NOVO

NA KNJIŽNEM TRGU:

VLADIMIR D. DUDINCEV:
»ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA«
 Cena 820 din. Roman je preveden že v 12 jezikov, čeprav v SZ ni doživel množične naklade.

GRABRIJAN - NEIDHARDT:
»ARHITEKTURA BOSNE«
 Cena 3500 din. Knjiga, ki je opremljena z mnogimi slikami in risbami, je živ prikaz stare orientalske arhitekture in prehod v moderno.

VICTOR HUGO:
»NESREČNIKI« I. in II. del
 Cena 2400 din.

ACO ŠOPOV:
PESMI
 350 din.

LUCIJAN M. ŠKERJANC:
»JURJ MIHEVC«
 400 din.

V nekaj dneh izdide še roman:
THOMAS MANN:
»BUDDENBROOCKOVI«

Vse knjige lahko dobite pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE

LJUBLJANA, Mestni trg 26,
 Čopova ul. 3 in Trg revolucije 19.

ZA 29. NOVEMBER DELOVNIM LJUDEM PRAV LEPO ČESTITA DELOVNI KOLEKTIV

UMETNEGA KAMNA, ROGASKA SLATINA

Izvršujemo raznovrstne tlake in obloge iz umetnega kamna, stopnišča, police itd. na industrijskih in stanovanjskih zgradbah v raznih krajih. 6571-R

Gozdno gospodarstvo NAZARJE

proda naslednja motorna vozila

Tovorni avto znamke OM-Orion, nosilnosti 8 ton
Tovorni avto znamke Bedford, nosilnosti 4 ton

Vozila so v voznem stanju. Ogled je dnevno v podjetju GG Nazarje. Cena kamionov je za nakup dostopna in prilika ugodna. 6448-R

GRADBENI MATERIAL, sanitarne predmete, okensko steklo in vsakovrstno železnino vam nudi po nizkih cenah

Tehnična trgovina na veliko in malo

»ŽELEZOGRADNJE«

MARIBOR, Partizanska c. 70

HKRATI ČESTITAMO NAŠIM DOBAVITELJEM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER. 6559-R

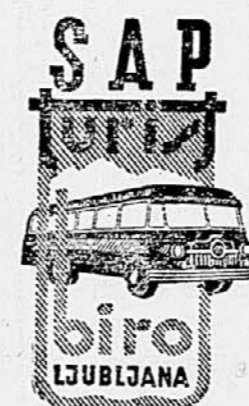
OBJAVA

Zaradi praznovanja državnega praznika »DNEVA REPUBLIKE« v dneh 29. in 30. novembra 1957, objavlja Trgovinska in Obrtna zbornica za okraj Ljubljana glede poslovanja trgovin in obrtnih poslovalnic naslednje:

28. NOVEMBRA (v četrtek) bodo trgovine odprte neprekinjeno od 8. do 18.30, obrtne delavnice pa kot v ostalih delavnih dneh v tednu. Na ta dan bodo delile mlekarne mleko za naslednji dan.

29. in 30. NOVEMBRA so trgovine in obrtne delavnice zaprte. Izjeme so: prodajalne svežega mesa, sadja in zelenjave, goriv in maziv ter obrtne delavnice, za katere velja obvezna dežurna služba, predpisana od pristojnih ObLO za nedelje in dela proste dneve. — Mlekarne mlečne restavracije in prodajalne kruha ne bodo poslovale na dan 29. novembra, naslednji dan, dne 30. novembra pa bodo odprte mlekarne in mlečne restavracije kot ob nedeljah, prodajalne kruha pa od 6. do 13. ure.

TRGOVINSKA IN OBRтна ZBORNICA ZA OKRAJ LJUBLJANA 6590-R

VOZNI RED

LJUBLJANA—POLHOV GRADEC

Velja od 23. novembra 1957 dalje

		Vozi vsak dan.		
km	3	2	1	
8.20	15.20	19.00	odh.	Ljubljana
8.45	15.45	19.25		Dobrova
11.51	15.51	19.31		Gaberja
16.58	15.58	19.38		Log
20.9.10	16.10	19.50		Polhov gradec
				1. vozi vsak dan;
				2. vozi ob delavniških;
				3. vozi ob nedeljah in državnih praznikih.

Tovarna termo-električnih proizvodov

»TOBI«

BISTRICA pri MARIBORU, pošta Limbuš, sprejme v takojšnjo zaposlitev ali po dogovoru:

ELEKTRO- IN STROJNE INŽENIRJE za tehnični, komercialni in konstrukc. oddelk,
VEČ ELEKTRO- IN STROJNIH TEHNIKOV za tehnični in konstrukcijski oddelk (v pošteev pridejo samostojni konstrukterji, tehnologi in lanserji proizvodnje),
POMOČNIKA KOMERCIJALNEGA DIREKTORJA diplom. ekonomist. V pošteev lahko pride elektro- ali strojni inženir.

PRAVNEGA REFERENTA SEFA ODDELKA ZA POVRŠINSKO OBDELAVO inženir ali tehnik kemije,
TAJNICO

administrativno moč z znanjem strojepisja, stenografije in obvezno znanje enega tujega jezika. Zaželena je praksa v pravni ali personal. službi,
VEČJE ŠTEVILO TEHNIKOV ali VISOKO KVALIFICIRANIH DELAVCEV iz elektro-, strojno ključavničarske in orodjarske stroke za vodstvena dela v oddelkih,
VEČ KVALIFICIRANIH DELAVCEV iz elektro-, strojno ključavničarske in orodjarske stroke,
AVTOMECHANIKA - MOJSTRA za vodenje avtoparika.

Vsi interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na gornji naslov ali se osebno javijo v upravi podjetja. — Plača po dogovoru. 2317-R

Lesno industrijsko podjetje Ljubljana, Farmova 37, sprejme v službo: materialnega knjigovodjo. Pogoji: ekonomska srednja šola z nekaj prakse. Nastop službe s 1. dec. 1957 ali 1. jan. 1958, in administratorko z večletno prakso v administraciji tajništva, po možnosti z znanjem stenografije. Nastop službe takoj ali s 1. dec. 1957. — Pismene ponudbe z opisom dosežanj zaposlitve in del pošljite na gornji naslov. 6580-R

»OLJARNA«

tovarna tehn. olj Ljubljana, Tovarniška 41 sprejme takoj: **VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV** tarifna postavka 40 do 46 dinarjev na uro. Ponudbe pošljite na tajništvo podjetja. 6599-R

SKIP

strojno kovinsko industrijsko podjetje Ljubljana-Vizmarje sprejme: tehnične kontrolorje za jeklene konstrukcije, varjenje in strojno obdelavo strojne tehnike-konstrukterje, strugarje in splošne ključavničarje. Plača po dogovoru. Zaželena je daljša praksa, oz. visoka kvalifikacija. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno v tajništvo podjetja. 6484-R

PREVOZE

S TRAKTORJEM preko zime — nudimo. Naslov v oglasnem oddelku 6619-R

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki so ob tragični smrti ANČKE ZUPET, roj. VRTAČNIK stali pri ob strani in jo v tolikem številu spremlili na njeni zadnji poti. Zupet Janez in sorodniki.

Kruta usoda nam je iztrgala našo navdve ljubljeno hčerko, sestri in nečakinjo

REZKO MARTINČIČ
 absolventko slavistike

Pogreb bo v nedeljo, ob 15. uri pop., iz hiše žalosti Dol. Jezero, na pokopališču v Cerknici.

Zalujoči družini Martinčič Dol. Jezero, Ljubljana.

Po mučni bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče

FRIDERIK TRAPEČAR
 mizar v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 24. novembra 1957, ob 16. uri iz Vizmarjev 102.

Zalujoči: žena Francka in otroci z družinami. Vizmarje, Kranj, Maribor, Sevnica.

Nepričakovano nas je zapustila naša zlata mamica, stara mama in teta

ANTONIJA GAJŠEK
 roj. ALDORF

Pogreb bo v ponedeljek, 25. nov. 1957, ob 15. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah.

Zalujoči: hčerki Tonka, in Branka, zet Boris ter vnuk Miloš. Ljubljana, Celje, Praga.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo, da je 23. novembra preminila

MARJEKOVA MAMA

Pokopali jo bomo v torek, 26. nov. 1957, ob 15. uri v Dravljah. Do tedaj pa leži na Zalah v Antonovi mrliški vežici.

Zalujoči ostali.

Čestitke KOLEKTIVOV IN USTANOV, ob prazniku republike

Iskreno čestitamo vsem državljanom Jugoslavije
za 29. november — PRAZNIK REPUBLIKE!

AGROPROMET — zadržno trgovsko podjetje,
Lendava

7021-R

Kolektiv
ELEKTRO OBRAT
Ptuj

Čestita na
PRAZNIK REPUBLIKE
vsem delovnim ljudem

6995-R

Podjetje »ELEKTRO« — Slovenj Gradec

s svojimi elektro rajoni: Šostanj, Velenje, Mislina, Slovenj Gradec, Prevalje, Ravne na Koroškem, Vuzenica, Dravograd in Radlje ob Dravi.

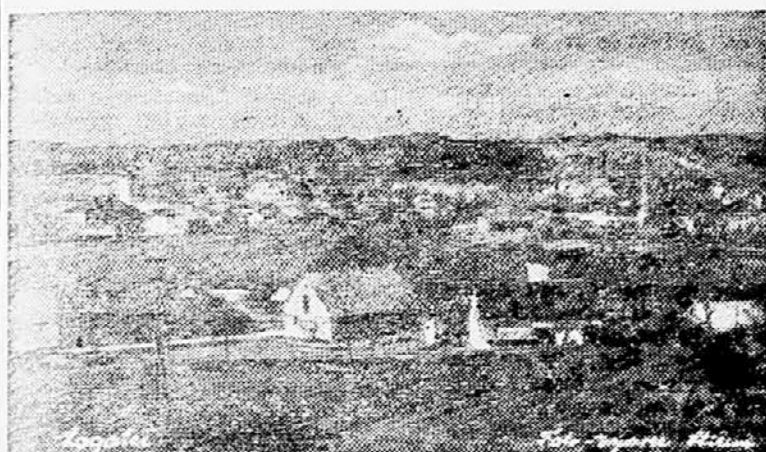
Dobavlja posredniško električno energijo, projektira, vgrajuje in gradi daljnovode, transformatorske postaje in nizkonapetostna omrežja, gradi industrijske in hišne instalacije ter popravlja vse vrste električnih porabnikov za industrijo in gospodinjstvo.

Hkrati čestita vsem delovnim ljudem za PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER, 7009-R

Trgovsko podjetje »PRESKRBA« črna na Koroškem
s poslovalnicama v »RUDARJEVEM« in »POD PECO«

Iskreno čestita vsem svojim strankam za PRAZNIK REPUBLIKE — 29. november — in se priporoča na nadaljnja naročila.

6999-R

V POČASTITEV
PRAZNIKA
REPUBLIKE
CESTITAJO
VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM
IN OBCANOM
LOGATEC
K POZRTVOVALNEMU
DELU PRI GRADITVI
SOCIALISTIČNE
JUGOSLAVIJE!

PRI NAKUPU KARTVAJTE IZDELKE
Z NASIM ZAŠCITNIM ZNAKOM

»T O K O«

Tovarna kovčkov in usnjenih izdelkov DOMŽALE

KOLEKTIV ČESTITA ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER IN SE PRIPOROČA

6917-R

MIZARSTVO IN ŽAGA
ČRNCI — APAČE

IZDELUJE VSE VRSTE POHISTVA
IN IZVRŠUJE STAVBENO MIZARSKA DELA

★

Za PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER —

pošilja vsem svojim poslovnim prijateljem in ostalim delovnim ljudem najlepše želje in čestitke ter se tudi v bodoče tople priporoča.

7019-R

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZRO
OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI KOMITE ZKS

OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI KOMITE LMS
UPRAVA ZA
KOMUNALNO DEJAVNOST
LOGATEC

Kolektivi industrijskih, obrtnih in ostalih podjetij:

KOMBINAT LESNE PREDE-
LOVALNE INDUSTRIJE KLI,
Logatec

GOSTILNA »TOLLAZZI«
Dol. Logatec

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.

TRGOVSKO PODJETJE,
Logatec, s svojimi poslovalni-
cami: »IZBIRA«, »POD NAK-
LOM«, »TABOR« in »ZELEZ-
NINA«, Logatec

Dol. Logatec, s svojimi odseki:
strojno-pospeš., mesnica, destilar-
na eter. olj, transport, trgovina,
odkup lesa in kmet. pridelkov
in mlin

MEHANIČNA DELAVNICA,
Logatec

KMETIJSKO POSESTVO,
Logatec

Kino »NARODNI DOM«,
Logatec

Občinski ljudski odbor VIPAVA

Čestita vsemu prebivalstvu za
DAN REPUBLIKE z željo, da bi se
gospodarsko čim bolj dvignili in
s tem uresničili napore za dvig
življenjskega standarda in bolj-
šo bodočnost delovnega ljudstva.

CESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO NASLEDNJA PODJETJA:

GOSTINSKO PODJETJE, Vipava

se tople priporoča cenjenim gostom s prvovrstno
pijačo in jedajo

★

TRGOVSKO PODJETJE, Vipava

na zalogi vedno prvovrstno blago po zmernih
cena

★

MIZARSKO PODJETJE, Vipava

izdeluje najmodernejšo opremo, sprejema tudi
naročila po zmernih cenah

»MESNICA«, Vipava

oskrbuje mesto in okolico s prvovrstnim mesom

OBRTNO GRADBENO PODJETJE, Vipava

izvršuje vsa obnovitvena dela nizke in visoke
gradnje

KMETIJSKA ZADRUGA, Vipava

odkupi po najvišjih dnevnih cenah gobe in
druga zdravilna zelišča

VINARSKA ZADRUGA, Vipava

se priporoča cenjenemu občinstvu s prvovrstnimi
vipavskimi vini

6831—6838-R

»HRUŠICA«

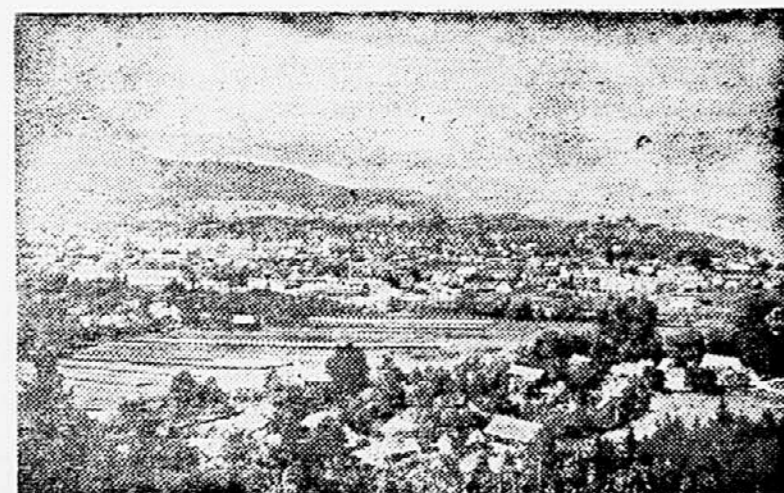
Zadržno lesno predelovalno podjetje
LOGATEC

CESTITA
VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ZA DAN
REPUBLIKE — 29. NOVEMBER 1957.

ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER — CE-
STITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN SVOJIM
INVESTITORJEM
DELOVNI KOLEKTIV

OBRTNO GRADBENEGA PODJETJA
LOGATEC

6891—6900-R

Za DAN REPUBLIKE čestitajo vsem prebivalcem
občine VRHNIKA in vsem delovnim kolektivom
naše socialistične domovine:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI ODBOR ZVVI
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZRO

OBČINSKI ODBOR RK
OBČINSKI KOMITE LMS

VRHNIKA

KOMUNALNA BANKA
VRHNIKA

LEKARNA Vrhnika

Kolektivi industrijskih, obrtnih
in ostalih podjetij:

VRHNIŠKE OPEKARNE
Vrhnika

SPLOŠNO MIZARSTVO
Vrhnika

GRADBENO PODJETJE
Vrhnika

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j.
Vrhnika

TRGOVSKO PODJETJE
Vrhnika

GOSTINSKO PODJETJE
Vrhnika

ZADRUŽNA MLEKARNA
Vrhnika

KLAVNICA
Vrhnika

OBRTNA ZADRUGA ČEV LJARJEV
Vrhnika

BEADINOVIČ BERZAD
Slaščičarna
Vrhnika

MESTNA PODJETJA KNJIGOVODSTVO
Vrhnika

KOVINSKA IN MEHANIČNA DELAVNICA
Vrhnika

PEKARNA
Vrhnika

VODOVODNO INSTALATERSTVO
Vrhnika

BRIVNICA IN ČESALNICA
Vrhnika

ŠIVALNICA
Vrhnika

DESTILACIJA »JELKA«
Vrhnika

SPLOŠNO KROJAŠTVO IN ŠIVILJSTVO
Vrhnika

PEČARSTVO IN PLESKARSTVO
Vrhnika

DIMNIKARSTVO
Vrhnika

ELEKTRON
Vrhnika

SPORTNI POROČEVALEC

S seje izvršnega odbora Sportne zveze Slovenije

Za razmah smučanja - dajmo klubom!

BOLJSI POGOJI ZA DELO V OSNOVNIH ENOTAH BI POSREDNO VPLIVALI TUDI NA KVALITETO IN VRHUNSKI RAZRED - SANKARJI, KI STEJEJO ZE ZDAJ VEČ KO 500 TEKMOVALCEV, BODO SE TO SEZONO USTANOVILO SVOJO ZVEZO

»Čudim se tistim našim osnovnim organizacijam, ki še sploh morejo pošiljati svoje člane na tekmovanja,« je dejal predsednik Smučarske zveze Slovenije dr. D. Dougan na petkovi seji izvršnega odbora Sportne zveze Slovenije. Na tem sestanku so razpravljali o problematiki zimskih športov v naši republici.

In zares! Ko ugotovljamo začetno in kvaliteto smučanja pri nas, prihajamo hkrati vse bolj do zaključka, da pri tem ne gre za pomanjkljivosti v delu višjih organizacij, marveč da manjka pravega razbivanja dela prav v osnovnih smučarskih enotah - klubih. Vzrok za to pa ni treba iskati v pomanjkanju navdušenja in volje med smučarji, temveč predvsem v izredno težkem materialnem položaju, kakršnih bremen velikokrat vse smučarskih klubov.

Smučarska tekmovanja so razen planiške in morda še kakšne skakalne prireditve docela pasivna. Oprema za tekmovalce je draga, nič manj pa - za klube, ki nimajo denarja - tudi vožnja in ostala tekmovalstva. Kaj bi bilo ukreniti sprito tega? Zastopniki smučarske in športne zveze so bili mnenja, da bi bilo treba še učinkoviteje preprivesti komune, naj podpirajo športno dejavnost. Posebno za smučanje, ki je pravi ljudski šport in za katero so v Sloveniji res male povsod dani pogoji, bi morale biti več razumevanja. Če bi bilo za razmah smučanja v klubih boljši pogoj, bi se tudi poznalo v kvaliteti in števila tudi pri vrhunskih tekmovalcih. Tudi pri strokovna in morda tudi materialna pomoč zveze padala na plota tla. Tako pa je pravzaprav vse samo krapanje. Če da je Smučarska zveza Jugoslavije sedaj kakšna sredstva tekmoval-

Jugoslavije iz Beograda prenesli v Ljubljano. Vsi prisotni so soglasni v tem, da bi bila takšna sprememba umestna, ker bi zaradi boljše povezave in hitrejšega reševanja problemov tudi mnogo pripomočkov k dvigu jugoslovanskega smučanja. Predsednik SZS Leopold Kres je obljubil, da bo izvršni odbor storil vse, da bi smučarski šport izpeljal iz slepe ulice, v katero je zašel. V ta namen bo SZS tudi posredoval pri izvršnem svetu LRS.

Sankarji bodo samostojni
Na sestanku so o svojem delu poročali tudi sankarji. Dosegli so bili organizirani v posebnem odboru pri Smučarski zvezi Slovenije. Sedaj pa so razmere že dozele za ustanovitev samostojne sankarske organizacije. Izvršni od-

Reporter Petrarca

Petrarca, veliki pesnik nesmrtnih sonetov Lavri, tako-le opisuje važen politični dogodek

»Sloveniji so pogoji za velik razmah sankarskega športa. Sedaj je registriranih 15 klubov z več kot 500 tekmovalci, na voljo pa so tudi tri specialne sankarske proge. Predstavniki sankarskega odbora so obljubili tudi, da bodo posvetili vse pozornost razširitvi te panoge z Gorenske na Dolenjsko, Primorsko in Stajersko ter skušali sankanje še bolj udomaćiti kot razvedrilni šport.

bitje, saj je bila to stoletja najvišja služba v Benetkah, so obglavili v predvečer njegove palače. Če hočem povedati točno poročilo, ne morem navesti vzrokov za njegovo nastalo smrt. Opravičila zanj nima nihče. Pravijo, da je hotel sprejeti ustroj republike, ki so ga uzakoniili predniki.

Zgodilo se mu je, kot kdaj kdaj kakemu človeku. Medtem, ko je bil še beneski poslanec na papeževem dvoru v Avignonu zaradi mirovnih pogajanj, ki sva jih najprej jaz, nato še on brezuspešno vodila, so mu ponudili doževsko čast, ne da bi se zanj kdaj trudil, ali da bi o tem sploh kaj vedel. Vrnil se je domov kot dož, izmisli si je, kar še nihče nikoli, in tudi nepričakovano, kar še nihče nikoli. Novica je tako izredna, da je v našem času gotovo med najraznejšimi, posebno če upoštevamo običaje beneskega mesta in si predstavljamo, kako velike

Preprosto zdravilo
Zelo malo ljudi ve, da je mazilo ihtilol produkt destilacije bitumenskega škrljčevca. Kamenine škrljčevca, ki vsebujejo žemljeno smolo, segrevajo, nastajajoče hlape zbira in jih hladijo. Ohlajeni hlapi se strdijo v zdravilno mazilo. Tako dobljeno smolo uporabljajo le v medicini ker vsebuje mnogo žvepla.

TEKMA I. CONSKE LIGE V ZA GREBU

Brez strela na gol - ni gola

Lokomotiva : Odred 2:0 (1:0)

ZAGREB, 23. nov. Prvenstvena tekma XI. kola v I. conski ligi Zagreba. Lokomotiva-Odred 2:0 (1:0). Odred je nastopil v tejli postavi:

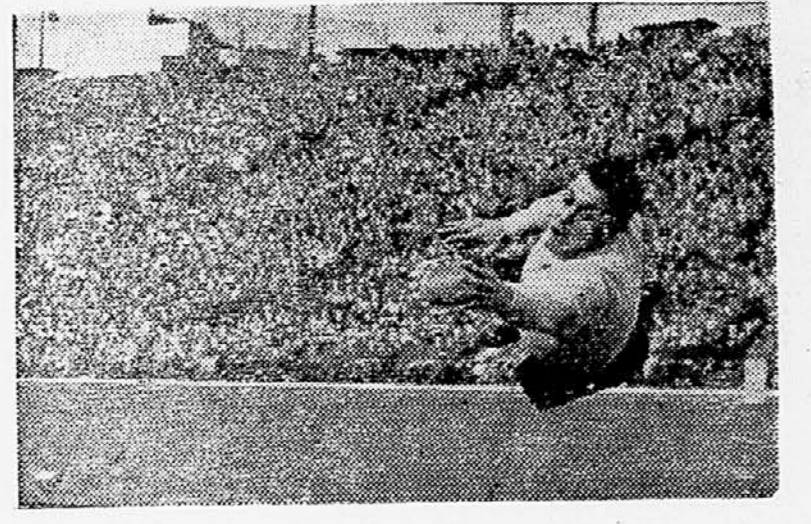
Jazbinšek, Medved, Pliskar, Ljubo, Berginc, Jagodic, Halligali, Hočevar, Kranjc, Virant, Regalič, Sodnik, Tasilčić (Osijek), 4000 gledalcev. Strelica v 21. min. Zuban in v 24. min. Šobotan.

ca, ki je morala nastopiti brez najboljših, napadovanih igralcev Ključarija, Cubana, Udoviča in Zumbarija, danes ni mogla kaj prida računati z uspehom. Vsičemu je imela vodca Lokomotiva v tej tekmi precej dela, da je ušla iz pasive. Priznati je treba, da so bili Ljubljanci v tehnično pogledu popolnoma enakovredni domačinom. To velja posebno za druge polovici, ko se je razvila precej ostra borba za izenačenje sil nasok domačinov. Posebno sta ugajala ljubljanska napadna vrsta in njen notranji trio, ki sta z odličnimi kombinacijami brez težav osvajala teren, pred kazenskim prostorom pa ostala kakor ukopana in nista

Ljubljana - petič na domačem stadionu

Danes ob 14.15 uri bo na stadionu v Šiški peti nastop ZNK Ljubljane na domačem igrišču (šestkrat je med tem pobirala - ali bolje rečeno - puščastičke zmag) doma, in sicer v X. jesenskem kolu conske lige proti enajstorici Elektrostroja iz Zagreba. V predtekmič bosta ob 12.30 uri zaigrali moštvi Planike (Kranj) in Ljubljane B.

Za obiskovalce bodo od Ajdovščine vozili avtobusi še od 13 ure dalje. Dobro bi bilo, da bi izkupiček tega kola vsaj s te tekme ostal v Šiški.

REPUBLIKSKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Množično in tudi kvantitetno

LJUBLJANA, 23. nov. Letošnje republiško prvenstvo v namiznem tenisu se je ob rekordni udeležbi začelo popoldne v velikih dvoranah T.V.D. Partizan Trnovo. Sodelujejo igralci iz vseh krajev Slovenije, in sicer 80 članov (A kategorije), 82 članov (B kategorije), 68 mladincev, 32 članic, 21 mladink, 23 pionirjev in 2 pionirke, 68 mladincev, 32 članic, 21 mladink, 23 pionirjev in 2 pionirke, 68 mladincev, 32 članic, 21 mladink, 23 pionirjev in 2 pionirke.

šak (P. Sk. L.) : Štrumbil (J) 3:1, Stana (J) : Črešnjavec (L) 3:0, Kocjan (O) : Kostanjšek (L) 3:1, Sedej (O) : Kern J. (L) 3:1, Miklavc (L) : Gabrijevič (L) 3:0, Teran (T) : Vidmar (J) 3:1.

V osmini finala je došel Kern premagal Aupriha 3:0, Ahačič Česnja 3:0 in Zajc Godino 3:0, medtem ko partije Podobnik - Plut, Tomažič - Tomc L, Stana - Svolsjak, Kocjan - Sedej in Teran - Miklavc še tečejo.

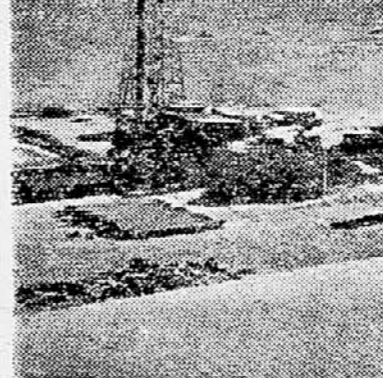
Popoldne že toplješe
Popoldne je bilo največ zanimanja za tekme članov. Igrali so II. kolo in osmino finala. Med najboljših šestnajst so se primaknili zmagovalci naslednjih srečanj: Kern (L) : Zidar (M) 3:1, Auprih (F) : Turk (K) 3:1, Česenj (T) : Petročnik (I) 3:0, Ahačič (T) : Menart (O) 3:0, Zajc (L) : Maklin (F) 3:1, Godina (M) : Vesel (K) 3:1, Plut (T) : Perne (O) 3:0, Podobnik (O) : Jambreč (L) 3:0, Tomažič (L) : Klemenčič (F) w.o., Tomc L. (T) : Višnar (O) 3:1, Svols-

Cestni orjak

V Franciji so zgradili največji tovorni avtomobil na svetu Namenjen je za transporte po Sahari. Motor ima 800 konjskih moči. Vozilo stoji na desetih kolesih, dolgo je 15, široko pa 4,5 metra. Nosilnost tega cestnega orjaka je 120.000 kg. Ta največji tovornjak na svetu pa ne bo mogel voziti po francoskih cestah. Samo izjemno so dovolili njegovim konstruktorjem, da prepeljejo konvoj teh orjakov po cesti Pariz-Bordeaux in francoski javnosti pokažejo vozilo, ki bo prevalo sto in več ton bremena po puščavskem pesku pri temperaturi 60 stop. C.

C. zvezda : Norrköping 2:1 (0:1)

BEograd, 23. nov. Pred 20 tisoč gledalci in pod vodstvom poljskega sodnika Storonjaka je danes Crvena zvezda v povratni tekmi iz osminke finala za evropski nogometni pokal tesno premagala švedsko enajstorico iz Norrköpinga 2:1 (0:1). Ker so Beograjčani v prvem srečanju igrali na Švedskem neodločeno (2:2), so si tako odprli pot v četrtfinale tega tekmovanja.

NOVA VRTRANJA NA PETROLEJSKIH POLJH V SAHARI

Po rezultatih, ki so jih dobili po drugem vrtranju na petrolejskih poljih pri d'Hassi R'Mel, pokrajini južno od Laghouat, vsebuje kubični meter plina 190 g bencinskih hlapov. Prvi prvem vrtranju so dobili 170 g bencina. Rezerve plina cenijo na 30 milijard kubičnih metrov, tako da se vlada v Alžiru resno ukvarja z mislijo, da bi uporabili za transport tega plina »pipelina«. Po količini bencinskih hlapov sklepajo, da je pod plastjo plina še rezervoar z nafto.

Za družinski album (in za publiko svečda tudi) je namenjena ta lepa fotografija družine Todd, Heercka Elisabeth Frances je stara ravno 80 dni in zdravniški pravijo, da je prezgodaj rojeno dete zdaj še izven nevarnosti. Starša - Liz in Mike - sta pre-srečna.

Dobne zanimivosti

Največje gledališče na svetu imajo na otoku Kubi v glavnem mestu Habana. V njem je prostora za 6.000 gledalcev. Največji hotel je »Conrad Hilton Hotel« v Chicagu s 25 nadstropji, 2000 strešniki in streljanjski ter 70 telefonisti. Največja palača na svetu je v Vatikanu. Ima 1300 prostorov, med njimi nad 100 kapelic - toda malo kopalnic. Najstarejša zakonca sta ukrajinska stotnica, ki sta poročena že 82 let. Pisata se Ignjatjevič. Največji orkester na svetu je nastopil leta 1872 v Bostonu ob nekem nacionalnem prazniku. Igralo je 2000 glasbenikov, pejo pa 20.000 pevcev in pevke. Rekord v porokah je dosegla Amerikanka Nina O'Malley, natakarka v nekem baru v Los Angelesu. Nedavno je stala s sedemnajstim ženinom pred mestnim matičarjem.

SAH

TRIFUNOVIČEVA ZMAGA
VAGENINGEN, 23. nov. XV. kolo Trifunovičevih turnirjev in Larsen : Dickstein 1:0, Kolarov : Donner in Lintholm : Uhlmann 0:1, Ivkov : Teschner in Niephaus : Szabo remi, Stahlberg : Tjaneescu, Olafson : Alster in Clark : Orban prekinjeno. Lesivica: Szabo 12,5, Olafson 11,5 (1), Larsen v odločilnem nizu vodil pred Sedujev je 16:10, vendar je naposled izgubil 2:1:0. Na startu so brez večjih težav vsi favoriti odpravili prve nasprotnike. Slovenski prvak iz l. 1952 in 1955 Rudi Hlebš je bil med gledalci, ker ne igra več redno. Skoda, 8,5

38
P. VIALAR
MORSKI ROZARI

Jérôme s svojega mesta ni videl, kako je vreča padla v morje, a na desnem boku ladje so krogi kazali kraj, kjer je izgubila; nato pa je kroge pokrila morska brazda »Rožec in jih s svojo neumljeno pahljčajo zbrisala. Može so se počasi pokrivali. »Sedem pozov!« je ukazal Jérôme po komandni cevi. Pol ure vozil je prišel Néel, da bi prevzel njegovo mesto pri krmilu. »Pojdite in dajte si kaj pod zob,« je rekel. »Pravkar smo dosegli višino Viga,« je opozoril Jérôme. »Čez dve uri bomo pluli ob Portugalski, že zdaj lahko vidimo obalo, ker je hribovita, a brž ko bomo na južni strani Doura, bo postala peščena in iz te daljave ne bomo videli kaj posebnega.« Jérôme, ki mu je Néelovo pusto znanje dražilo živce, je odgovarjal: »Saj bo takrat tako in tako tema.« »Res je,« je pritrdil Néel. Pomišljal je, ne vedoč, ali sme ali ne sme reči Jérómu, a je nazadnje le izdaval: »Po... po obredu je šlo vse moštvo obiskat malega.« »Jest grem,« je rekel Jérôme, kakor da ni slišal. Na hodniku je zaslišal pogovor okoli mize. Bili so Voidries, Diotret, mali Christo in Mouchel, Plainvic je bil na »dnuc. In ti može so tako tibo govorili, kot da bi jih nema groza držala za grlo: »Če se tole naše potovanje ne bo slabo končalo, si bom z denarjem, ki ga bom dobil za pot, privoščil malo počitka.« »Pa kaj boš počel?« »Obdeloval bom svoj vrt. To bo ravno čas za sajenje vrtnic. Hotel bi si jih nasaditi vzdolž cele hiše. Pa več, kako se vrtnice sadijo?« »Kako? V zemljo jih daš, saj ni mogoče drugače?« »Kje pa! In je začel razlagati: »Greš v gozd...«

»Kaj tam najdeš vrtnice?« »Bedak, divjel In nato med njimi izbereš najlepše, take, ki so ravne kot jambori na jadrnici. Nato jih zatakneš v zemljo za lopato globoko. In veš, kaj jim moraš dati k nogam?« »Ne.« »Ne ve... ne ve... K nogam moraš dati čisto svež kravček. To jim da živost. Pozneje jih cepiš in v juniju že cveto.« In z milino v glasu je dodal: »O, kako rad imam vrtnice!« »Seveda,« je rekel nekdo drugi, »najsi bo rdeča ali rumena, vrtnica ima zmeraj barvo ljudi iz različnih dežel. Vrtnica je živa.« Sledil je trenutek tišine, kot da bi jih te besede težile. Jérôme se je še močneje naslonil na podstenoje. Eden izmed mož je zakašljal, da bi premočil nerodno razpoloženje in da bi vtil svojemu glasu večjo trdnost: »Jaz pa bi rad od tam, kamor gremo zdaj, prinesel svoji ženi opanke.« »Kaj?« »Majhne copate, v katere so uvezene zlate glavice.« »Pa saj ti pravim, da tega fanteta preganja veličavost.« A fante ga ni poslušal, temveč nadaljeval, ko bi govoril samemu sebi: »Moja žena ima rada vse, kar se lepo nosi in tebi se niti ne sanja, kako ji nove stvari lepo pristojno in kako jo oživljajo. Ni pretirano stara, a če je kaj novega na njej, se čisto pomladi.« »Jaz pa nimam več žene,« je zaključil Voidries. »Zakaj pa si jo pogljal skozi vrata?« »Oh,« je dejal s svojim ubogim glasom, »čisto sama je odšla. A vendarle nisem osamljen,« se je popravil. »Tudi jaz imam, kako bi se temu reklo, družino, to se pravi njeno družino. Ker smo bili vsi žalostni, smo se združili.«

»Jih pogosto obiščeš?« »Vsak večer. Skuhajo mi kavo, govorimo o njej. To sta dva dobra starčka in tako smo se navadili druga na drugega, da jaz ne morem prebiti brez njiju, ona dva pa brez mene ne.« Jérôme je napenjal ušesa. Zdaj je začel Christo spraveševati: »Kaj mrlič tako potonejo v morju?« »Jasno, zato smo dali na dno vreče svinca.« »Vseeno to ni kakšna posebna sreča,« je ugotovil. Spet je eden zavzdihnil in še enkrat jih je pregrnil molk. Za dolg trenutek ni bilo slišati nič drugega kot glas železnih posod, ki so skakljale po mizi. Voidries je nadaljeval: »Hotel bi svojima starčkoma kaj koristnega prinesli.« »V Romuniji delajo lepe sklede iz medenine,« je rekel Mouchel. »Eno jima bom kupil.« »Jaz tudi,« je rekel Christo, »jaz bom tudi eno prinesel materi.« Vsi ti može so zbrani in njihovih glasovi se spominjajo hiš, vrtov, staršev, sveta, ki je njihov, ki živi iz njih in zanje. Rekel bi, da jih je smrt ženske, ki so jo pravkar doživeli, združila in zbližala v nekem zelo preprostem čustvu in prav zavoljo njega so postali bolj človeški. Jérôme je poslušal. Njegova vlažna roka na podstenoju je trepetala in se lepila na pobarvani les. Oglasil se je Mouchel, uslužno in kot v strahu pred otročjo resnico, ki jo je oznanjal, je mehko dejal: »Mi smo še živi.« Tega Jérôme ni mogel več prenesti. Ne da bi se zmenil za hrušč, se je pogljal naprej in z upognjenim brkom zbežal.